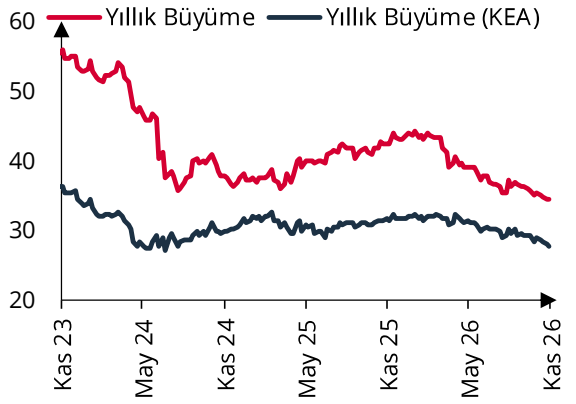
IV. Finansal Kesim

IV.1 Kredi Gelişmeleri

Sıkı para politikası duruşu, beklentiler ve makroihtiyati politika çerçevesinin etkisiyle kredi büyümesi yavaşlamaktadır.

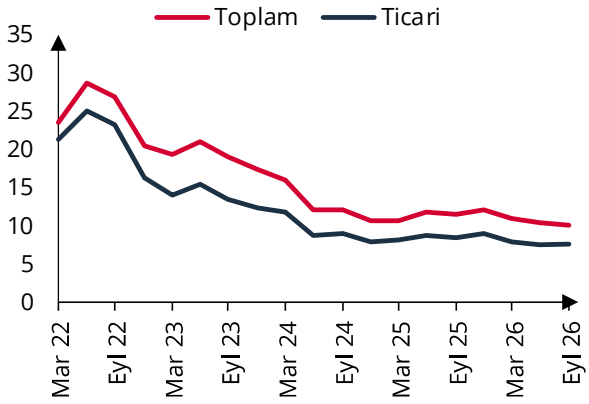
Mevcut Rapor döneminde sıkı finansal koşullara ek olarak kredi talebindeki zayıflamayla birlikte kredi büyümesi yavaşlamaya devam etmiştir. Böylece yıl başında yüzde 44 seviyesinde bulunan nominal yıllık kredi büyüme oranı yüzde 34 seviyesine gerilemiştir. Kur etkisinden arındırılmış yıllık büyüme oranı ise yüzde 32'den yüzde 28'e düşmüştür (Grafik IV.1.1).

Grafik IV.1.1: Toplam Kredi Yıllık Büyüme Oranları (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Grafik IV.1.2: Kredi Değişiminin GSYİH'ye Oranları (%)

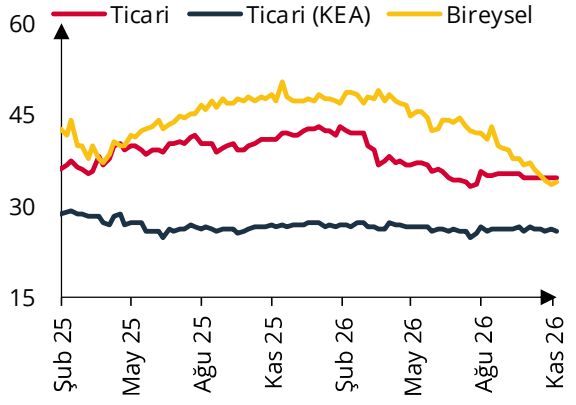
Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Yıllık stok kredi değişiminin yıllık GSYİH'ye oranıdır. GSYİH için bir önceki çeyrek dönem verisi kullanılmaktadır.

Toplam ve ticari kredi hacmindeki değişimler iktisadi faaliyet ve talep koşulları ile uyumludur.

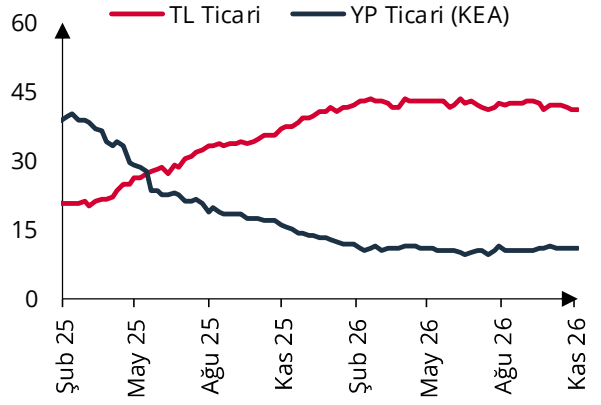
Kredi gelişmelerini mevcut iktisadi faaliyet koşulları ve ekonominin büyüklüğü ile birlikte değerlendirmek finansal aracılık faaliyetlerinin ekonomik büyümeyle uyumu açısından önem arz etmektedir. Bu kapsamda 12 aylık kredi değişiminin yıllık GSYİH'ye oranına bakıldığında, 2024 yılından bu yana yatay bir görünüm dikkat çekmektedir (Grafik IV.1.2). Söz konusu oran parasal sıkılaşma öncesi dönemdeki seviyelerin belirgin altında seyretmekte ve bu durum sıkı parasal duruşla uyumlu bir kredi ivmesi olduğunu göstermektedir.

Grafik IV.1.3: Ticari ve Bireysel Kredilerin Yıllık Büyüme Oranları (%)

Kaynak: TCMB

Grafik IV.1.4: TL ve YP Ticari Kredilerin Yıllık Büyüme Oranları (%)

Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Kredi büyümesindeki yavaşlamada bireysel krediler önemli rol oynarken, ticari kredi büyümesi yatay seyretmektedir.

Segment ayrımında incelendiğinde, yıllık kredi büyüme oranında mevcut Rapor döneminde izlenen aşağı yönlü eğilim büyük ölçüde bireysel kredilerdeki yavaşlamadan kaynaklanmaktadır. Nitekim yıl başında yüzde 47 seviyelerine ulaşan bireysel kredi yıllık büyüme oranı kasım ayının başında yüzde 33 seviyesine kadar düşmüştür (Grafik IV.1.3). Bireysel kredilerdeki bu gelişmede birden fazla faktörün rol oynadığı değerlendirilmektedir. Arz tarafında büyüme sınırları ve diğer makroihtiyati düzenlemeler ile kredi riskliliğindeki artış, talep tarafında ise varlık fiyatlarındaki düşüşün yol açtığı servet kaybı ile tüketim talebindeki düşüş etkili olmuştur. TCMB, son dönemde yaşanan oynaklıkların ardından makrofinansal istikrarı ve parasal aktarım mekanizmasını desteklemek amacıyla kredi büyüme sınırlarında değişiklikler yapmıştır (Tablo IV.1.1). Bu kapsamda tüketicilere kullandırılan ihtiyaç ve taşıt kredileri ile KOBİ ve KOBİ dışı işletmelere kullandırılan Türk lirası cinsi ticari krediler için büyüme sınırları bir miktar gevşetilmiştir.

Ticari kredilerde büyüme kompozisyonu TL lehine gelişmeye devam etmektedir.

Ticari kredilerdeki gelişmeler para birimi cinsinden ayrıştırıldığında kompozisyonun TL lehine devam ettiği görülmektedir. Mevcut Rapor döneminde TL ticari kredi yıllık büyüme oranı yüzde 40-45 bandında hareket ederken, YP ticari kredi yıllık büyüme oranı yüzde 10 civarındadır (Grafik IV.1.4). Ticari kredi kompozisyonunda TL lehine olan gelişmenin YP kredilere yönelik daha sıkı şekilde uygulanan büyüme sınırları nedeniyle önümüzdeki dönemde de devam etmesi ve bu durumun finansal istikrara ve para politikası aktarım mekanizmasının işlerliğine katkı sunması beklenmektedir.

Tablo IV.1.1: Kredi Büyüme Sınırları

Kredi Türü	**Son Düzenleme Tarihi**	**8 Haftalık Büyüme Sınırı** (%)
İhtiyaç Kredisi	11.11.2026	3,5 (3,0)
Taşıt Kredisi	11.11.2026	3,5 (3,0)
KMH Limiti	23.05.2026	1,0 (2,0)
TL KOBİ Kredileri	11.11.2026	5,5 (5,0)
TL Diğer Firma Kredileri	11.11.2026	2,5 (2,0)
YP Krediler	31.01.2026	0,5 (1,0)

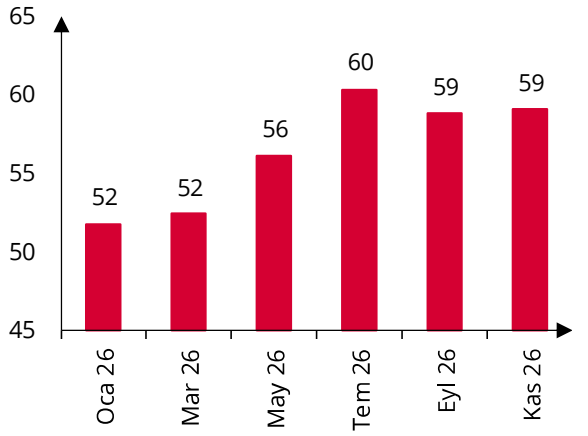
Kaynak: TCMB

Dipnot: Parantez içerisinde yer alan değerler ilgili düzenleme öncesinde uygulanan değerlerdir.

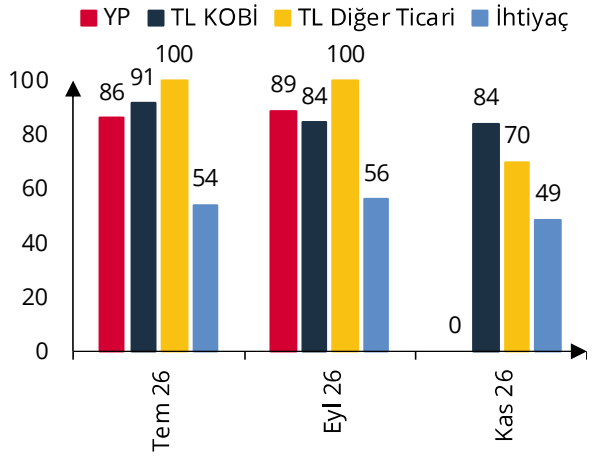
Yakın dönem büyüme eğilimleri incelendiğinde kredi piyasasında makroihtiyati politikaların belirleyici rolünün devam ettiği görülmektedir.

Kredi büyüme sınırları 2026 yılında etkin bir şekilde uygulanmaya devam etmektedir. Büyüme sınırlarına tabi krediler toplam kredilerin yaklaşık yüzde 59'unu oluşturmaktadır (Grafik IV.1.5). TL cinsinden kullandırılan kredilerde sekiz haftalık ZK dönemlerini kapsayan dilimlerdeki büyüme oranlarına katkılar sınıra tabi kategorilerde diğer kredi türlerine göre daha zayıf seyretmektedir. Öte yandan, düşen kredi talebiyle uyumlu şekilde son hesaplama dönemlerinde bazı bankaların TL ve YP kredi büyüme limitlerini doldurmadığı dikkat çekmektedir (Grafik IV.1.6). Son olarak, bilanço aktif büyüklüğüne göre ZK indiriminden yararlanan bankalar TL diğer ticari kredilerde büyüme sınırı doluluklarının yüksek gelmesinde belirleyici olmaktadır.

Grafik IV.1.5: Büyüme Sınırına Tabi Olan Kredilerin Toplamdaki Payı (%)

Grafik IV.1.6: Kredi Türüne göre Büyüme Sınırı Dolulukları (%)

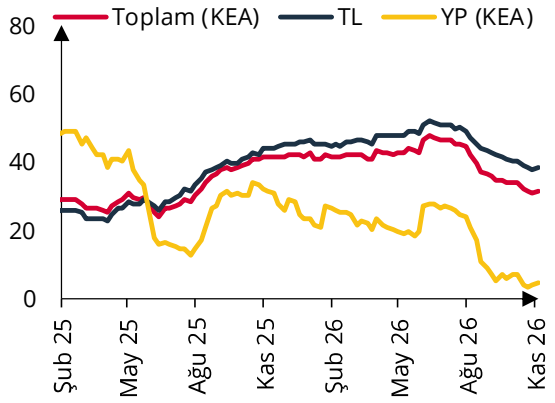
Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Büyüme oranlarının hesaplandığı sekiz haftalık zorunlu karşılık (ZK) yükümlülük tarihleri esas alınmıştır. TL sınıra tabi olmayan krediler: esnaf, ihracata yönelik, yatırım, tarım kredileri ile bazı diğer kamusal amaçlı kredilerdir. YP sınıra tabi olmayan krediler: bazı yatırım ve ihracata yönelik krediler ile diğer kamusal amaçlı kredilerdir. İller Bankası, Eximbank, Kalkınma Bankasıdır istisna bankalardır.

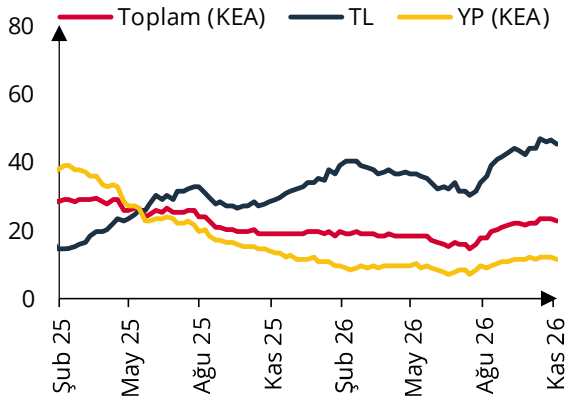
Ticari kredi büyümesindeki yavaşlama firma ölçeğine göre farklılaşmaktadır.

Sıkı finansal koşullar ve yüksek borçlanma maliyetlerinin yanı sıra, artan kredi riskiyle birlikte gözlenen zayıf kredi büyümesinin firmalara yansıması firma ölçeğine göre heterojenlik sergilemektedir. Mevcut Rapor döneminde toplam KOBİ yıllık kredi büyüme oranı yüzde 32 seviyesine gerilemiştir (Grafik IV.1.7). Bu düşüşte hem TL hem de YP cinsinden kullandırılan KOBİ kredilerindeki gerileme etkili olmuştur. Diğer ticari grubunda ise kredi büyüme oranları görece daha stabil bir seyir izlemekte ve yıllık büyüme oranları toplam ve TL kredi gruplarında sırasıyla yüzde 23 ve 45 seviyesinde bulunmaktadır (Grafik IV.1.8). Firmalardan gelen mevcut kredi talepleri çoğunlukla kısa vadeli işletme sermayesi ve refinansman kaynaklıyken, yeni kapasite ve yatırım finansmanı talebi ise zayıf seyrini sürdürmektedir.

Grafik IV.1.7: KOBİ Kredileri Yıllık Büyüme Oranları (%)

Grafik IV.1.8: Diğer Ticari Krediler Yıllık Büyüme Oranları (%)

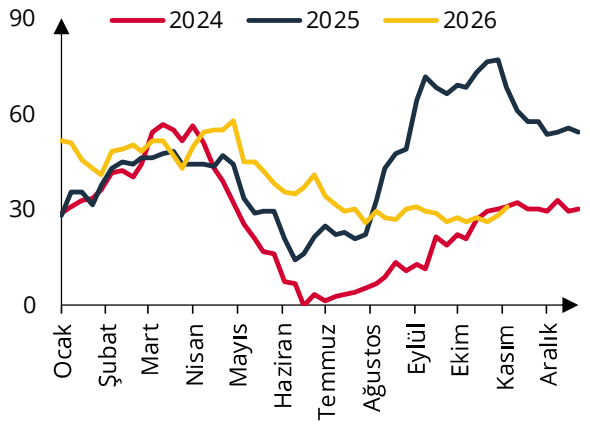
Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

TL ticari kredilerde yakın dönem momentler ılımlı bir yavaşlamayı işaret etmektedir.

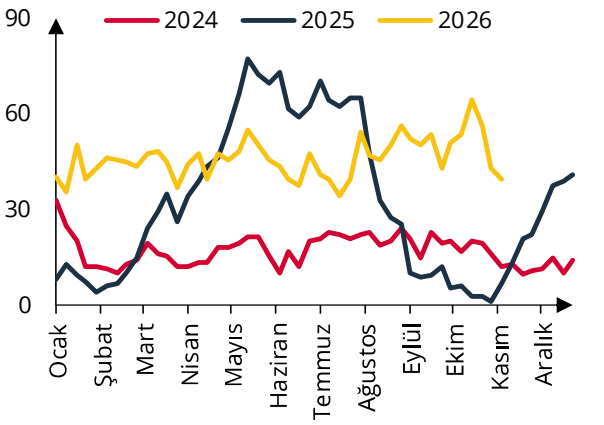
TL firma kredilerinde büyüme momentleri sıkı finansal koşullar ve dezenflasyon süreciyle uyumlu bir patikada hareket etmektedir. Özellikle TL KOBİ kredilerinde 2026 yılının ikinci yarısında yüzde 25 ile yüzde 30 arasında gözlenen ve geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre aşağıda kalan moment hareketi, KOBİ kredilerinde dezenflasyon ile uyumlu bir gelişim olduğuna işaret etmektedir (Grafik IV.1.9). Öte yandan, diğer TL ticari kredilerin büyüme momenti 2026 yılının son çeyreğinde dalgalı bir seyir

izleyerek yüzde 39 seviyesinde oluşmuş ve 2024-2025 yıllarındaki benzer dönemlerin üstünde gerçekleşmiştir (Grafik IV.1.10). Bu gelişmede kamu işletmeleri gibi istisna alanlara kullandırılan krediler ve YP kredi kısıtlarının sıkı bir şekilde uygulanması belirleyici olmuştur.

Grafik IV.1.9: TL KOBİ Kredileri 13 Haftalık Büyüme Momentleri (Yıllıklandırılmış, %)

Grafik IV.1.10: TL Diğer Ticari Kredilerin 13 Haftalık Büyüme Momentleri (Yıllıklandırılmış, %)

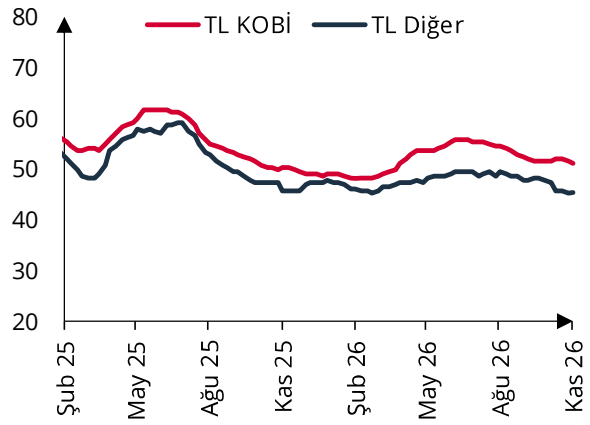
Kaynak: TCMB

Son Gözlem: 6 Kasım 2026

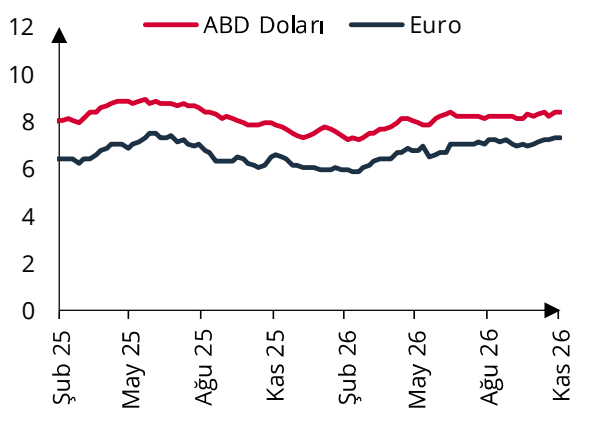
Para politikası duruşundaki gelişmeler ticari kredi faiz oranlarına da yansımaktadır.

Mevcut Rapor döneminde AOFM'deki değişim TL ticari kredi faizlerine farklı ölçüde yansımıştır (Grafik IV.1.11). Büyük ölçekli firmaları içeren diğer kredilerde faiz oranları yüzde 45 seviyesine gerilerken, KOBİ'lere kullandırılan kredilerde düşüş daha sınırlıdır. Bu durumda, KOBİ'lerde kredi riskinde son dönemde yaşanan bozulmanın diğer firmalara görece yüksek olması nedeniyle artan risk fiyatlamasının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Küresel piyasalarda yaşanan gelişmeler sonrası artan tahvil ve referans faiz oranları neticesinde YP kredi faizleri yükselmiştir (Grafik IV.1.12).

Grafik IV.1.11: TL Firma Kredileri Faiz Oranları (%)

Grafik IV.1.12: YP Firma Kredileri Faiz Oranları (%)

Kaynak: TCMB

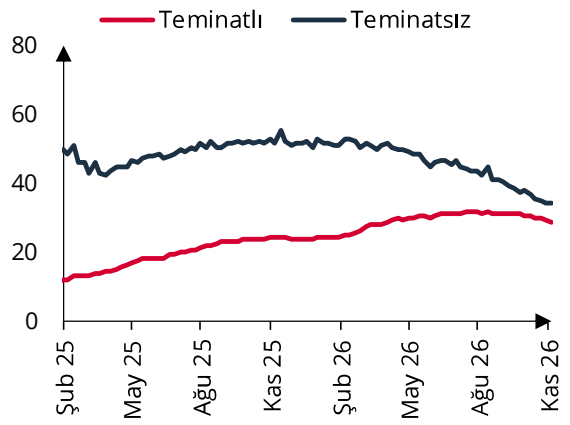
Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Sıfır faizli krediler, kredi kartı, KMH ve katılım bankaları hariçtir.

Bireysel kredi büyümesindeki yavaşlamada teminatsız krediler önemli rol oynamaktadır.

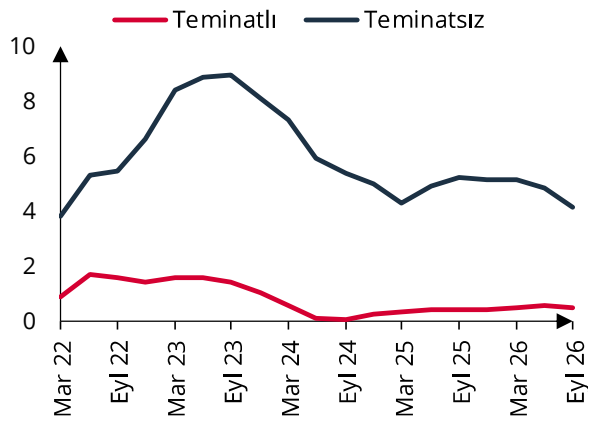
Makroihtiyati politika çerçevesinin de etkisiyle bireysel kredi büyüme oranı teminatsız krediler öncülüğünde düşüş kaydederken, kredi riskinin düşük olduğu teminatlı krediler yatay bir eğilim sergilemektedir. Bu bağlamda, BKK ve ihtiyaç kredilerinden oluşan teminatsız bireysel kredilerin yıllık büyüme oranı yüzde 34 seviyesine gerilemiştir (Grafik IV.1.13). Bireysel kredi yıllık değişim tutarları GSYİH'deki özel tüketim harcama kalemiyle normalleştirilip bakıldığında da tüketim hacmine oranla teminatsız kredilerde gerileme olduğu görülmektedir. Bu durum, yüksek faiz maliyeti ve artan kredi riski nedeniyle teminatsız bireysel kredilerde tüketim hacminin ima ettiği seviyenin ötesinde reel bir gerileme olduğunu ima etmektedir (Grafik IV.1.14).

Grafik IV.1.13: Bireysel Kredi Yıllık Büyüme Oranları (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Grafik IV.1.14: Kredi Değişiminin Özel Tüketim Harcamalarına Oranları (%)

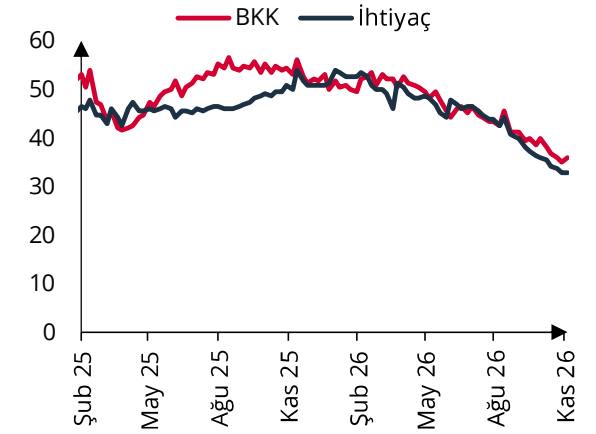
Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Teminatlı ifadesi konut ve taşıt kredilerini, teminatsız ifadesi BKK, ihtiyaç ve KMH kredilerini kapsamaktadır. Özel tüketim harcamalarında (GSYİH'deki yerleşik hanehalklarının tüketimi) bir önceki çeyrek dönem verisi kullanılmaktadır.

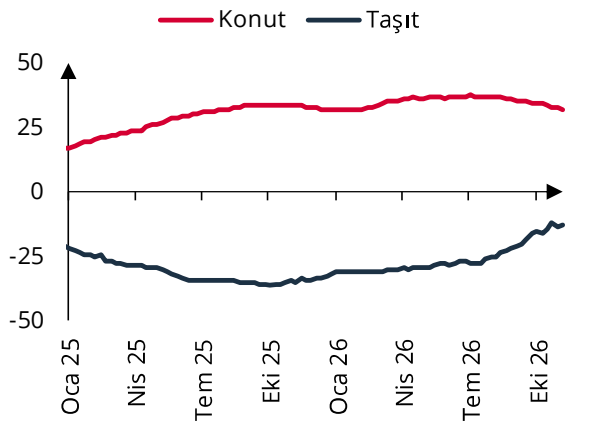
Alt segmentler bazında incelendiğinde, tüm teminatsız bireysel kredi türlerinde yavaşlama izlenmektedir.

Süregelen dezenflasyon sürecinin yanı sıra, BDDK'nın yıl başında limitlerin gelirle uyumlu belirlenmesine yönelik düzenlemesiyle birlikte BKK ve KMH büyüme oranlarındaki normalleşme devam etmektedir (Grafik IV.1.15). Ocak ayında BDDK'nın BKK ve KMH limitlerinin kişilerin gelirleriyle orantılı belirlenmesine yönelik getirmiş olduğu düzenlemeye ek olarak TCMB tarafından uygulanan kredi ve limit büyüme kısıtları özellikle KMH için genişleme eğilimini kontrol etmektedir. Uygulanmakta olan makroihtiyati tedbirlerin belirleyici etkileriyle 2025 yılı sonunda sırasıyla yüzde 79 ve yüzde 98 seviyelerinde olan BKK ve KMH limit büyümeleri yüzde 31 seviyesine kadar gerilemiştir (Grafik III.1.9 ve Grafik III.1.10). Öte yandan konut ve taşıt kredilerinde sıkı biçimde uygulanan kredi değer oranı düzenlemesi bu kredi gruplarındaki talebi sınırlamaktadır. Bankalar arası arz iştahındaki farklılaşma, faiz indirimlerine yönelik beklentilerle beraber ötelenen talep dinamikleri, yüksek maliyetler ve ocak ayında BDDK tarafından kredi değer oranlarına yönelik düzenlemeler dikkate alındığında bu grupta büyüme oranları durağanlığını sürdürmektedir (Grafik IV.1.16). Taşıt kredileri yıllık büyüme oranı negatif bölgede bulunurken, banka dışı finansal kuruluşların bu segmentteki ağırlığı yüksektir.

Grafik IV.1.15: Teminatsız Bireysel Kredi Yıllık Büyüme Oranları (%)

Grafik IV.1.16: Teminatlı Bireysel Kredi Yıllık Büyüme Oranları (%)

Kaynak: TCMB

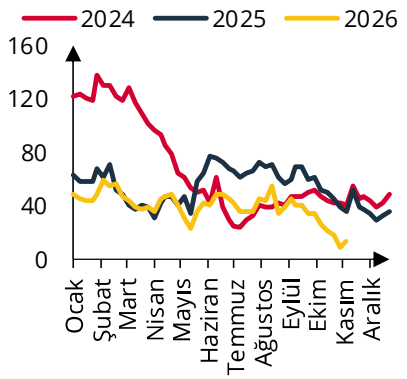
Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: İhtiyaç kredilerine KMH dahildir.

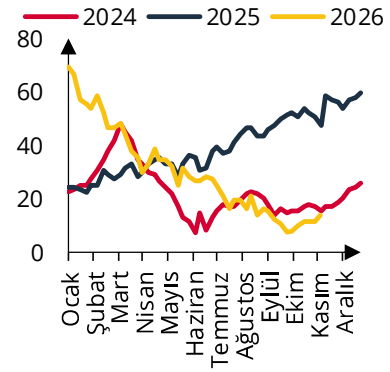
Teminatsız bireysel kredilerdeki yakın dönem moment gelişmeleri bu kredilerdeki yavaşlamanın ve iç talepteki zayıf seyrin devam ettiğine işaret etmektedir.

2026 yılının son aylarında ivme kaybı belirginleşen BKK'da büyüme momentleri bu Rapor döneminde yüzde 10'un altına gerilemiştir (Grafik IV.1.17). Söz konusu dönemde ihtiyaç kredileri ve KMH büyüme momentlerinin yüzde 20 seviyesinin altında seyrettiği görülmektedir (Grafik IV.1.18 ve Grafik IV.1.19). Mevsimsel etkiler dikkate alındığında da önceki yılların aynı dönemine göre daha zayıf bir büyüme eğilimi dikkat çekmektedir.

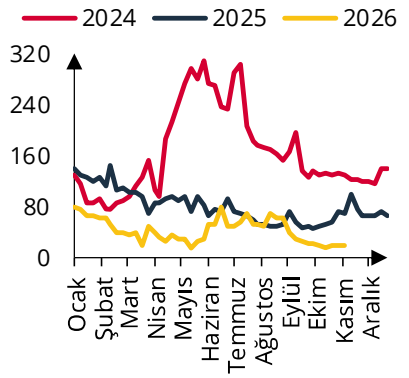
Grafik IV.1.17: BKK 13 Haftalık Büyüme Momentleri (Yıllıklandırılmış, %)

Grafik IV.1.18: İhtiyaç Kredisi 13 Haftalık Büyüme Momentleri (Yıllıklandırılmış, %)

Grafik IV.1.19: KMH 13 Haftalık Büyüme Momentleri (Yıllıklandırılmış, %)

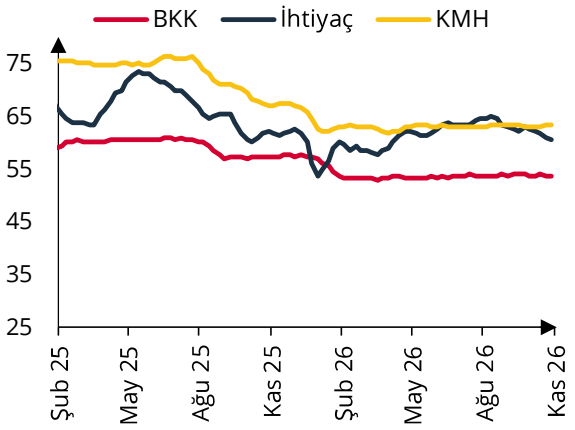
Kaynak: TCMB

Son Gözlem: 6 Kasım 2026

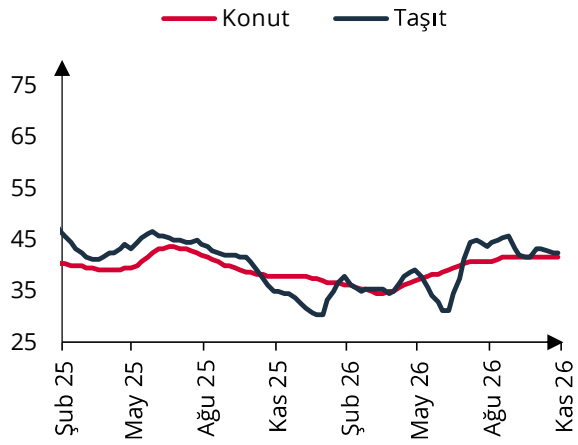
İhtiyaç kredisi faizleri AOFM ile uyumlu hareket etmektedir.

Para politikası duruşundaki değişimler bireysel kredi faiz oranlarına farklı ölçüde yansımaktadır. Kasım ayı itibarıyla ihtiyaç kredisi faiz oranları yüzde 60 seviyesine gerilerken, BKK ve KMH faiz oranları sırasıyla yüzde 54 ve yüzde 63 seviyesinde oluşmaktadır (Grafik IV.1.20). BKK ve KMH ürün gruplarında borçlanma maliyetleri azami sınır düzenlemesinden dolayı referans faiz oranının seyrine bağlı olarak şekillenmektedir. Bununla birlikte, kasım ayının son haftasında referans faiz oranının değişmesiyle 1 Aralık 2026 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere BKK ve KMH aylık azami faiz oranları 17 baz puan düşecektir. Uzun vadeli ve teminatlı yapısı gereği konut kredisi faizleri yataya yakın bir seyir izlemektedir (Grafik IV.1.21).

Grafik IV.1.20: Teminatsız Bireysel Kredi Faiz Oranları (%)

Grafik IV.1.21: Teminatlı Bireysel Kredi Faiz Oranları (%)

Kaynak: TCMB

Son Gözlem: 6 Kasım 2026

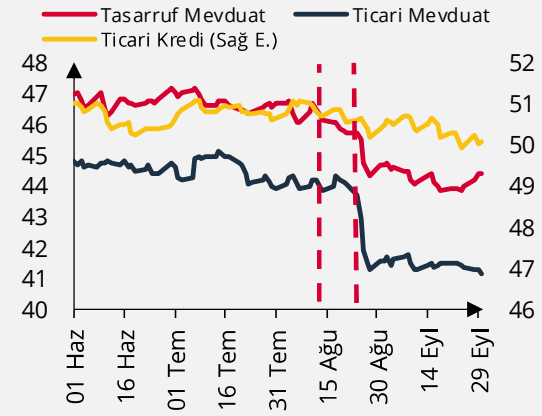
Dipnot: Bankaların ilgili kredi kalemi için uyguladıkları faizlerin ağırlıklı ortalama değerleridir.

Kutu IV.1.I: TCMB Faiz İletişiminin Kredi Koşullarına Yakın Zamanlı Etkisi

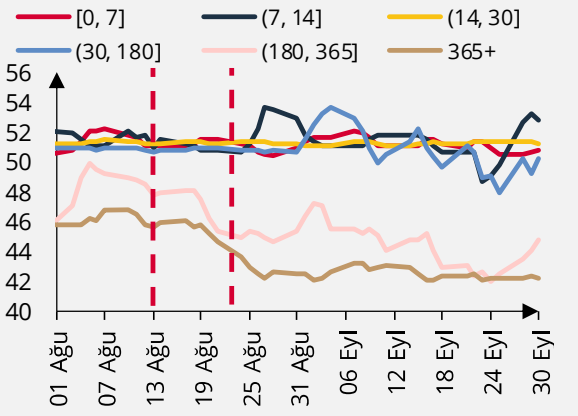
Özet: *Bu kutuda, TCMB'nin 13 Ağustos 2026 tarihinde yaptığı faiz iletişiminin repo ihaleleri başlamadan önce ticari kredi koşullarına yansıyıp yansımadığı incelenmektedir. Bulgular, iletişimin ardından ticari kredi faizlerinin gerilemeye, ticari kredi vadelerinin ise uzamaya başladığına işaret etmektedir. Ticari kredi faizlerindeki düşüş özellikle uzun vadeli kredilerde belirgin olurken, mevduat faizlerinde anlamlı bir etki görülmemektedir.*

Merkez bankalarının piyasa faizlerini etkileme kapasitesi yalnızca aldıkları para politikası kararlarıyla sınırlı değildir; politika iletişimi de beklentileri şekillendirerek kararlar uygulanmaya başlamadan önce finansal koşullara yansıyabilmektedir. Bu etkinin kredi faizlerine ne ölçüde yansıdığı ise aktarım mekanizması açısından önemlidir. TCMB'nin jeopolitik gelişmeler nedeniyle mart ayı başında ara verdiği bir hafta vadeli repo ihalelerine dönüş süreci, bu konuyu incelemek için uygun bir zemin sunmaktadır. 13 Ağustos 2026 tarihli Enflasyon Raporu bilgilendirme toplantısında *"piyasa koşullarına bağlı olarak repo ihalelerine dönülebileceği"* ve bu adımla *"para piyasasındaki faizlerin bu dönemde para politikası faizlerine yakınsamasının beklendiği"* belirtilmiş, bahse konu repo ihaleleri 11 gün sonra, 24 Ağustos'ta yeniden başlamıştır (TCMB, 2026b, 2026c). Piyasa ilgili tarihlerde her ne kadar repo ihalelerinde bir normalleşme beklese de normalleşmenin beklenenden kısa zamanda olacağına ilişkin bir yönlendirme yapılması, piyasa açısından bir sürpriz olmuştur. Piyasa oyuncuları için kısmen dışsal bir nitelik taşıyan bu yönlendirme, merkez bankası iletişiminin piyasa faizlerine yansımasını ölçmek açısından uygun bir vaka örneği teşkil etmektedir. Bu kutuda, iletişim ile uygulama arasındaki zaman aralığından yararlanılarak politika iletişiminin Türk lirası (TL) ticari kredi faizleri ile tasarruf ve ticari mevduat faizleri üzerindeki kısa zamanlı etkileri incelenmekte, kredi faizlerindeki tepkinin vadeye göre farklılaşması da ele alınmaktadır. Repo ihalelerine ara verilen dönemde para piyasası faizleri yüzde 40 olan gecelik borç verme faizine yakın seyretmiştir (TCMB, 2026a). TCMB'nin 23 Ağustos Pazar günü duyurduğu karar doğrultusunda ilk ihale 24 Ağustos Pazartesi günü yüzde 37 olan politika faizinden açılmıştır (TCMB, 2026c). Böylece bankalar bir hafta vadeli fonlamaya yeniden erişmiş, fonlama maliyetleri de gecelik borç verme faizine kıyasla yaklaşık 3 yüzde puan gerilemiştir.

Grafik IV.1.I.1 TL Mevduat ve TL Ticari Kredi Faizleri (3 Günlük Hareketli Ortalama, %)

Grafik IV.1.I.2: Ticari Kredi Faizleri (3 Günlük Hareketli Ortalama, Vade Gruplarına Göre, %)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 30 Eylül 2026

Dipnot: İlgili serilerin üç günlük hareketli ortalamaları gösterilmiştir. Kesikli çizgiler 13 ve 24 Ağustos 2026 tarihleri arasındaki döneme işaret etmektedir. Faizler tutar ile ağırlıklandırılmış değerleri yansıtmaktadır. Akım kredi hesaplamasına taksitli ve sabit faizli krediler dahil edilmiş olup, tablodaki veriler kapsam ve tanım farklılıkları nedeniyle Parasal ve Finansal İstatistiklerden farklılık gösterebilmektedir.

Faiz iletişiminin yapıldığı 13 Ağustos'ta tutar ağırlıklı ortalama bileşik faiz TL ticari kredide yüzde 50,7, TL ticari mevduatta yüzde 43,9 ve TL tasarruf mevduatında yüzde 50,7 düzeyindeyken, repo kararının duyurulmasından önceki son iş günü olan 21 Ağustos'ta bu faizler sırasıyla yüzde 50,6, 44,1 ve 45,7 olarak gerçekleşmiştir (Grafik IV.1.I.1). Diğer taraftan ticari kredi faizlerinin çeşitli vade gruplarında farklılaştığı görülmektedir (Grafik IV.1.I.2).

Ortalama faizlerdeki değişim, iletişimin nedensel etkisini tek başına ortaya koymamaktadır. Ortalamalar, kredi kullanan firma ve bankaların bileşiminden, kredi vadelerinden ve kredi türlerindeki değişimlerden etkilenebildiği gibi iletişim öncesinde başlamış eğilimleri de yansıtabilmektedir. Bu nedenle bir sonraki bölümde iletişimin faizlere ve kredi vadelerine etkisi, firma ve banka farklılıklarını kontrol eden ve olay öncesi eğilimi dikkate alan zaman içinde regresyon süreksizliği yöntemiyle incelenmektedir.

Veri ve Yöntem

Ticari kredi faiz ve vadesi firma-banka-iş günü, ticari ve tasarruf mevduatı faizleri banka-iş günü düzeyinde incelenmiştir. Olay (faiz iletişimi) için zaman içinde regresyon süreksizliği modeli tahmin edilmiştir. Model, olay gününde faizlerdeki seviye değişimini ve olay sonrasında faizlerin eğimindeki değişimini ayrı katsayılarla ölçmektedir (Hausman ve Rapson, 2018).

$$\boldsymbol{Y_{ibt} = \alpha + \tau Sonrası_t + \beta_1 KoşuDeğişkeni_t + \beta_2 (Sonrası_t \text{ x } KoşuDeğişkeni_t) + \Lambda A_t + \mu_i + \delta_b + \theta_t + \varepsilon_{ibt}} \quad (1)$$

Denklem (1), hem kredi hem mevduat faizleri modellerinde kullanılmaktadır. Kredi modellerinde Y_{ibt} firma i'nin banka b'den t iş gününde kullandığı kredilerin tutar ağırlıklı ortalama faizini ya da gün cinsinden vadesini göstermektedir. Mevduat faizi modelinde Y_{bt} banka b'nin t iş gününde uyguladığı tutar ağırlıklı ortalama mevduat faizini ifade etmektedir. Olay gününe iş günü cinsinden uzaklık $KoşuDeğişkeni_t$ ile ölçülmektedir. $Sonrası_t$ olay günü ve sonrasında 1, öncesinde 0 değerini alan bir kukla değişkenidir. τ olay günündeki seviye değişimini, β_1 olay öncesi eğimi, β_2 olay sonrası eğimdeki değişimi, $\beta_1 + \beta_2$ ise olay sonrası eğimi tahmin etmektedir. A_t ay sonu kuklasını, μ_i firma sabit etkilerini, δ_b banka sabit etkilerini ve θ_t iş günü sabit etkilerini göstermektedir. Firma sabit etkisi (μ_i) sadece kredi modellerine dahildir.

Analizde, 13 Ağustos öncesindeki 15 ve sonrasındaki 6 iş gününü kapsayan [-15, +6] penceresi (23 Temmuz-21 Ağustos dönemi) kullanılmıştır. Pencere, iletişimin etkisini dönemdeki diğer makrofinansal gelişmelerden ayrıştırmak amacıyla dar tutulmuştur. Böylece olay öncesi ve sonrası dönemlerin, iletişim dışında benzer koşullara sahip olması amaçlanmıştır. Olay sonrası pencere, repo kararının duyurulmasından önceki son iş günü olan 21 Ağustos'ta sona ermekte ve repo ihalelerine dönüşün etkisini dışarıda bırakmaktadır.

Faiz İletişiminin Kredi ile Mevduat Faizlerine ve Kredi Vadelerine Etkisi

Faiz iletişimi gününde ticari kredi faizlerinde anlamlı bir seviye değişimi görülmezken, günlük faiz oranlarının ilgili zaman penceresindeki eğimi, nokta tahminlerine göre iş günü başına olay öncesi 0,5 baz puandan olay sonrası -1,6 baz puana dönmüştür. İş günü başına 2,1 baz puanlık bu eğim değişimi yüzde 5 seviyesinde istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo IV.1.I.1). Söz konusu değişim, kredi faizlerinin iletişim sonrasında repo ihaleleri başlamadan önce gerilemeye başladığına işaret etmektedir.

Ticari kredi vadelerinde de iletişim sonrasında bir eğim değişimi görülmektedir. Faiz iletişimi öncesinde iş günü başına kısalma eğilimi gösteren vadeler, faiz iletişimi sonrasında uzama eğilimine girmiştir. Eğimdeki değişim iş günü başına yaklaşık 2 gündür ve yüzde 1 seviyesinde istatistiksel anlamlılığa sahip olduğu saptanmıştır. Yeni kredi kullanımlarındaki söz konusu vade gelişimi, kredi fiyatlamasında beklenen fonlama maliyetinin rolüyle uyumludur. Diğer taraftan, beklenen fonlama koşullarındaki değişiklik ihale başlamadan önce yeni kredi

faizlerine yansıyabilir. Yazında, merkez bankası açıklamalarının politika adımlarından bağımsız olarak, gelecekteki faiz patikasına ilişkin beklentiler aracılığıyla piyasa faizlerini etkileyebildiği gösterilmiştir (Gürkaynak vd, 2005). Bu bulgular, söz konusu etkinin banka kredi faizlerine de yansıyabildiğine işaret etmektedir.

Mevduat faizlerinde iletişim gününe ilişkin seviye ve eğim tahminleri ise istatistiksel olarak anlamsız olup iletişim sonrasında her iki mevduat türünde de anlamlı bir tepki görülmemektedir.

Tablo IV.1.I.1: Faiz İletişimi Etrafında Panel Süreksizlik Modeli Tahminleri

	Ticari Kredi Faizi	Ticari Kredi Vadesi	Ticari Mevduat Faizleri	Tasarruf Mevduat Faizleri
Faiz İletişimi Sonrası	-0.038	0.275	-0.038	-0.194
	(0.050)	(1.829)	(0.242)	(0.279)
Faiz İletişimi Öncesi Eğim	0.005	-0.716***	-0.020	-0.018
	(0.004)	(0.145)	(0.029)	(0.018)
Faiz İletişimi Sonrası Eğimde Değişim	-0.021**	1.943***	0.0817	-0.045
	(0.010)	(0.367)	(0.073)	(0.042)
Ay Sonu Kuklası	√	√	√	√
Firma Sabit Etkileri	√	√		
Banka Sabit Etkileri	√	√	√	√
İş Günü Sabit Etkileri	√	√	√	√
Gözlem Sayısı	83,747	83,747	827	748
Düzeltilmiş R-kare	0.520	0.380	0.867	0.937

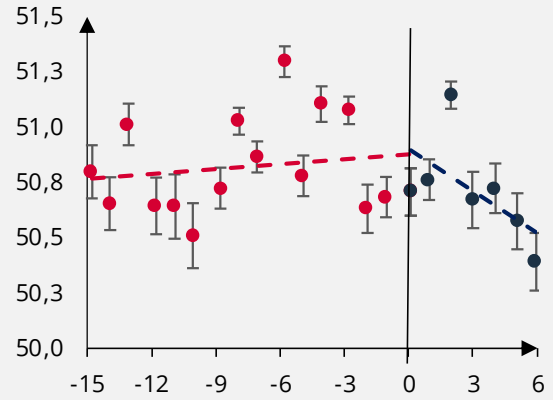
Kaynak: TCMB, Yazarların hesaplamaları

Dipnot: Faiz iletişiminin yakın zamanlı etki analizi için [-15, +6] iş günü penceresi kullanılmıştır. Olay sonrası pencere, repo ihalelerine dönüş kararının etkisini dışlamak için 21 Ağustos'ta sonlandırılmıştır. Faiz modellerinde seviye katsayıları yüzde puan, eğim katsayıları iş günü başına yüzde puan cinsindendir. Vade modelinde ise seviye ve eğim katsayıları gün cinsindendir. Parantez içinde standart hatalar verilmiştir. Standart hatalar kredi faiz ve vade modellerinde firma ve iş günü bazında, mevduat faiz modellerinde banka ve iş günü bazında kümelenmiştir. * p<0,10, ** p<0,05, *** p<0,01.

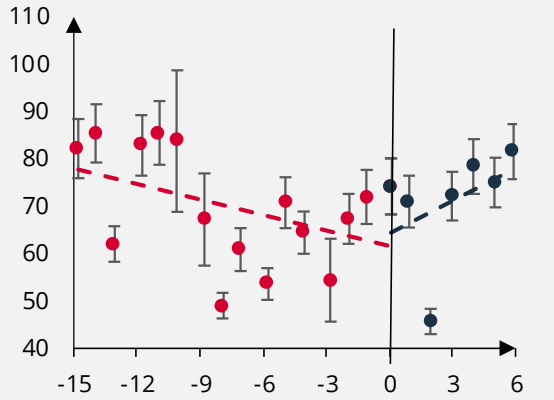
Faiz İletişimi ve Ticari Kredi Koşulları

13 Ağustos tarihli faiz iletişimi etrafında TL ticari kredi faizlerinin ve ortalama vadelerinin seyrinin değiştiği görülmektedir. İletişim öncesinde yataya yakın seyreden ticari kredi faizlerinin eğimi, iletişim sonrasında aşağı yönlü hale gelmiştir (Grafik IV.1.I.3). Ticari kredilerin ortalama vadesinde ise iletişim öncesindeki aşağı yönlü eğilim, izleyen iş günlerinde artış yönüne dönmüştür (Grafik IV.1.I.4). Haftalık repo ihalelerine dönüş olasılığının gündeme gelmesi, bankaların kısa vadeli TL fonlama maliyetlerine ilişkin beklentilerini aşağı çekerek kredi fiyatlamasına yansımış olabileceği değerlendirilmektedir. İlgili yazında, gevşeme yönünde para politikası iletişiminin ticari kredilerdeki faiz marjlarını daralttığı gösterilmiştir (Delis vd., 2022). Ortalama vadedeki uzama ise parasal aktarımın kredi sözleşmelerinin vadesi üzerinden de işleyebileceğine ilişkin bulgularla uyumludur. Black ve Rosen (2016) ABD'de parasal sıkılaşma dönemlerinde bankaların yeni ticari kredilerin vadelerini kısalttığını belgelemektedir.

Grafik IV.1.I.3: Ticari Kredi Faizleri
(Ağırlıklı Ortalama, %)

Grafik IV.1.I.4: Ticari Kredi Vadeleri
(Ağırlıklı Ortalama, Gün)

Kaynak: TCMB, Yazarların hesaplamaları

Dipnot: Yatay eksen, 13 Ağustos tarihine göre hesaplanan iş günü cinsinden koşu değişkenini göstermektedir. Noktalar, her iş günü için ticari kredi faizinin (Grafik 3) ve vadesinin (Grafik 4) günlük ortalamasını; dikey çizgiler bu ortalamalara ait yüzde 95 güven aralıklarını göstermektedir. Kırmızı noktalar olay öncesi, lacivert noktalar olay günü ve sonrasına karşılık gelmektedir. Kesikli çizgiler, olay tarihinin her iki tarafında ayrı ayrı tahmin edilen doğrusal uyum çizgileridir. Grafikler, [-15, +6] penceresi kullanılarak oluşturulmuştur. Grafikler görsel gösterim amaçlıdır, Tablo 1'deki tahminler firma ve banka sabit etkilerini içermektedir.

Faiz İletişiminin Vade Bazında Ticari Kredi Faizlerine Etkisi

Faiz iletişiminin ticari kredi faizlerine olan etkisinde potansiyel mekanizmayı açıklamak için vadeye göre heterojenlikler incelenmiştir. Bu kapsamda faiz değişiminin vade gruplarına göre farklılaşması, iletişimin faiz aktarım kanalının açıklanmasında kredi vadelerinin önemli bir faktör olduğunu ima etmektedir. Faiz iletişimi sonrasında ticari kredi faizlerinin vade gruplarına göre nasıl farklılaştığı, 6 farklı vade grubu kırılımında incelenmiş ve 0-7 gün vadeli krediler referans grup olarak ele alınmıştır. İlgili diğer vade grupları 7-14 gün, 14-30 gün, 30-180 gün, 180-365 gün ve 365 gün üzeri vadelerdir.

$$Faiz_{ibmt} = \alpha + \sum_{k=2}^{a6} \mathbf{1}\{m = k\}[\tau_k Sonras\imath_t + (\beta_{1k} \text{ x } Koşu\ Değişkeni_t) + (\beta_{2k} \text{ x } Sonras\imath_t \text{ x } Koşu\ Değişkeni_t)] + \Lambda A_t + \gamma_{ibm} + \theta_t + \epsilon_{ibmt} \quad (2)$$

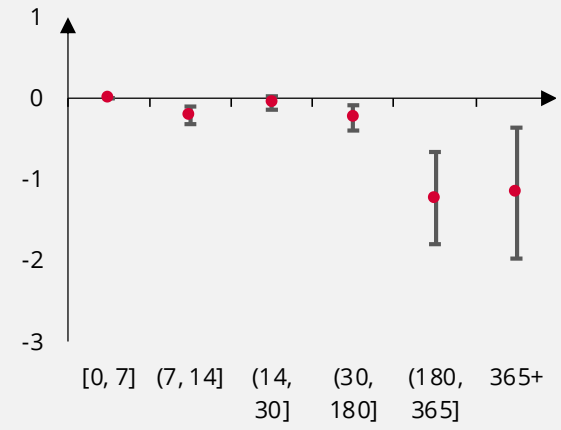
Denklem (2)'de, τ_k katsayısı iletişim tarihinde, k-vade grubunun faizindeki seviye değişiminin referans grubun seviye değişiminden farkını ifade etmektedir. β_{1k} katsayısı iletişim öncesinde k-vade grubunun faiz eğiminin referans gruptan farklılaşmasını, β_{2k} katsayısı ise iletişim sonrasında k-vade grubunun faiz eğiminde meydana gelen değişimin referans gruba kıyasla farklılaşmasını göstermektedir. A_t ay sonu kukla değişkenidir. $\mathbf{1}\{m = k\}$, gösterge fonksiyonudur. Kredinin vade grubu (m) k'ye eşitse 1, diğer durumlarda 0 değerini alır. γ_{ibm} firma-banka-vade grubu sabit etkilerini ifade etmektedir. θ_t iş günü sabit etkisidir. m ise vade gruplarını göstermektedir. ϵ_{ibmt} hata terimidir.

Bulgulara göre 180 günü aşan iki vade diliminde faizler iletişim tarihinde referans gruba kıyasla yaklaşık 1,2 yüzde puan daha düşük bir seviyede gerçekleşmiştir (Grafik IV.1.I.5). Daha kısa vadelerde ise söz konusu seviye farkları sınırlı kalmıştır. 365 günü aşan ticari kredilerde faiz eğimi, iletişim sonrasında referans gruba göre iş günü başına yaklaşık 0,2 yüzde puan azalmıştır (Grafik IV.1.I.6).

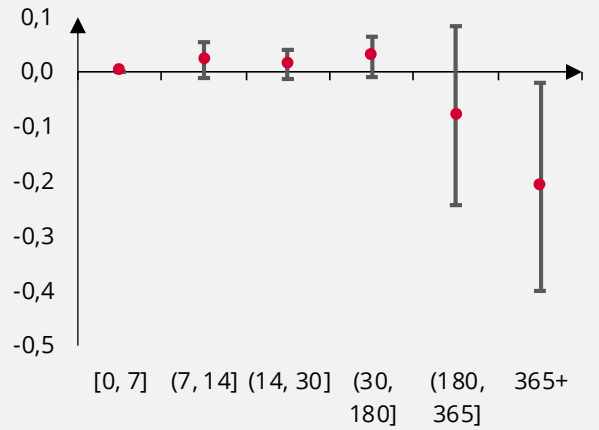
Bu görünüm, haftalık repo ihalelerine dönüş olasılığının, bankaların geleceğe ilişkin fonlama maliyeti beklentilerini etkileyerek özellikle uzun vadeli kredi fiyatlamasına yansımış olabileceğine işaret etmektedir. Bu çıkarım, merkez bankası açıklamalarının gelecekteki faiz patikasına ilişkin beklentileri değiştirebildiğine dair bulgularla uyumludur (Brand vd., 2010; Swanson, 2023). Kredi fiyatlaması açısından Li vd. (2023), fonlama istikrarının bankaların uzun vadeli kredilerde uyguladığı vade primlerini düşürebildiğini göstererek, gelecekteki

fonlama koşullarının uzun vadeli kredi fiyatlamasındaki önemine tamamlayıcı bulgu sunmaktadır.

Grafik IV.1.I.5: Faiz İletişiminin Kredi Faizlerindeki Seviye Etkisi (Vade Gruplarına Göre, Yüzde Puan)

Grafik IV.1.I.6: Faiz İletişimi Sonrası Kredi Faizlerindeki Eğim Değişimi (Vade Gruplarına Göre, İş Günü Başına Yüzde Puan)

Kaynak: TCMB, Yazarların hesaplamaları.

Dipnot: Yatay eksen, vade gruplarını göstermektedir. Noktalar tahmin edilen değerleri, dikey çizgiler yüzde 95 güven aralıklarını ifade etmektedir. Yatay eksendeki vade grupları modelde sırasıyla m = 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 değerlerine karşılık gelmektedir. Vade kırılımına dayalı bu analizde, iletişim öncesinde vade gruplarına özgü faiz eğilimlerini mevcut örneklemin tamamından yararlanarak tahmin etmek amacıyla sol pencerede ek bir zaman kısıtı uygulanmamış ve 2026 yılı başından başlatılmıştır. İletişim sonrası dönemi gösteren sağ pencere ise repo ihalelerine dönüş kararının tahminlere yansımasını önlemek amacıyla 6 iş günü ile sınırlandırılmıştır.

Son olarak, 2026 yılının üçüncü Enflasyon Raporu toplantısında yapılan iletişimin kredi faizlerine etkisinin tesadüfi olup olmadığını sınamak amacıyla 2026 yılındaki diğer Enflasyon Raporu bilgilendirme toplantıları için *placebo* analizi kapsamında aynı model ve yöntem kullanılmıştır. Söz konusu toplantıların hiçbirinde ticari kredi faizlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir seviye ve eğim değişimi görülmemiştir. Aynı türden iletişim toplantılarında benzer bir kırılmanın görülmemesi, bulgulanan etkinin genel bir toplantı etkisinden değil, 13 Ağustos iletişiminin içeriğinden, yani haftalık repo ihalelerine dönüş beklentisinden kaynaklandığına işaret etmektedir.

Sonuç

Tahminler, faiz iletişimi sonrasında mevduat faizlerinde anlamlı bir tepki olmadığına, ticari kredi fiyatlamasının bir bölümünün faiz iletişiminin ardından repo ihaleleri başlamadan önce gerçekleştiğine işaret etmektedir. Diğer taraftan, söz konusu dönemde kredi vadeli uzama eğilimine girerken faiz iletişiminin etkisi vade grupları bazında da ayrışmaktadır. İletişim sonrasında beklentiler kanalıyla uzun vadeli ticari kredi faizlerinde belirgin düşüş görülürken, kısa vadeli ticari kredi faizlerinde değişim sınırlı kalmıştır. Bu görünüme göre, beklenen fonlama koşullarının özellikle uzun vadeli kredi fiyatlamasına önceden yansıyabileceği görülmektedir. Eş zamanlı gelişmeler de faizleri etkileyebileceğinden, söz konusu tahminler olay tarihleri etrafındaki yakın zamanlı değişimler olarak değerlendirilmelidir. Bulgularımız, TCMB fonlama faizlerine yönelik beklentilerin uzun vadeli kredi fiyatlamalarını önden etkileyebildiğini göstermekle birlikte mevduat faizi fiyatlamalarının piyasada oluşan beklentiden ziyade marjinal fonlama faizleri ile uyumlu olduğunu işaret etmektedir.

Kaynakça

Black, L. K., ve Rosen, R. J. (2016). Monetary policy, loan maturity and credit availability. International Journal of Central Banking, 12(1), 199-230.

Brand, C., Buncic, D., ve Turunen, J. (2010). The impact of ECB monetary policy decisions and communication on the yield curve. Journal of the European Economic Association, 8(6), 1266-1298.

Delis, M. D., Hong, S., Paltalidis, N. ve Philip, D. (2022). Forward Guidance and Corporate Lending. Review of Finance, 26(4), 899-935.

Gürkaynak, R.S., Sack, B. ve Swanson, E. T. (2005). Do Actions Speak Louder Than Words? The Response of Asset Prices to Monetary Policy Actions and Statements. International Journal of Central Banking, 1(1), 55-93.

Hausman, C. ve Rapson, D. S. (2018). Regression Discontinuity in Time: Considerations for Empirical Applications. Annual Review of Resource Economics, 10, 533-552.

Li, L., Loutskina, E. ve Strahan, P. E. (2023). Deposit Market Power, Funding Stability and Long-term Credit. Journal of Monetary Economics, 138, 14-30.

Swanson, E. T. (2023). The importance of Fed chair speeches as a monetary policy tool. AEA Papers and Proceedings, 113, 394-400.

TCMB (2026a). Finansal İstikrar Raporu, Mayıs 2026, Sayı 42, Bölüm IV.1.

TCMB (2026b). Enflasyon Raporu 2026-III bilgilendirme toplantısında Başkan Fatih Karahan'ın konuşması, 13 Ağustos.

TCMB (2026c). Türk Lirası Likidite Yönetimine İlişkin Basın Duyurusu, 23 Ağustos, 2026-35.

Kutu IV.1.II: Yabancı Para Kredi Büyüme Sınırları ve Kredi Fiyatlaması

Özet: *Kredi büyüme sınırları, kredi arzını kısıtlayarak kredi faizleri üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturabilmektedir. Bununla birlikte, yüksek tutarlı kredi geri ödemeleri sonucunda bankaların kullandırabileceği kredi alanının genişlemesi, bankaların kredi sınırlarını daha etkin kullanma eğilimiyle birlikte kredi faizlerinde aşağı yönlü bir etki de yaratabilmektedir. Bu çalışmada, yüksek tutarlı kredilerin yenilenmemesi sonucunda bankaların kredi kullandırım alanında meydana gelen genişlemenin yeni açılan ABD doları cinsi ticari kredi faizlerine etkisi incelenmektedir. Bulgular, yabancı para kredi büyüme sınırlarının kredi miktarının yanı sıra fiyatlama kanalı üzerinden de finansal koşulları sıkılaştırdığına işaret etmektedir.*

Aşırı kredi büyümesine yönelik makroihtiyati araçlardan biri olan kredi büyüme sınırları, bankaların yeni kredi kullandırma kapasitesini ve dolayısıyla kredi arzını etkileyerek kredi fiyatlamasına da yansıyabilmektedir. Kredi talebinin güçlü olduğu dönemlerde kredi büyüme sınırlarının bağlayıcı hale gelmesi, kredi arzını sınırlandırarak faziler üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturabilmektedir. Buna karşılık, kredi talebinin zayıf seyrettiği veya yüksek tutarlı kredi geri ödemelerinin gerçekleştiği dönemlerde bankalar, kullanılabilir kredi alanını değerlendirmek amacıyla kredi faizlerinde indirime gidebilmektedir.

Bu kutuda, yüksek tutarlı kredilerin vadesinde yenilenmemesi sonucunda bankaların kredi kullandırım limitlerinde oluşan alanın yeni açılan ABD doları cinsi ticari kredi faizleri üzerindeki etkisi analiz edilmektedir. Bu kapsamda, yenilenmeyen krediler nedeniyle açılan kredi kullandırım alanı dışsal bir şok olarak ele alınmakta ve söz konusu alanın faizler üzerindeki etkisinin bankaların kredi büyüme sınırlarına yakınlığına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmektedir. Bulgular, YP kredi büyüme sınırlarının kredi fiyatlaması üzerinde etkili olduğunu ve özellikle sınıra yakın bankalarda bu etkinin daha da belirginleştiğini göstermektedir.

Veri ve Metodoloji

Analiz, 2026 yılında kullandırılan ABD doları cinsi ticari kredilere ilişkin kredi bazında mikro verilere dayanmaktadır. Veri temizleme işlemlerinin ardından temel tahmin örneklemi, 39 bankanın 2026 Ocak – Eylül dönemine ait 26.941 kredi kullandırımından oluşurken, KOBİ örnekleminde 27 banka ve 14.780 gözlem bulunmaktadır. Kamu bankaları örneklem dışında tutulmuş; yatırım kredileri, kamu kuruluşları ve savunma sanayi gibi kredi büyüme kısıtlarından istisna tutulan krediler analize dâhil edilmemiştir. İlgili dönemde vadesi gelen krediler arasından bankanın ticari YP kredi bakiyesinin yüzde 0,05'ini aşan (8 haftalık yüzde 0,5 büyüme kısıtı altında kullanılabilecek alanın yüzde 10'u) krediler yüksek tutarlı kredi olarak tanımlanmaktadır. Vadesi gelen kredinin aynı banka tarafından, ilgili 8 haftalık hesaplama döneminin sonuna kadar aynı firmaya yeniden kullandırılmaması ise kredinin yenilenmemesi olarak tanımlanmaktadır.

Yüksek tutarlı bir kredinin yenilenmemesi etrafında oluşan fiyatlama etkisini incelemek amacıyla olay penceresi kukla değişkeni oluşturulmaktadır. Olay göstergesi, $Olay\ Penceresi_{bt}$, yenilenmeyen yüksek tutarlı bir kredinin vade tarihinden önceki beş gün ile vade günü ve sonraki beş günlük dönemde ilgili bankanın kullandırdığı krediler için bir değerini almakta ve kredi büyümesinin hesaplandığı dönemin sınırlarını aşmayacak şekilde daraltılmaktadır. Beş günlük pencere yerine on günlük pencerenin veya hesaplama döneminin tamamının kullanılması durumunda da temelde benzer sonuçlar elde edilmektedir. Vade tarihinden önceki günlerin de olay penceresine dahil edilmesi, beklenen yüksek tutarlı kredi geri ödemelerinin kredi fiyatlamasına önceden yansıyabileceği değerlendirmesine dayanmaktadır.

$$\boldsymbol{USD\ Kredi\ faizi_{bjt}} = \boldsymbol{\beta_1 Olay\ penceresi_{bt}} + \boldsymbol{\gamma_2 \ln(Tutar_{bjt})} + \boldsymbol{\gamma_2 \ln(Vade_{bjt})} + \boldsymbol{\gamma_3 \ln(Likidite_{bt})} + \boldsymbol{\alpha_b} + \boldsymbol{\delta_t} + \boldsymbol{\mu_{jm}} + \boldsymbol{\varepsilon_{bjt}}$$

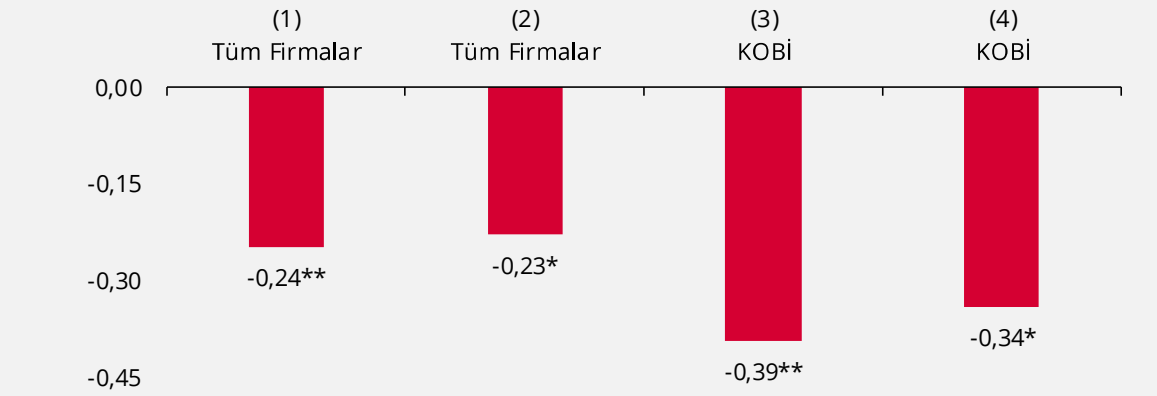
Bağımlı değişken $USD\ kredi\ faizi_{bjt}\ i$ firmasının b bankasından t gününde kullandığı yeni kredinin yıllık bileşik faiz oranıdır.

Kredi tutarı ve vadesinin yanı sıra bankanın YP likiditesinin (YP likidite/toplam aktif oranı) kontrol edildiği modelde banka sabit etkileri α_b, kullandırım günü sabit etkileri δ_t ve firma-ay sabit etkileri μ_{jm} kullanılmaktadır. Banka sabit etkileri, bankaların zaman içinde değişmeyen özelliklerini; kullandırım günü sabit etkileri, tüm bankaları etkileyen ortak günlük koşulları; firma-ay sabit etkileri ise firmanın ilgili ayda farklı bankalardan kullandığı krediler açısından ortak olan gözlemlenemeyen özelliklerini kontrol etmektedir. Alternatif modelde banka sabit etkileri yerine banka–firma sabit etkileri kullanılarak banka ile firma arasındaki kalıcı ilişki özellikleri dikkate alınmaktadır. Standart hatalar banka düzeyinde kümelenmektedir. Temel analizde odaklanılan β_1 katsayısı, yüksek tutarlı bir kredinin yenilenmemesi etrafındaki olay penceresinde kullandırılan kredi faizlerinin, diğer dönemlerde kullandırılan kredi faizlerinden ortalama ne ölçüde farklılaştığını göstermektedir.

Bulgular

Temel model tahminlerinde olay göstergesinin katsayısı tüm firmalar örnekleminde negatif ve yüzde 5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Banka-firma sabit etkilerinin kullanıldığı alternatif modelde ise katsayı yüzde 10 düzeyinde anlamlılığını korumaktadır. Bu sonuç, yüksek tutarlı kredilerin yenilenmediği dönemlerin çevresinde kullandırılan yeni kredi faizlerinin, gözlemlenebilir kredi ve banka özellikleri kontrol edildiğinde, diğer dönemlerde kullandırılan kredi faizlerine kıyasla daha düşük gerçekleştiğine işaret etmektedir. KOBİ örnekleminde elde edilen tahminler de olay penceresindeki kredi faizlerinde yaklaşık 34-39 baz puanlık bir düşüşe işaret etmektedir.

Grafik IV.1.II.1: Olay Penceresine Dayalı Temel Tahminler

Dipnot: ** p<0,05; * p<0,10. Tüm regresyonlarda standart hatalar banka düzeyinde kümelenmektedir. Likidite, kredi tutarı ve vadesi ile gün ve firma-ay sabit etkileri kontrol edilmektedir. Her firma segmentinde ikinci sütun, banka-firma sabit etkilerinin kontrol edildiği model sonuçlarını göstermektedir. Katsayılar, olay penceresindeki ABD doları cinsi yeni kredi faizlerinin diğer dönemlere kıyasla ortalama farkını göstermektedir.

Bir sonraki aşamada, söz konusu fiyatlama ilişkisinin bankaların kredi büyüme sınırlarına yakınlığına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmektedir. Bu amaçla, olay göstergesi ile kredi büyüme sınırına uzaklık değişkeninin etkileşimi modele dahil edilmektedir. Sınıra uzaklık değişkeni aşağıdaki şekilde tanımlanmaktadır:

$$\boldsymbol{Sınıra\ uzaklık_{bt}} = \max\left(0{,}5 - \%\boldsymbol{Dönem\ sonu\ büyümesi}, 0\right)$$

Bu tanım çerçevesinde, değişkenin sıfır değerini alması bankanın büyüme sınırına ulaştığını veya sınırı aştığını ifade etmektedir. Değişkenin pozitif değerleri ise bankanın büyüme sınırının altında bulunduğunu ve sınırın bağlayıcılığından uzaklığını göstermektedir. Etkileşim teriminin yer aldığı tahminler, olay penceresindeki fiyatlama etkisinin bankanın büyüme sınırına uzaklığına göre değişip değişmediğini ortaya koymaktadır.

$$USD\ Kredi\ faizi_{bjt} = \beta_1 Olay\ Penceresi_{bt} * Sınıra\ uzaklık_{bt} + \gamma_2 \ln(Tutar_{bjt}) + \gamma_2 \ln(Vade_{bjt}) + \alpha_b + \delta_t + \mu_{jm} + \varepsilon_{bjt}$$

Tablo IV.1.II.1. Olay Penceresi ve Sınıra Uzaklık

	(1) Tüm Firmalar	(2) Tüm Firmalar	(3) KOBİ	(4) KOBİ
Olay penceresi	-0,2691*	-0,2762*	-0,6750**	-0,6468**
	(0,1493)	(0,1494)	(0,2872)	(0,2873)
Sınıra uzaklık	0,0156	-0,0299	-1,9699	-1,8459*
	(0,0398)	(0,0184)	(1,1857)	(1,0519)
Olay penceresi × Sınıra uzaklık	**0,0112**	**0,0347**	**2,2634***	**2,1114***
	(0,0448)	**(0,0246)**	**(1,1855)**	**(1,0233)**
Gözlem sayısı	23.733	20.071	13.121	11.065
Likdite, tutar ve vade kontrolleri	Evet	Evet	Evet	Evet
Banka SE	Evet	-	Evet	-
Banka–firma SE	-	Evet	-	Evet
Gün ve firma×ay SE	Evet	Evet	Evet	Evet

Dipnot: Standart hatalar banka düzeyinde kümelenmiş olup parantez içinde gösterilmektedir. ** p<0,05; * p<0,10. SE: sabit etkiler.

KOBİ örnekleminde elde edilen pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı etkileşim katsayıları, bankanın YP kredi büyüme sınırına yaklaşmasıyla olay penceresindeki negatif faiz farkının belirginleştiğine işaret etmektedir. Tahminler, bankanın YP kredi büyüme sınırına 0,1 yüzde puan daha yakın olmasının KOBİ kredilerinde yaklaşık 21-23 baz puan ilave faiz düşüşüyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Buna karşılık, tüm firmalar örnekleminde fiyatlama etkisinin sınıra uzaklığa göre anlamlı biçimde farklılaştığına ilişkin bulgu elde edilememektedir.

Bu sonuçlar, yenilenmeyen yüksek tutarlı krediler sonucunda açılan kredi kullandırım alanının, özellikle büyüme sınırına yakın bankalarda KOBİ kredilerinin fiyatlamasına daha güçlü yansıdığına işaret etmektedir. Ayrıca, büyük ölçekli firmaların kredi piyasasındaki pazarlık gücü ve bankalar arasındaki rekabetin bu segmentte daha belirgin olması, büyük firmalara yönelik kredi fiyatlamasının büyüme sınırına yakınlığa daha az duyarlı olmasını açıklayan olası faktörler arasında değerlendirilebilir. Buna karşılık, KOBİ segmentinde bankaların fiyatlama kararlarında daha esnek davranabilmesi, açılan kredi alanının bu firmalara kullandırılan kredilerin faizlerine daha belirgin biçimde yansımasına imkân verebilir. Son aşamada, yüksek tutarlı bir kredinin yenilenip yenilenmemesinin yanı sıra, yenilenmeyen kredinin büyüklüğünün de faiz oranlarıyla ilişkisi incelenmektedir. Bu kapsamda, olay penceresinde yenilenmeyen kredilerin toplam USD tutarı kullanılarak sürekli bir değişken oluşturulmaktadır. Böylece, vadesi gelen kredinin büyüklüğünün yeni kredi faizleriyle ilişkisi ve bu ilişkinin bankanın büyüme sınırına uzaklığına göre farklılaşıp farklılaşmadığı analiz edilmektedir. Tahmin modelinde yenilenmeyen kredi tutarının logaritması, sınıra uzaklık değişkeni ve bu iki değişkenin etkileşim terimi kullanılmaktadır. Diğer kontrol değişkenleri ve sabit etkiler temel modeldeki gibi tanımlanmaktadır.

$$USD\ Kredi\ faizi_{bjt} = \beta_1 \log(Yenilenmeyen\ kredi\ tutarı)_{bt} * Sınıra\ uzaklık_{bt} + \gamma_2 \ln(Tutar_{bjt}) + \gamma_2 \ln(Vade_{bjt}) + \alpha_b + \delta_t + \mu_{jm} + \varepsilon_{bjt}$$

Yenilenmeyen kredi tutarına ilişkin katsayı tahminleri, tüm firmalar ve KOBİ örneklemlerinde negatif ve istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo IV.1.II.2). Bu bulgu, yenilenmeyen kredi tutarındaki artışın yeni kullandırılan kredilerin faizlerinde daha düşük fiyatlamayla ilişkili olduğunu göstermektedir. Tahmin sonuçlarına göre, yenilenmeyen kredi tutarındaki yüzde 10'luk artış, tüm firmalar örnekleminde yaklaşık 24 baz puan, KOBİ örnekleminde ise yaklaşık 38 baz puan daha düşük kredi faiziyle ilişkilidir. Sınıra uzaklık ile etkileşim sonuçları da özellikle KOBİ segmentinde, bankanın büyüme sınırına yaklaşmasıyla yenilenmeyen kredi tutarının faizler üzerindeki aşağı yönlü etkisinin güçlendiğine işaret etmektedir.

Tablo IV.1.II.2. Yenilenmeyen Kredinin Büyüklüğünün Etkisi

	(1) Tüm Firmalar	(2) KOBİ	(3) Tüm Firmalar	(4) KOBİ
Yenilenmeyen kredi tutarı (C)	**-0,0244** **(0,0109)**	**-0,0384** **(0,0155)**	-0,0251 (0,0143)	-0,0555** (0,0231)
Sınıra uzaklık (D)	-	-	0,0091 (0,0167)	0,1237 (0,0769)
C × D	-	-	**0,0029** **(0,0025)**	**0,1347***** **(0,0293)**
Gözlem sayısı	26.941	14.780	23.733	13.121
Likdite, tutar ve vade kontrolleri	Evet	Evet	Evet	Evet
Banka, gün, firma×ay SE	Evet	Evet	Evet	Evet

Dipnot: Standart hatalar banka düzeyinde kümelenmiş olup parantez içinde gösterilmektedir. *** p<0,01; ** p<0,05; * p<0,10. SE: sabit etkiler.

Sonuç

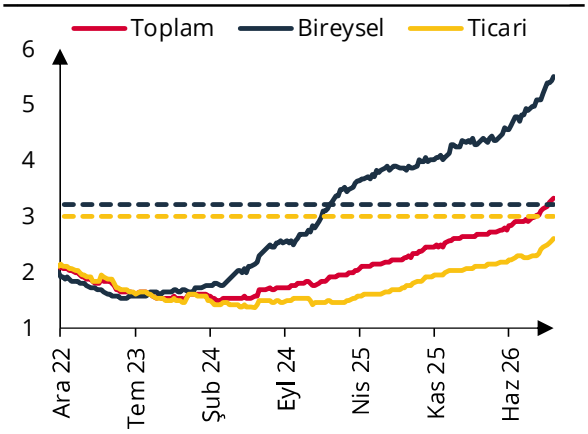
Bu çalışmada, yüksek tutarlı kredilerin yenilenmemesi sonucunda bankaların kredi kullandırım alanında meydana gelen genişlemenin yeni USD cinsi ticari kredi faizleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bulgular, yenilenmeyen yüksek tutarlı krediler sonucunda açılan kredi kullandırım alanının yeni kredi faizlerinde aşağı yönlü bir fiyatlama etkisiyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Söz konusu etki tüm firmalar örnekleminde yaklaşık 23-25 baz puan, KOBİ örnekleminde ise 34-40 baz puan düzeyindedir. Büyüme sınırına yakınlığın fiyatlama üzerindeki etkisi incelendiğinde, söz konusu ilişkinin özellikle KOBİ kredilerinde belirginleştiği görülmektedir. Tahmin sonuçları, bankanın YP kredi büyüme sınırına 0,1 yüzde puan daha yakın olmasının KOBİ kredilerinde yaklaşık 21-23 baz puan ilave faiz düşüşüyle ilişkili olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca, yenilenmeyen kredi tutarındaki artışın faizler üzerindeki aşağı yönlü etkiyi güçlendirdiği ve bu etkinin büyüme sınırına yakın bankalarda KOBİ segmenti için daha belirgin olduğu görülmektedir. Genel olarak, bulgular YP kredi büyüme sınırlarının kredi hacminin yanı sıra kredi fiyatlaması üzerinden de finansal koşullar üzerinde etkili olabildiğini ortaya koymaktadır. Özellikle büyüme sınırına yakın bankalarda, yüksek tutarlı kredi geri ödemeleri sonucunda açılan kullandırım alanının faiz indirimleri yoluyla yeniden kredi kullandırmak amacıyla değerlendirilebilmesi, kredi büyüme sınırlarının fiyatlama kanalındaki etkisini göstermektedir. Bu çerçevede, kredi büyüme sınırlarının finansal koşullar üzerindeki etkisinin değerlendirilmesinde, kredi miktarındaki değişimlerin yanı sıra kredi fiyatlamasında ortaya çıkan tepkilerin de dikkate alınması önem taşımaktadır.

IV.2 Kredi Riski Gelişmeleri

Bankacılık sektörü aktif kalitesi görünümünde bir miktar bozulma izlenirken, bireysel kredilerdeki olumsuz ayrışma devam etmektedir.

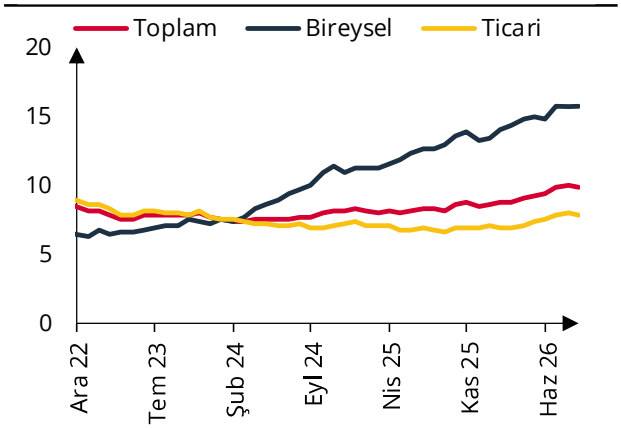
Bankacılık sektörü toplam TGA oranı artış eğilimini sürdürerek tarihsel ortalamasına yaklaşmıştır (Grafik IV.2.1). 2026 yılında ticari kredi TGA oranları artış eğilimine rağmen uzun dönem ortalamasının (yüzde 3,3) altında, yüzde 2,6 seviyesinde seyretmiştir. 2025 yılı sonunda yüzde 4 olan bireysel kredi TGA oranı ise 1,5 puan artışla 2026 yılı Kasım ayında yüzde 5,5'e ulaşmış ve uzun dönem ortalamasının (yüzde 3,2) üzerindeki seyrini sürdürmüştür. Yakın izleme oranındaki artış bireysel kredilerde daha belirgin olmuş, toplam ve ticari kredilerdeki yakın izleme oranlarındaki artış ise 2026 yılında bir miktar hızlanmıştır (Grafik IV.2.2).

Grafik IV.2.1: TGA Oranları (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026
Dipnot: Kesikli lacivert çizgi bireysel, kesikli sarı çizgi ise ticari ve toplam kredilerin 2010-2025 dönemi ortalamasını göstermektedir.

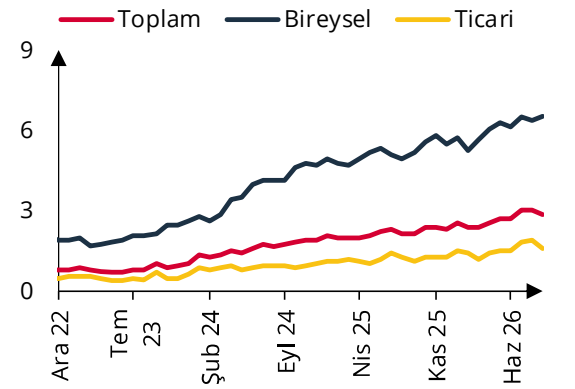
Grafik IV.2.2: Yakın İzlemedeki Kredilerin Oranı (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Seriler, yakın izlemedeki kredilerin brüt kredilere oranını göstermektedir.

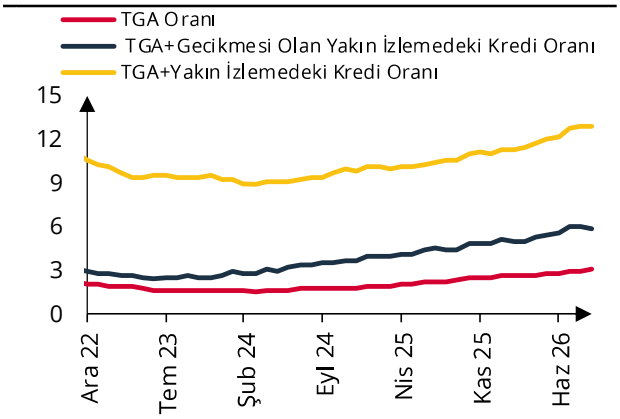
Bireysel kredilerde yakın izleme oranlarındaki artış eğiliminde BDDK'nın ihtiyaç kredileri ve BKK'ya yönelik yaptığı yapılandırma düzenlemelerinin ve bankaların temkinli duruşları gereği yapılandırılan kredileri yakın izlemede takip etme davranışlarının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Sıkı finansal koşullar ile iç talepteki yavaşlamanın etkisiyle gecikmesi olan yakın izlemedeki ticari kredilerin brüt kredilere oranı artış eğiliminde olmakla birlikte hâlâ düşük seviyelerdedir (Grafik IV.2.3). Bankacılık sektörü aktif kalitesi görünümüne bütüncül bakmak amacıyla farklı risk düzeylerini kapsayan üç gösterge takip edilmektedir (Grafik IV.2.4). Manşet kredi riski göstergesi olan TGA oranı 0,44 puanlık ılımlı artışla Mart 2026'daki yüzde 2,65 seviyesinden Eylül 2026 itibarıyla yüzde 3,09 seviyesine yükselmiştir. Canlı kredi sınıflamaları içerisinde riski artan krediler de kredi riski göstergelerine dâhil edildiğinde, ikinci gösterge (TGA + Gecikmesi Olan Yakın İzlemedeki Krediler/Brüt Krediler) 0,9 puanlık artışla yüzde 5'ten yüzde 5,9'a, üçüncü gösterge ise (TGA + Yakın İzlemedeki Krediler / Brüt Krediler) 1,4 puanlık artışla yüzde 11,5'ten yüzde 12,9'a yükselmiştir. Kredilerin TGA'ya dönüşme potansiyeli açısından önem arz eden yakın izleme oranlarındaki artışlar yakından takip edilmektedir.

Grafik IV.2.3: Gecikmesi Olan Yakın İzlemedeki Kredilerin Oranı (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Seriler, gecikmesi olan yakın izlemedeki kredilerin brüt kredilere oranını göstermektedir.

Grafik IV.2.4: Aktif Kalitesi Görünümü (%)

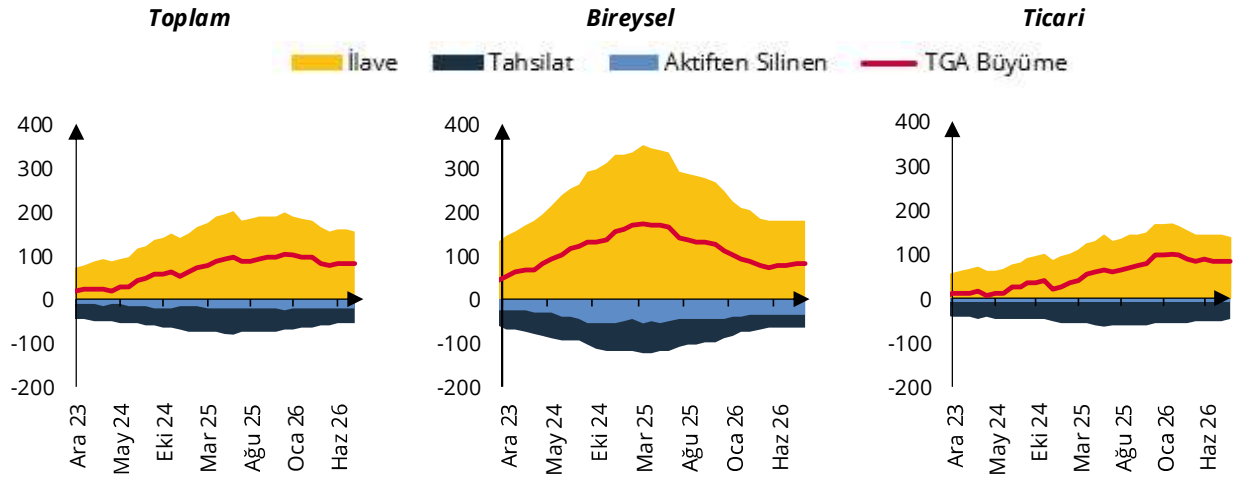

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Aktif kalitesi göstergeleri brüt kredilere oranlanmıştır.

Bireysel kredilerde TGA bakiye büyümesi yapılandırma programının da etkisiyle yavaşlamıştır.

TGA oranı, hesaplama gereği paydasında yer alan güncel canlı kredi hacmindeki değişimlerden etkilenebilmektedir. Söz konusu hesaplama etkisini kontrol etmek amacıyla TGA bakiyesindeki değişimler ve TGA'yı oluşturan alt kalemler de yakından takip edilmektedir. Bu kapsamda, toplam kredilerde TGA bakiyesinde büyüme hızı geçmiş yıllara göre yavaşlamakla birlikte büyüme Eylül 2026 itibarıyla yüzde 81 seviyesindedir. 2025 yılında TGA bakiye büyümesi yüzde 170'lere ulaşan bireysel kredilerde yapılandırma programlarının etkisiyle TGA bakiye artışı yavaşlamış ve büyüme oranı yüzde 82'ye gerilemiştir. Ticari kredilerde 2026 yılının ikinci yarısında TGA ilavelerindeki azalışla birlikte TGA büyümesi sınırlı ölçüde gerilemiştir (Grafik IV.2.5).

Grafik IV.2.5: Yıllık TGA Bakiye Büyümesine Katkılar (%)

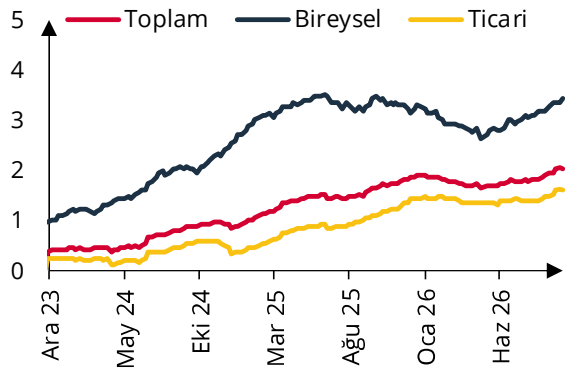
Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Katkı kalemlerinin toplamı TGA yıllık büyümesini vermektedir. İlave, dönem içinde takibe intikal eden yeni kredileri; tahsilat, borçlunun ödemeleri veya teminatların nakde çevrilmesi yoluyla TGA'dan yapılan tahsilatları; aktiften silinen ise varlık yönetim şirketlerine satılan ya da tahsil imkânı kalmadığı için kayıttan düşülen alacakları ifade etmektedir.

Kredi büyüme etkisinden arındırılmış TGA birikim göstergesine göre ticari kredi riskinde yatay bir görünüm izlenirken bireysel kredilerde risk birikimi devam etmektedir.

Kredi büyümesinin değişimini hesaba katmak ve kredi bakiyelerindeki payda etkisini arındırmak amacıyla TGA bakiyesindeki yıllık değişimlerin bir önceki yılın brüt kredilerine oranı da alternatif risk göstergesi olarak takip edilmektedir (Grafik IV.2.6). Söz konusu oran, sorunlu kredi birikiminin

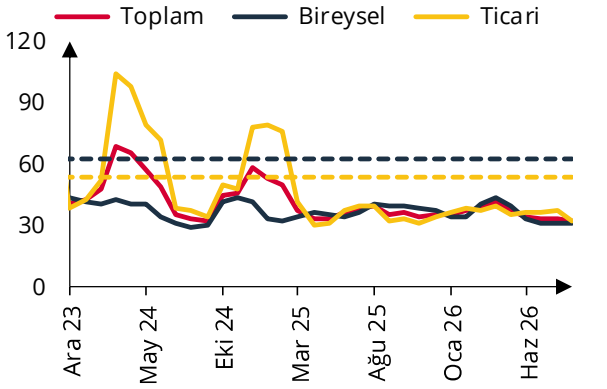
özellikle bireysel kredide belirgin olduğuna işaret etmektedir. Ticari kredilerde ise 2025 yılında yükselen oranın 2026 yılında görece yataylaşması, sorunlu kredideki birikimin hafiflediğine yönelik olumlu bir sinyal vermektedir. İlgili dönemde TGA'dan yapılan tahsilatların yeni net TGA ilavelerine oranını gösteren tahsilat/ilave oranları ise tarihsel ortalamalarının altında seyretmektedir (Grafik IV.2.7). Ancak, tahsilat/ilave oranlarının 2025 yılı sonrasında yüzde 30-40 bandında görece yatay seyretmesi geçtiğimiz yıla oranla TGA oluşumunda bir ivmelenme olmadığını ima etmektedir.

Grafik IV.2.6: Yıllık TGA Değişiminin Bir Önceki Yıldaki Brüt Kredilere Oranı (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026
Dipnot: Grafikteki oranlar bir önceki yıla göre değişen TGA bakiyesinin ilgili dönemin başlangıcındaki brüt kredilere oranını ifade edilmektedir.

Grafik IV.2.7: Tahsilat İlave Oranı (%)

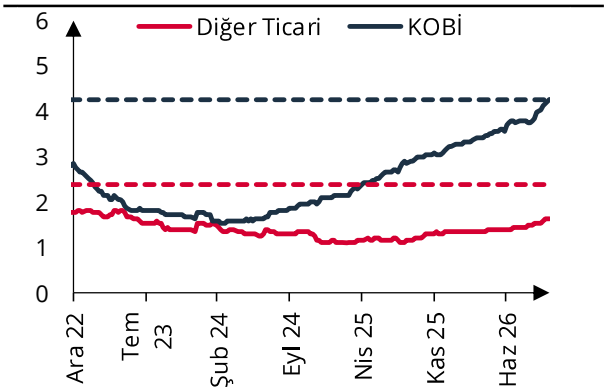

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: 3 aylık toplam TGA tahsilatının 3 aylık toplam TGA ilavesine oranını göstermektedir. Kesikli çizgiler, ilgili serilerin 2014-2022 dönemi ortalamasını göstermektedir. İlave, yeni ilave TGA'dan canlı kredilere geçen tutar çıkarılarak hesaplanmaktadır.

Ticari kredilerde TGA oranı ılımlı seyretmekle birlikte KOBİ kredilerinde ayrışma sürmektedir.

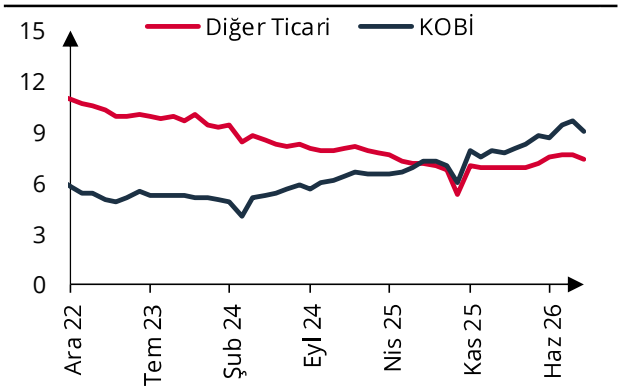
2024 yılından bu yana KOBİ TGA oranlarında görülen ayrışma mevcut Rapor döneminde de devam etmiştir (Grafik IV.2.8). Kasım ayı itibarıyla KOBİ TGA oranları yüzde 4,3 seviyesine ulaşmış, aynı dönemde diğer ticari kredi TGA oranları sınırlı bir artış göstererek yüzde 1,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. KOBİ TGA oranı tarihsel ortalamasına ulaşırken, diğer ticari kredilerde oran ortalamanın altında kalmaya devam etmektedir. Yakın izleme oranları incelendiğinde, KOBİ kredilerinde 2024 yılından itibaren belirgin bir artış eğilimi gözlenirken, diğer ticari kredilerde 2026 yılı mayıs ayından itibaren sınırlı bir yükseliş izlenmektedir (Grafik IV.2.9). Bu göstergeler ticari kredilerde aktif kalitesindeki bozulmanın KOBİ segmentinde yoğunlaştığına işaret etmekle birlikte, diğer ticari kredilerde aktif kalitesine ilişkin ılımlı risk artışları da yakından izlenmektedir.

Grafik IV.2.8: Ticari Krediler TGA Oranları (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026
Dipnot: Kesikli çizgiler, ilgili serilerin 2010-2025 dönemi ortalamasını göstermektedir.

Grafik IV.2.9: Ticari Krediler Yakın İzleme Oranları (%)

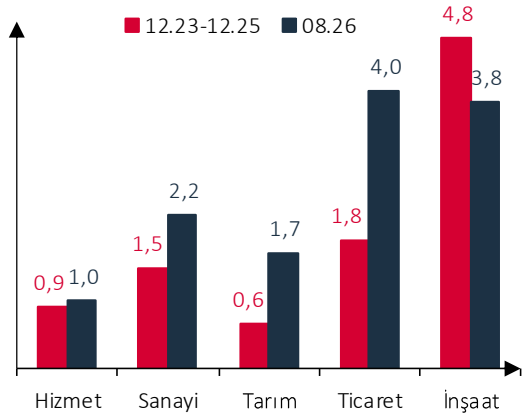

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Seriler yakın izlemedeki kredilerin brüt kredilere oranını göstermektedir.

Kredi riskindeki artışta toptan ve perakende ticaret sektörü ile küçük ve orta ölçekli firmalar öne çıkmaktadır.

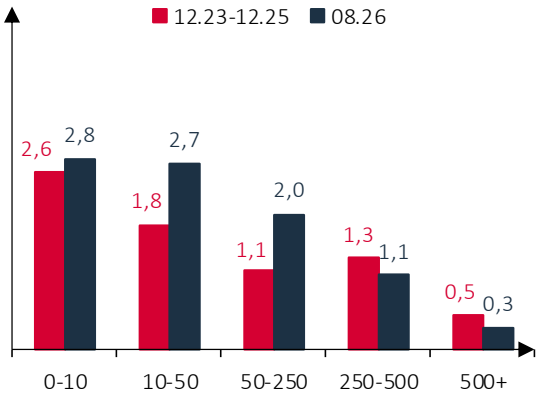
Ticari kredilerde firmaların faaliyet gösterdiği ana sektörlerin TGA oranları incelendiğinde, Ağustos 2026 itibarıyla ticaret, tarım ve sanayi sektörlerinde oranların Aralık 2023-Aralık 2025 dönemi ortalamalarının üzerine çıktığı, en belirgin artışın ticaret sektöründe gerçekleştiği görülmektedir (Grafik IV.2.10). Buna karşılık aynı dönemde yüksek seyreden inşaat sektörü TGA oranı, geçmiş dönem ortalamasına göre gerilemiştir. Firma ölçeğine göre ise, Ağustos 2026 itibarıyla 250'nin altında çalışanı bulunan firmalarda TGA oranlarının Aralık 2023-Aralık 2025 dönemi ortalamalarının üzerine çıktığı, özellikle 10-250 çalışanı bulunan firmalarda artışın belirginleştiği görülmektedir (Grafik IV.2.11). Buna karşılık, 250 ve üzeri çalışanı bulunan firmalarda TGA oranlarının ortalamalarının altında kalması daha büyük ölçekli firmaların geri ödeme performansının görece güçlü seyrettiğine işaret etmektedir.

Grafik IV.2.10: Ana Sektörlerin TGA Oranı Gelişimi (%)

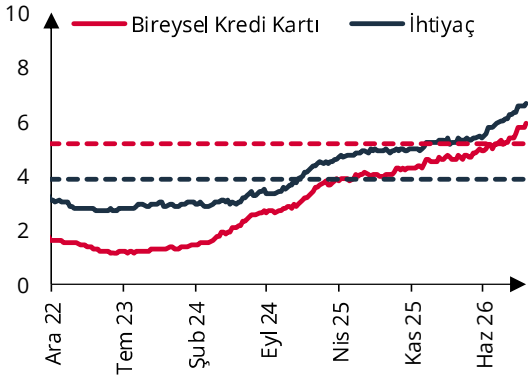
Kaynak: TCMB Son Gözlem: Ağustos 2026
Dipnot: Sanayi sektörü B, C, D ve E kodlu NACE sektörlerini kapsamaktadır. Grafikte belirtilen sektörlerin dışında kalan sektörler Hizmet sektörü altında sınıflandırılmıştır. Kırmızı sütunlar 12.23-12.25 dönemindeki aylık TGA oranı ortalamasıdır. Lacivert sütunlar 08.26 itibarıyla TGA oranını yansıtmaktadır.

Grafik IV.2.11: Firma Ölçeğine Göre TGA Oranı Gelişimi (%)

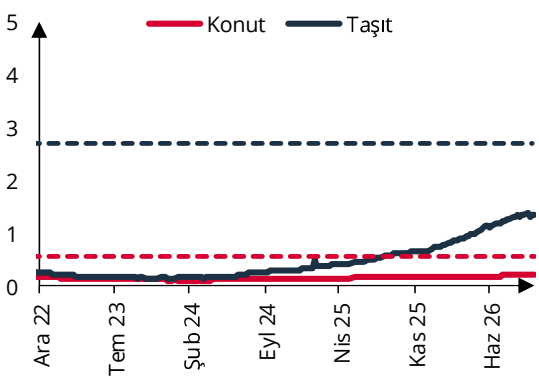

Kaynak: TCMB, SGK Son Gözlem: Ağustos 2026
Dipnot: Yatay eksende belirtilen aralıklar firmaların çalışan sayısını göstermektedir. Hesaplamalarda SGK kayıtları ve çalışan sayısı bildiren firmalar esas alınmıştır. Kırmızı sütunlar 12.23-12.25 dönemindeki aylık TGA oranı ortalamasıdır. Lacivert sütunlar 08.26 itibarıyla TGA oranını yansıtmaktadır.

Grafik IV.2.12: Teminatsız Bireysel Krediler TGA Oranı (%)

Grafik IV.2.13: Teminatlı Bireysel Krediler TGA Oranı (%)

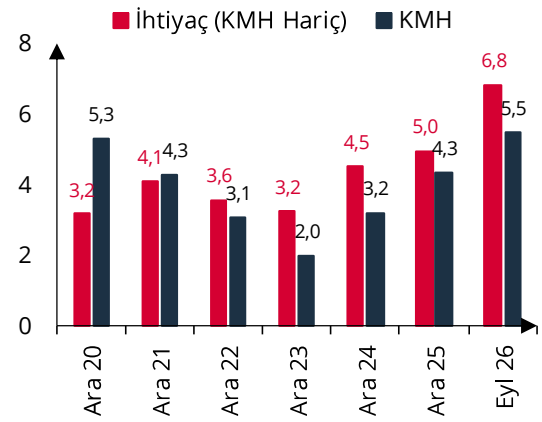

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026
Dipnot: Kesikli çizgiler, ilgili serilerin 2010-2025 dönemi ortalamasını göstermektedir.

Bireysel kredilerde aktif kalitesindeki bozulma ihtiyaç kredisi ve BKK'da belirginleşirken, teminatlı kredilerde daha sınırlı seyretmektedir.

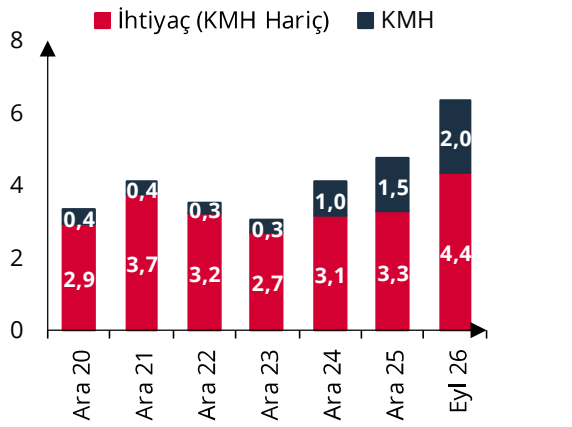
Kasım 2026 itibarıyla ihtiyaç kredisi ve BKK TGA oranları artış eğilimini sürdürerek sırasıyla yüzde 6,6 ve yüzde 5,9 seviyelerine ulaşmış ve tarihsel ortalamalarının üzerindeki seyrine devam etmiştir (Grafik IV.2.12). Taşıt kredisi TGA oranı da artmaya devam etmekle birlikte yüzde 1,3 ile tarihsel ortalamasının altında kalırken, konut kredisi TGA oranı yatay seyrini ve düşük seviyesini korumuştur (Grafik IV.2.13). İhtiyaç kredisi, BKK gibi teminatsız kredilerdeki belirgin artış, özellikle yüksek borç bakiyesi bulunan hanehalkının geri ödeme kapasiteleri üzerindeki baskının bu kredi türlerinde daha fazla hissedildiğine işaret etmektedir. İhtiyaç kredileri alt kırılımda incelendiğinde KMH TGA oranı yüzde 5,5, KMH hariç ihtiyaç kredisi TGA oranı yüzde 6,8 seviyesindedir (Grafik IV.2.14). KMH'nin TGA oranındaki ağırlığının 2024 yılından bu yana kademeli olarak arttığı görülmektedir. KMH'nin ihtiyaç kredisi TGA oranına katkısı 2023 yılında yüzde 0,3 puan seviyesinde iken 2026 Eylül ayı itibarıyla yüzde 2 puana yükselmiştir (Grafik IV.2.15).

Grafik IV.2.14: İhtiyaç Kredilerinde TGA Oranı (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Grafik IV.2.15: İhtiyaç Kredilerinde TGA Oranına Katkılar (% Puan)

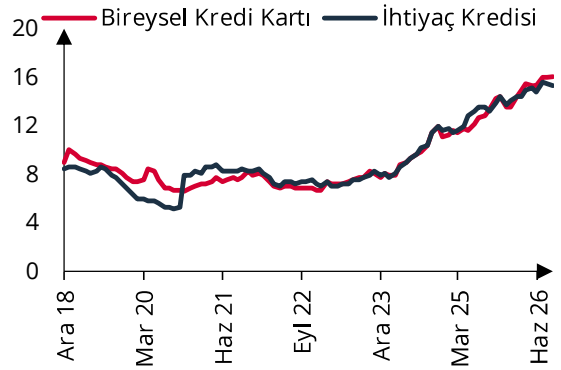

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Brüt bakiyesi sıfır ve altındaki gözlemler dışlanmıştır.

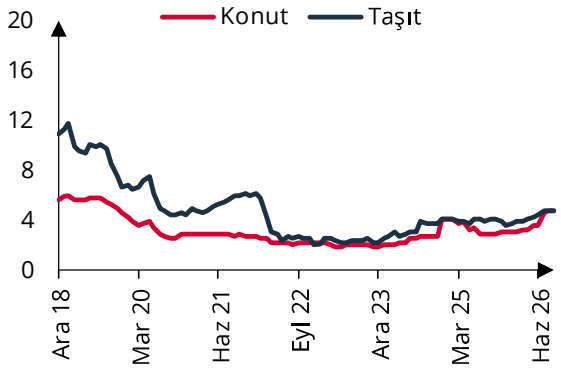
Bireysel kredilerde yakın izleme oranları ihtiyaç kredileri ve BKK'da artışını sürdürmüş, Eylül 2026 itibarıyla sırasıyla yüzde 15 ve yüzde 16 seviyelerine ulaşmıştır (Grafik IV.2.16). Görece daha düşük seviyelerde olmakla birlikte mevcut Rapor döneminde konut ve taşıt kredilerinde de yukarı yönlü bir hareketlilik izlenmiş, yakın izleme oranları yüzde 5 seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik IV.2.17). İhtiyaç kredileri ve BKK'larda 30 gün üzeri gecikmesi bulunan kredilerin payı ise son altı ayda yükselmiş, son dönemde ulaştığı bu seviyelerde görece yataylaşmıştır (Grafik IV.2.18). Bu görünüm, bireysel kredilerde geri ödeme risklerinin devam ettiğine, yakın izleme oranlarındaki artışta ise yapılandırma programlarının yanı sıra bankaların kredi riskine yönelik ihtiyatlı sınıflandırmalarının da etkili olabileceğine işaret etmektedir.

Grafik IV.2.16: Teminatsız Bireysel Krediler Yakın İzleme Oranı (%)

Kaynak: TCMB

Grafik IV.2.17: Teminatlı Bireysel Krediler Yakın İzleme Oranı (%)

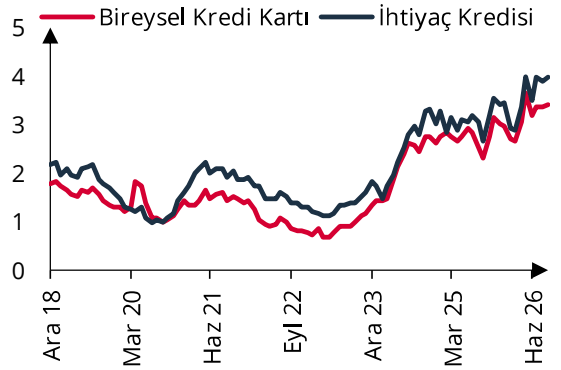

Son Gözlem: Eylül 2026

Bireysel krediye başvuranların kredi notları, son altı aylık dönemde konut kredisi dışındaki tüm kredi türlerinde uzun dönem ortalamalarının üzerinde seyretmektedir.

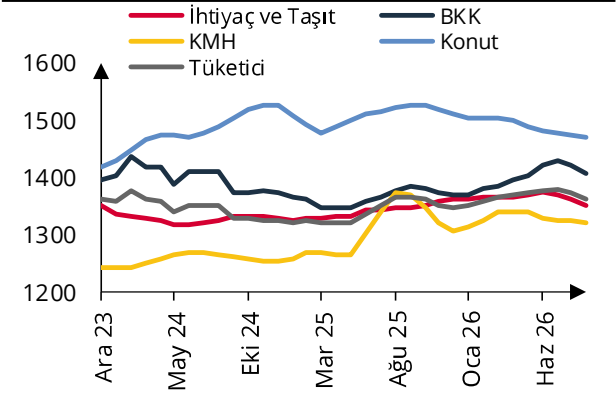
2025 yılı sonundan itibaren ortalamanın belirgin şekilde üzerine çıkan BKK risk notu, son aylardaki gerilemeye karşın bu seyrini korumaktadır (Grafik IV.2.19). 2025 yılının ikinci çeyreğinden itibaren yükselen KMH notu da ortalamanın üzerinde kalmaya devam etmektedir. İhtiyaç ve taşıt ile tüketici kredisi notları da 2026 yılı yaz aylarında zirve yaptıktan sonra bir miktar gerilemiştir. Bu gelişmede, makroihtiyati tedbirler çerçevesinde sıkılaşan krediye erişim koşullarının ve yüksek faizlerin başvuru kompozisyonunu etkilemiş olabileceği değerlendirilmektedir. Konut kredisine başvuranların notu ise 2025 yılının son çeyreğinde ulaştığı zirvenin ardından 2026 yılı ocak ayında konut finansmanında kredi/değer oranlarının esnetilmesi ve kredi erişiminin kolaylaşması ile kademeli olarak gerilemiştir. Genel olarak, notların tarihsel ortalamaların üzerinde seyretmesi başvuran profilinin görece güçlü seyrettiğine ve kredi talebinin ödeme güçlüğü yaşayan bireylerde gerilediğine işaret etmektedir.

Grafik IV.2.18: 30 Gün Üzeri Gecikmesi Olan Kredilerin Payı (%)

Kaynak: TCMB
Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: 30 gün üzeri gecikmesi olan kredilerin brüt krediler içindeki payını göstermektedir.

Grafik IV.2.19: Bireysel Krediye Başvuranların Findeks Kredi Notu Gelişimi (3 Aylık HO)

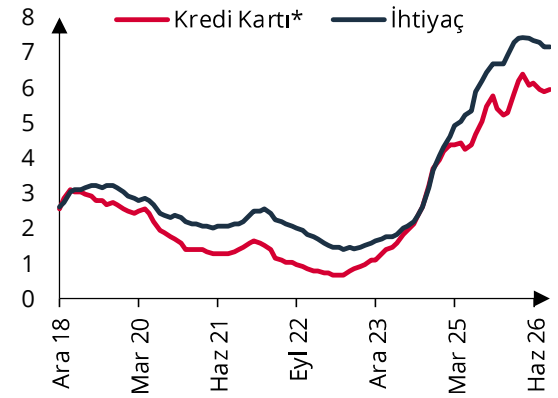
Kaynak: TCMB, KKB
Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Bireysel kredi notu ilgili dönemde kredi başvurusunda bulunanların ortalama kredi notunu göstermektedir. 3 aylık hareketli ortalama alınmıştır.

Devreye alınan yapılandırma programları sonrasında yapılandırılmış teminatsız bireysel kredilerin brüt kredilerdeki payı önemli ölçüde yükselmiş, TGA'ya geçişler yavaşlamıştır.

Yapılandırılan kredilerin brüt kredilere oranı, 2024 yılının ikinci yarısından itibaren ihtiyaç kredileri ve BKK'larda belirgin biçimde yükselmiş, 2026 yılı haziran ayı sonrası ise yüksek seviyelerde yataylaşarak sınırlı ölçüde gerilemiştir (Grafik IV.2.20). Bu gelişmelerde, bireysel kredilerde yaşanan geri ödeme güçlüklerinin yanı sıra kurumların eş güdüm içerisinde Eylül 2024, Temmuz 2025 ve Ocak

2026 dönemlerinde devreye aldığı BKK ve ihtiyaç kredisi borçlarına yönelik yapılandırma kararlarının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Yapılandırma kararları ile ihtiyaç kredileri ve BKK'da TGA'ya geçen kredi tutarının da azaldığı görülmektedir. Nitekim, ihtiyaç kredileri ve BKK'larda yıllık TGA değişiminin bir önceki yılın brüt kredilerine oranı, 2025 yılı ortasında ulaştığı yüksek seviyelerden sonra Mayıs 2026'ya kadar gerilemiştir, ancak bu tarihten sonra söz konusu oranlar yeniden yükselişe geçmiş, artış ihtiyaç kredilerinde bir miktar daha belirgin olmuştur (Grafik IV.2.21). Yapılandırma düzenlemelerinin TGA artışını sınırlayıcı etkisine karşın son dönemde gözlenen yükseliş, bireysel kredilerde sorunlu kredi birikiminin yeniden güçlendiğine işaret etmektedir. Bu görünümde, sıkı finansal koşulların hanehalkının borç geri ödeme kapasitesi üzerindeki baskısı ile önceki dönemlerde artan ödeme gecikmelerinin TGA'ya yansımasının etkili olabileceği değerlendirilmektedir.

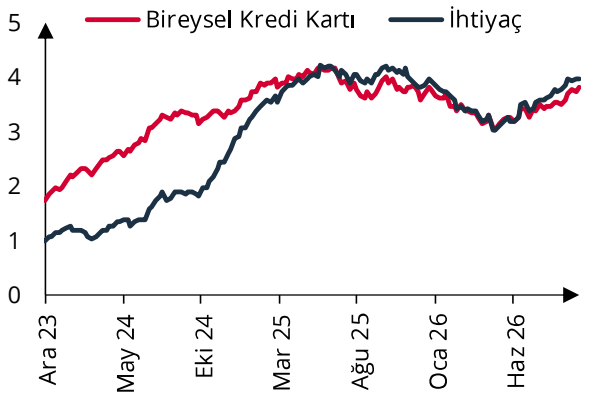
Grafik IV.2.20: Yapılandırılan Kredilerin Brüt Krediler Oranı (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Kredi kartı hem bireysel hem de kurumsal kredi kartlarını göstermektedir. Yapılandırılan kredilerin brüt krediler içindeki payını ifade etmektedir.

Grafik IV.2.21: Bireysel Kredi Yıllık TGA Değişiminin Bir Önceki Yıldaki Brüt Krediler Oranı (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Bir önceki yıla göre değişen TGA bakiyesinin ilgili dönemin başlangıcındaki brüt kredilere oranı ifade edilmektedir.

IV.3 Likidite Riski

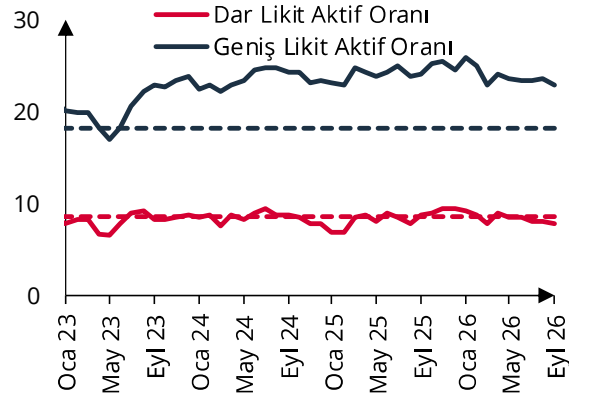
Bankacılık sektörünün likit varlıklarındaki güçlü görünüm korunmaktadır.

Jeopolitik gelişmeler ve eylül ayında yurt içi finansal piyasalarda yaşanan dalgalanma, bankaların likit varlık oranlarında oynaklık yaratmış; ancak sektörün likidite tamponları güçlü kalmaya devam etmiştir. ZK ve TCMB'de tutulan serbest mevduat dahil edilerek hesaplanan geniş likit aktif oranı, yılın başında ulaştığı yüksek seviyelerden ikinci çeyrekte bir miktar gerilese de tarihsel ortalamasının belirgin üzerinde seyretmektedir. ZK hariç hesaplanan dar likit aktif oranı ise tarihsel ortalamasına yakın yatay görünümünü sürdürmektedir (Grafik IV.3.1).

Bankaların son dönem likidite görünümünde kıymetli maden fiyatları da belirleyici olmuştur.

Kıymetli maden fiyatlarındaki değişimler, bankaların YP likit aktiflerinin ABD doları cinsinden değerinde dalgalanmalara neden olmuştur. Altının ons fiyatının 2025 yılı aralık ayındaki yaklaşık 4.300 ABD doları seviyesinden 2026 yılı şubat ayı sonunda 5.300 ABD doları seviyesine yükselmesi, bankaların likit aktifleri içinde yer alan kıymetli madenlerin ABD doları karşılığını artırmış ve bankaların YP likit aktiflerine önemli bir katkı sağlamıştır. Şubat-eylül döneminde ise altının ons fiyatının 4.100 ABD doları seviyesine gerilemesi, YP likit aktifleri azaltıcı yönde etkilemiştir (Grafik IV.3.2). Kıymetli maden fiyatlarından kaynaklanan bu dalgalanmalara rağmen, likit aktif oranlarında belirgin bir bozulma gözlenmemiştir.

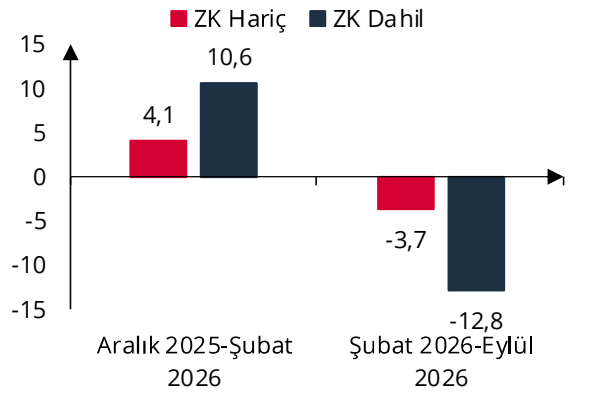
Grafik IV.3.1: Likit Aktiflerin Payı (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Dar Likit Aktif Oranı = (Nakit + Yurt Dışı Bankalar Serbest + Serbest DBS + Ters Repo Alacakları + Takasbank ve BİST Interbank Piyasası) / Aktifler. Geniş Likit Aktif Oranı = (Nakit + Yurt Dışı Bankalar Serbest + Serbest DBS + Ters Repo Alacakları + Takasbank ve BİST Interbank Piyasası + Serbest mevduat ve ZK) / Aktifler. Kesikli çizgiler ilgili serilerin 2012-2021 dönemi ortalamasıdır.

Grafik IV.3.2: Kıymetli Maden Fiyatlarındaki Değişimin YP Likit Aktiflere Etkisi (Milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

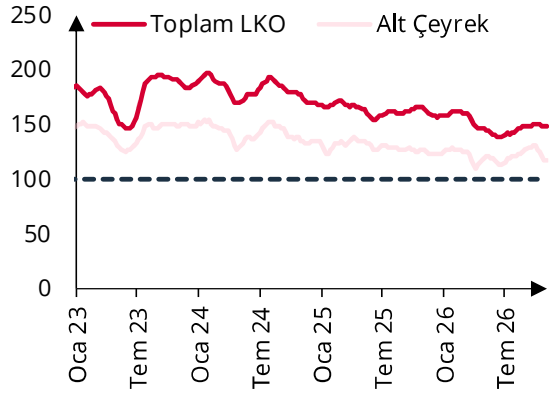
Dipnot: Kıymetli maden fiyat değişimlerinin yabancı para likit aktiflere etkisi, ilgili dönemin sonundaki kıymetli maden bakiyesi sabit tutularak dönem başı ve dönem sonu fiyatları arasındaki fark üzerinden hesaplanmıştır.

Bankacılık sektörü kısa vadede oluşabilecek nakit çıkışlarına karşı yeterli miktarda ve yüksek kalitede likidite tamponlarına sahiptir.

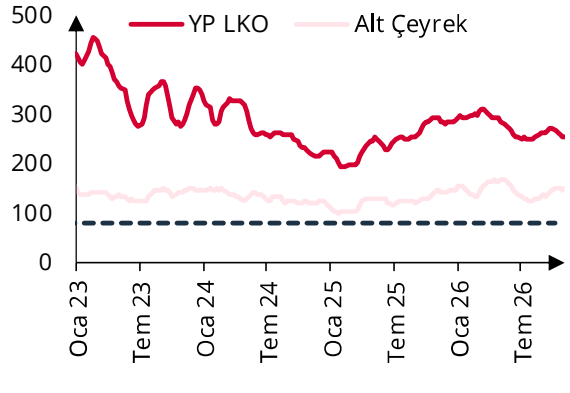
Bankaların 30 gün içinde gerçekleşebilecek net nakit çıkışlarını yüksek kaliteli likit varlıklarla karşılama kapasitesini gösteren likidite karşılama oranları (LKO), yasal sınırların üzerindeki seyrini korumaktadır. 2026 yılı mart ayı sonundan itibaren jeopolitik gelişmelerin ve kıymetli maden fiyatlarının etkisiyle özellikle YP LKO'da bir miktar gerileme gözlenmiştir. Buna karşın, LKO açısından en düşük yüzde 25'lik dilimde yer alan bankaların dahi hem toplam hem de YP LKO'da yasal

sınırların belirgin üzerinde değerlere sahip olması, sektörün likiditesinin banka bazında da güçlü olduğunu göstermektedir (Grafik IV.3.3 ve Grafik IV.3.4).

Grafik IV.3.3: Toplam Likidite Karşılama Oranı (4 HHO, %)

Grafik IV.3.4: YP Likidite Karşılama Oranı (4 HHO, %)

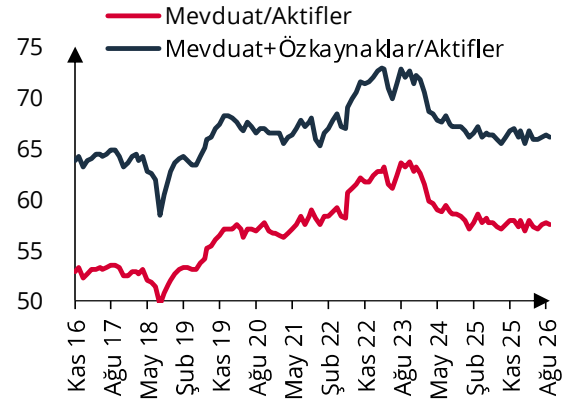
Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Kalkınma ve yatırım bankaları (KYB) hariçtir. Konsolide olmayan raporlamalar kullanılmıştır. Toplam ve YP LKO'lar için kesikli çizgilerle gösterilen yasal alt limitler sırasıyla yüzde 100 ve 80'dir. Alt çeyrek, LKO dağılımında en düşük yüzde 25'lik dilimdeki bankaların aritmetik ortalama LKO değerini göstermektedir.

Bankacılık sektöründe aktiflerin önemli bir kısmı istikrarlı fonlama kaynakları olan mevduat ve özkaynaklarla finanse edilmektedir.

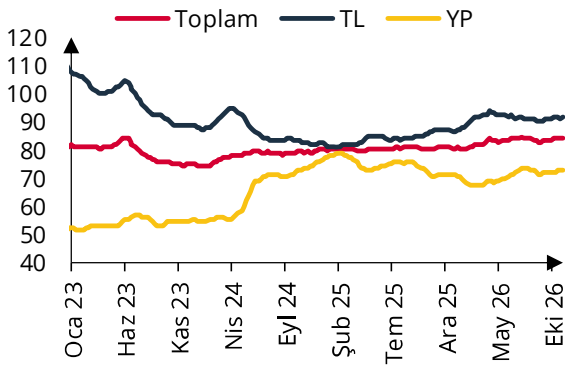
Mevduatın ve mevduat ile özkaynakların toplamının aktiflere oranı 2025 yılından itibaren sırasıyla yüzde 57 ve yüzde 66 civarında istikrarlı bir seyir izlemektedir (Grafik IV.3.5). Kredilerin mevduata (KM) oranının yüzde 100'ün altındaki istikrarlı seyri de fonlama yapısındaki güçlü görünümü desteklemektedir. TL KM oranı, yılın ilk yarısında yükselirken jeopolitik gelişmelerin ardından TL mevduattaki güçlü artışın etkisiyle yılın ikinci yarısında bir miktar gerilemiştir. Diğer taraftan, YP KM oranı ise kıymetli maden fiyatlarındaki düşüşün etkisiyle yılın ikinci yarısında sınırlı bir artış kaydetmiş ve uzun vadeli ortalamasına yakın seviyelerde dengelenmiştir (Grafik IV.3.6). Mevduat ve özkaynakların fonlama içinde yüksek paya sahip olması bankaların istikrarsız fonlama kaynaklarına bağımlılığını sınırlayarak fonlama risklerine karşı dayanıklılığını desteklemektedir.

Grafik IV.3.5: Aktiflerin Fonlama Yapısı (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Grafik IV.3.6: Kredi/Mevduat Oranları (%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

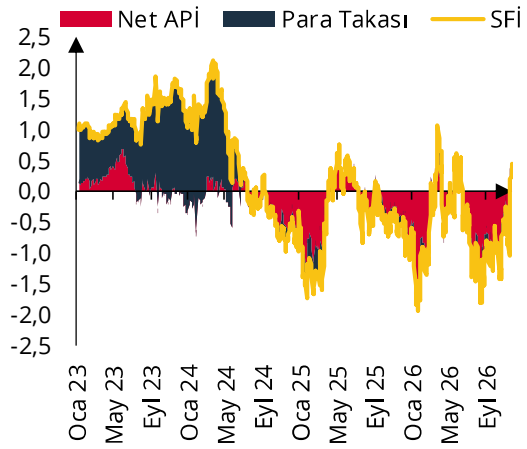
Dipnot: Kredi/mevduat oranı KYB'ler hariç hesaplanmıştır. Bankalara kullandırılan krediler ile bankalar mevduatı hariçtir.

Jeopolitik belirsizliklerdeki artış ve küresel finansal dalgalanmaların da etkisiyle sistemde yeniden likidite açığı oluşmuştur.

Jeopolitik risklerin belirginleştiği Şubat-Nisan 2026 döneminde sistem genelinde TL likidite dalgalı bir seyir izlerken, jeopolitik görünümdeki iyileşme sonrası artan yabancı girişi ile birlikte haziran ayından kasım ortalarına kadar likidite fazlası gözlenmiştir. Diğer taraftan, jeopolitik belirsizliklerdeki artış ve küresel finansal dalgalanmaların da etkisiyle sistemin fonlama ihtiyacı (SFİ) artarak yeniden likidite açığı oluşmuştur (Grafik IV.3.7). Ayrıca, fon gelişmeleri sonrası TCMB'nin haftalık repo ile sağladığı fonlamayı artırması, TL likidite pozisyonunda bankalararası heterojenlikten kaynaklı oluşabilecek ihtiyaçların etkin şekilde karşılanmasına imkân tanımıştır.

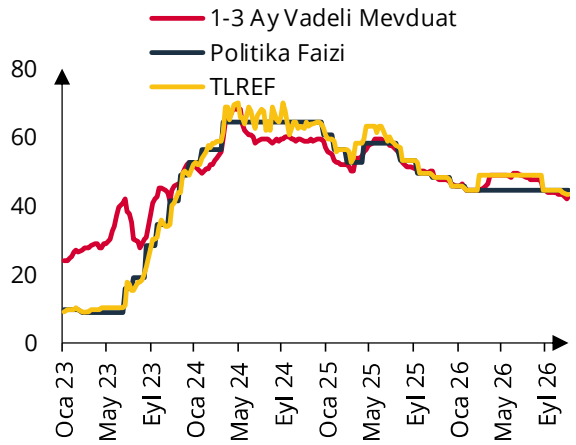
24 Ağustos'ta bir hafta vadeli repo ihalelerine yeniden başlanmasıyla AOFM'nin 300 baz puan azalması ve 22 Ekim'de politika faizinin 100 baz puan indirilmesi sonrasında 21 Ağustos-6 Kasım döneminde bileşik bazda TLREF'te 5,86 yüzde puan, 1-3 ay vadeli TL mevduat faizinde ise 4,67 yüzde puan gerileme gözlenmiştir (Grafik IV.3.8). TL mevduat faizlerindeki bu gerilemede fonlardaki çıkışın ağırlıkla TL mevduata yönelmesinin de rolü bulunmaktadır. Bununla birlikte, fonlardan çıkan tutarlar bankacılık sistemine mevduat olarak geri dönse de söz konusu gelişme fonlardan yüksek tutarda mevduat sağlayan bankaların likidite ihtiyacını artırmaktadır. Bu durumun da etkisiyle 1-3 ay vadeli TL mevduat faizindeki gerileme TLREF'teki düşüşün gerisinde kalmıştır. Önümüzdeki dönemde TL mevduat faizlerinin seyrinde politika faizi, piyasadaki likidite koşulları ve makroihtiyati politikaların yanı sıra enflasyon ve kur beklentilerinin belirleyici olması beklenmektedir.

Grafik IV.3.7: TCMB Fonlaması
(Trilyon TL)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 26 Kasım 2026

Grafik IV.3.8: TL Mevduat ve Politika Faizleri
(%)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

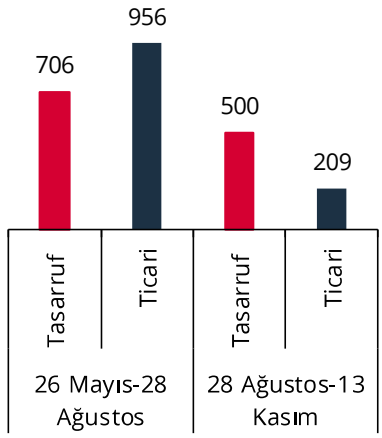
Dipnot: Net APİ, TCMB'nin açık piyasa işlemleri yoluyla sağladığı fonlamayı göstermektedir. Para takası ise bankaların TCMB'den para takası işlemleri aracılığıyla sağladıkları net fonlamayı ifade etmektedir. SFİ'nin pozitif (negatif) değer alması, bankaların TCMB'den net borçlanıcı (borç verici) konumda olduklarını göstermektedir. Faizler yıllık bileşik olarak gösterilmiştir.

TL mevduat tercihi güçlü seyrini korurken YP mevduat talebi sınırlıdır.

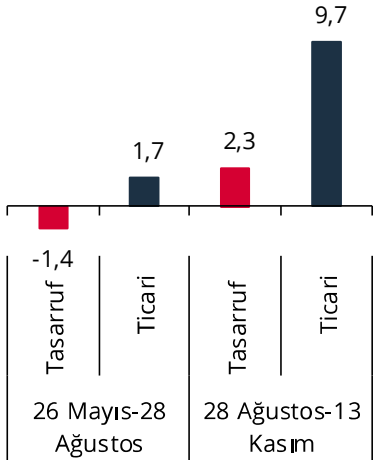
Son Rapor döneminden Ağustos ayı sonuna kadar olan süreçte TL mevduat tercihinin belirgin şekilde güçlü olduğu görülmektedir (Grafik IV.3.9, IV.3.10 ve IV.3.11). Bu dönemde, TL cinsi tasarruf ve ticari mevduat önemli bir artış sergilerken, YP cinsi tasarruf mevduatı gerilemiş, YP ticari mevduat ise sınırlı bir artış göstermiştir. Eylül ayında fon piyasasında yaşanan gelişmelerin ardından tasarruf mevduatı tarafında TL tercihinde önemli bir bozulma olmamıştır. Kıymetli maden fiyatlarında gözlenen gerilemeyle birlikte, mayıs sonundan itibaren hanehalkının kıymetli maden mevduatına yönelik talebinin zayıfladığı görülmektedir. Ticari YP mevduat ise, döviz cinsi serbest fonlardan çıkışların bankacılık sistemine YP mevduat olarak dönmesinin yanında bazı firmaların ithalat

ödemeleri ve kur riskinin yönetimi amacıyla sınırlı biçimde dövize yönelmesi nedeniyle artış kaydetmiştir. Bununla birlikte, aynı dönemde TL ticari mevduattaki artışın da devam etmesi, YP mevduata yönelimin genel bir portföy tercihi değişiminden ziyade likidite ve risk yönetimi ihtiyaçlarıyla ilişkili olabileceğine işaret etmektedir. Genel olarak bu gelişmeler, fon piyasasında yaşanan gelişmelere rağmen TL mevduat tercihinin güçlü seyrini koruduğuna işaret etmektedir.

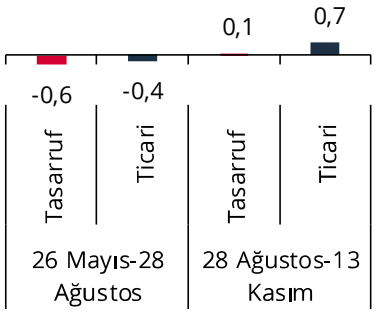
Grafik IV.3.9: TL Mevduat Değişimi (Milyar TL)

Grafik IV.3.10: Döviz Mevduat Değişimi (Milyar ABD Doları)

Grafik IV.3.11: Kıymetli Maden Mevduatı Değişimi (Milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB

Dipnot: YP ve kıymetli maden mevduatında değişimler kur, parite ve kıymetli maden fiyatı etkilerinden arındırılmıştır.

TL tercihindeki güçlü seyir, TL mevduatın toplam mevduat içindeki payının tarihsel olarak yüksek seviyelerde kalmasını sağlamaktadır.

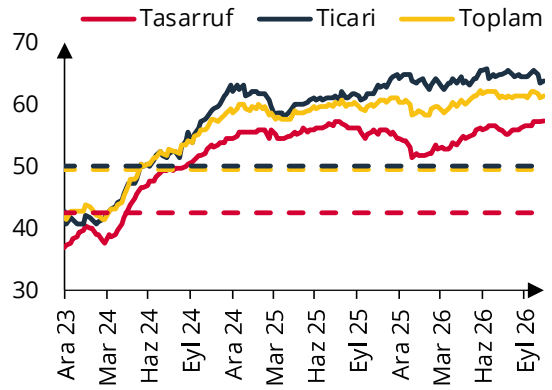
Sıkı para politikası duruşu ve mevduatta TL payının artırılmasına yönelik uygulanan makroihtiyati düzenlemeler, TL mevduatın toplam mevduat içindeki payının yüksek seviyelerde kalmasını desteklemektedir (Tablo IV.3.1). Tasarruf mevduatında TL payı, yılın ilk aylarında kıymetli maden talebindeki artışla birlikte gözlenen gerilemenin ardından yeniden yükselişe geçerken ticari mevduat tarafında ise son dönemde dalgalı bir seyir izlenmektedir. Ticari tarafta YP mevduat talebinde bir miktar artış olsa da TL payı yüksek seyrini korumuştur. Her iki mevduat grubunda da TL mevduat payının tarihsel ortalamalarının belirgin biçimde üzerinde seyretmesi, TL tercihinin güçlü görünümünü sürdürdüğünü göstermektedir (Grafik IV.3.12). 26 Mayıs-13 Kasım 2026 döneminde TL mevduatın toplam mevduat içindeki payı yüzde 60,1'den yüzde 61,5'e yükselmiştir. Bu yükselişte en belirleyici unsur TL mevduat tutarındaki artış olmuştur. Altın fiyatlarındaki gerileme ve altın mevduatının gram cinsinden azalması da TL mevduat payındaki artışı desteklemiştir. Diğer taraftan, YP mevduat tutarındaki artış ve kur yükselişi TL payını aşağı yönlü etkilese de güçlü seyreden TL tasarruf tercihi ve altın kaynaklı etkilerin katkısıyla TL mevduatın toplam içindeki payı yükselmeye devam etmiştir (Grafik IV.3.13).

Tablo IV.3.1: TL Mevduat Payı Hedefleri

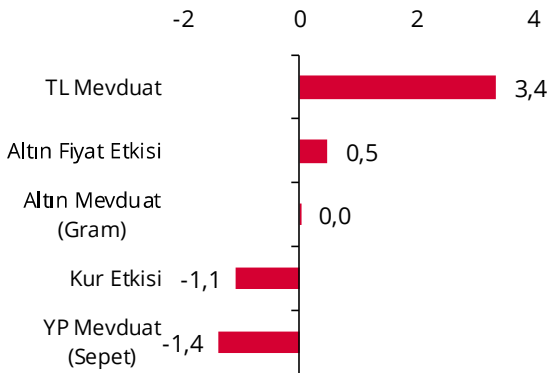
Gerçek kişi	• TL payı %60'ın altında: **0,80 yüzde puan artış** • TL payı %60 ile %65 arasında: **0,40 yüzde puan artış**
Tüzel kişi	• TL payı %60'ın altında: **0,60 yüzde puan artış**

Dipnot: Hesaplama dönemi 8 haftadır.

Grafik IV.3.12: TL Mevduat Payı
(%)

Grafik IV.3.13: TL Mevduat Payı Değişimine Katkılar (26 Mayıs-13 Kasım Dönemi, %)

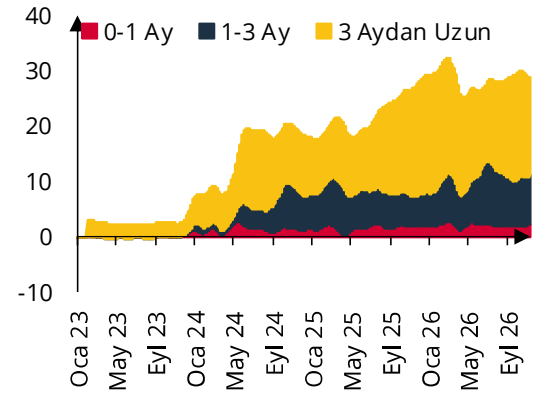

Kaynak: TCMB
Son Gözlem: 13 Kasım 2026
Dipnot: Kesikli çizgi, ilgili serilerin 2012-2022 dönemi ortalamasıdır.

Bankaların para takası işlemleri yoluyla yurt dışından sağladığı TL fonlama, dalgalı seyrine karşın artış eğilimini korumaktadır.

Jeopolitik gelişmelerin etkisiyle mart ayında gerilemeye başlayan yurt dışı TL para takası fonlaması, ateşkes görüşmelerinin başlamasıyla yeniden artış eğilimine girmiştir (Grafik IV.3.15). Ancak, kıymetli maden fiyatlarında yaşanan gerilemeyle birlikte bankaların döviz likiditesinde azalış olması yurt dışı yerleşiklerle yapılan para takası işlemlerinin artışında sınırlayıcı rol oynamıştır. Yurt dışı yerleşiklerle yapılan türev işlemlere BDDK tarafından vadeye göre uygulanan limitlerin katkısıyla bu kanaldan fonlamanın önemli bir kısmı üç aydan uzun vadelidir. Bu durum bankaların likidite risklerini ve stres dönemlerinde yurt dışına yönelik ani fon çıkışlarını sınırlandırmaktadır. 2025 yılından itibaren, kısa vadeli yurt dışı TL cinsi repo, kredi ve mevduat fonlamalarına uygulanan ZK oranlarının artırılmasıyla yurt dışından bilanço içi TL fonlama işlemleri düşük seviyelerde dalgalanmaktadır (Grafik IV.3.15).

Grafik IV.3.14: Para Takası İşlemleriyle Yurt Dışı Net TL Fonlama Gelişimi
(Milyar ABD Doları)

Grafik IV.3.15: Bankaların Bilanço İçi İşlemlerle Yurt Dışından TL Fonlaması
(Milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB
Son Gözlem: 13 Kasım 2026
Dipnot: Para takası işlemleri bankaların vadede YP uzun TL kısa olduğu net pozisyonu göstermektedir. Grafiklerdeki seriler 4 haftalık hareketli ortalama alınarak hesaplanmıştır.

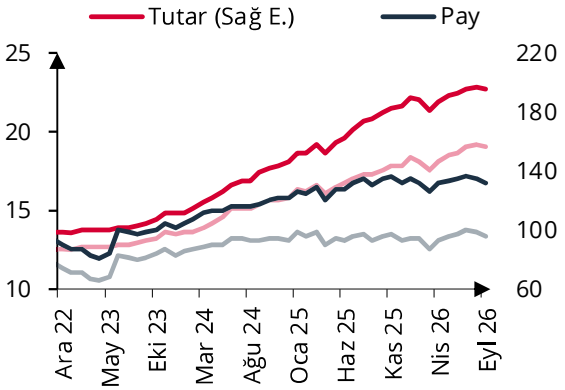
Jeopolitik gelişmelerin bankaların yurt dışı borçlanma görünümüne etkisi geçici ve sınırlı kalmıştır.

Jeopolitik risklerin yükseldiği 2026 yılının ilk çeyreğinde bankaların dış borç bakiyesi 2,7 milyar ABD doları azalmış ancak ateşkes görüşmeleriyle birlikte ülke risk priminin gerilemesi ve küresel finansal koşulların normalleşmesiyle dış finansman temini ikinci çeyrekten itibaren yeniden güçlü bir artış

eğilimine girmiştir. Bankacılık sektörünün dış borç bakiyesi Eylül 2026 itibarıyla 195 milyar ABD doları ile tarihsel olarak yüksek seviyelere ulaşırken, bu borcun toplam yükümlülükler içindeki payı yüzde 16,7 ile 2012-2022 dönemi ortalamasının altında kalmaya devam etmiştir (Grafik IV.3.16). Menkul kıymetlerde yurt dışında ihraç edilip daha sonra yurt içi yerleşiklerin sahipliğine geçme durumu göz önüne alındığında dış borç bakiyesi 154 milyar ABD doları, borcun yükümlülükler içindeki payı ise yüzde 13 olarak hesaplanmaktadır.

Bankaların dış borçlarının coğrafi dağılımı dengeli yapısını korumaktadır (Grafik IV.3.17). Son yıllarda Avrupa Birliği (AB) ve İngiltere kaynaklı fonlamanın payı kademeli olarak gerilerken Orta Doğu ve Kuzey Afrika Bölgesinden (ODKA) sağlanan fonlamaya erişimde önemli bir zorluk yaşanmamış olması, alacaklı tabanındaki çeşitlenmenin uluslararası fon akımlarındaki oynaklıklara karşı dayanıklılığı desteklediğini göstermektedir. Jeopolitik gelişmeler kaynaklı özellikle körfez bölgesinden sağlanan finansmanın önümüzdeki dönemdeki seyri yakından izlenmektedir.

Grafik IV.3.16: Bankaların Dış Borç Bakiyesi ve Payı (Milyar ABD Doları, %)

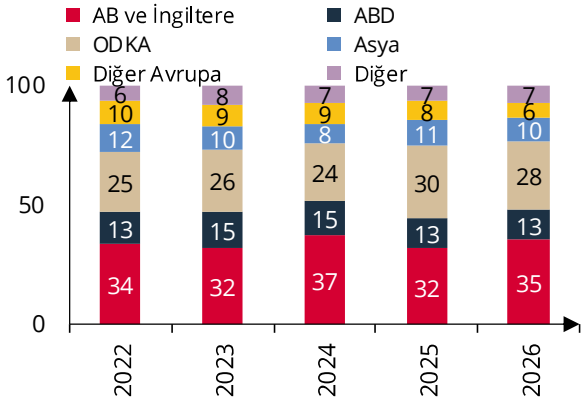

Kaynak: TCMB, MKK

Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Pay serisi toplam yükümlülükler içindeki yurt dışı borçlanma payını göstermektedir. Yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetler yurt dışı borç olarak göz önüne alınmış olup, yurt içi yerleşiklerin sahipliğine geçme durumu dikkate alınan seriler açık renkle gösterilmiştir.

Grafik IV.3.17: Yurt Dışı Kaynaklı Borçların Coğrafi Dağılımı (%)

Kaynak: TCMB, MKK

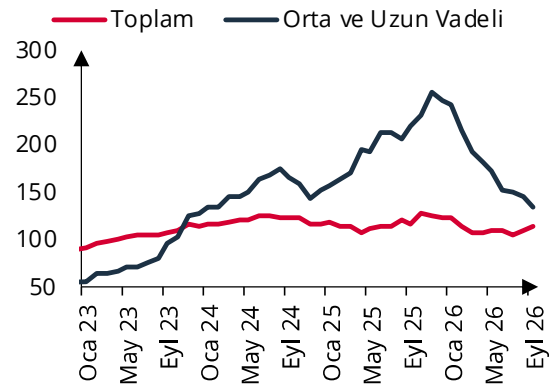
Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Bankaların yurt dışı tahvil ihraçları hariçtir. Barlarda en üstte yer alan renk diğer ülkelerden sağlanan fonlama payını göstermektedir. ODKA, Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesini ifade etmektedir.

Bankacılık sektörünün dış borç yenileme oranı yüzde 100'ün üzerinde seyretmeye devam etmektedir.

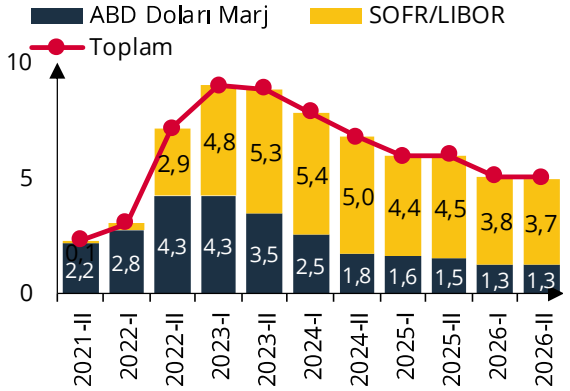
Toplam dış borç yenileme oranı, jeopolitik risklerin yükseldiği ilk çeyrekte yüzde 100 seviyesine yaklaşmış ancak dış finansman koşullarındaki iyileşmeyle birlikte yılın ikinci yarısında yeniden yükselerek Eylül 2026 itibarıyla yüzde 114 civarında gerçekleşmiştir (Grafik IV.3.18). Orta ve uzun vadeli borçlanmalarda 12 aylık yenileme oranı kademeli olarak gerileyerek Eylül 2026 itibarıyla yüzde 134 seviyesine ulaşmıştır. Söz konusu gerileme uzun vadeli dış borçlanmaya erişimde zorluktan ziyade, önceki yılın yüksek kullanımlarının normalleşmesini yansıtmaktadır. Nitekim sendikasyon kredilerinde yenileme oranları yüksek, maliyetler ise düşük seviyelerde seyretmeye devam etmektedir. Sendikasyon işlemlerinde yabancı finans kuruluşlarının ilgisi 2026 yılının ikinci yarısında da sürmüştür. Jeopolitik gelişmelerin ve eylül ayında yurt içi finansal piyasalarda yaşanan dalgalanmanın bankaların sendikasyon kredilerine erişimine ve maliyetlerine kayda değer bir etkisi olmamıştır. 2026 yılının ilk yarısında vadesi gelen sendikasyon kredileri büyük ölçekli 10 banka için yüzde 100'ün üzerinde yenilenmiştir. Teminatlı Gecelik Finansman Oranı (SOFR) ortalamalarının yüzde 3,8 civarında yatay seyretmesiyle sendikasyon kredisi toplam maliyetleri bir yıllık vadede yüzde 5 seviyesinde dengelenmiştir. ABD doları cinsi 367 gün vadeli dilimde risk primi yılın ilk yarısındaki seviyesi olan yüzde 1,25'te korunmuştur (Grafik IV.3.19).

Grafik IV.3.18: Dış Borç Yenileme Oranı (%)

Kaynak: TCMB, MKK

Grafik IV.3.19: Sendikasyon Kredilerinde Maliyetler (%)

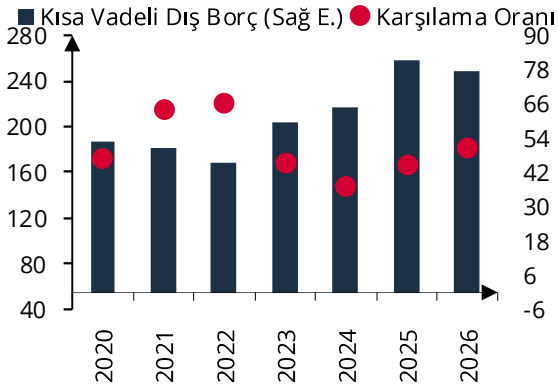
Kaynak: KAP, Bloomberg Son Gözlem: 25 Kasım 2026

Dipnot: Dış borç yenileme oranı, menkul kıymet ihraçları dâhil toplam yurt dışı yükümlülük kullanım ve geri ödeme tutarlarının toplam için 6, uzun vade için 12 aylık hareketli toplamları üzerinden hesaplanmıştır. Yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetler yurt dışı borç olarak göz önüne alınmış olup, yurt içi yerleşiklerin sahipliğine geçme durumu dikkate alınmamıştır. KYB'ler hariç büyük ölçekli 10 banka için hesaplanmıştır. ABD doları marj, 367 gün vadede SOFR/LIBOR oranına ek olarak uygulanan faiz oranını göstermektedir.

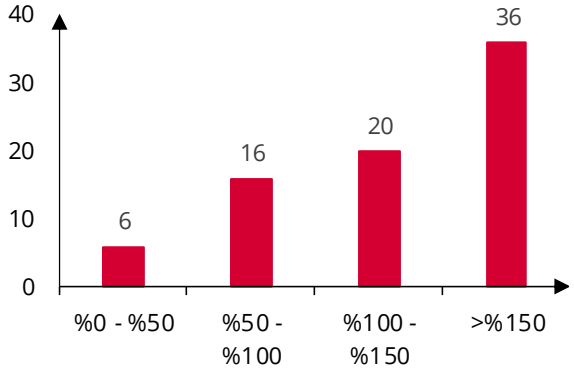
Bankaların kısa vadeli YP dış borçlarını karşılayabilecek yeterli YP likiditeleri bulunmaktadır.

Jeopolitik gelişmelere bağlı olarak bankaların yılın ilk yarısında bir miktar dalgalanan ZK dâhil YP aktifleri, Eylül 2026 itibarıyla 138 milyar ABD doları, bir yıl içinde vadesi dolacak YP dış borç bakiyesi ise 77 milyar ABD doları seviyesindedir (Grafik IV.3.20). YP likit aktiflerin kısa vadeli dış borcu karşılama oranı yüzde 182,8 ile 2014-2022 dönemi ortalamasının belirgin şekilde üzerinde gerçekleşmiştir. Banka bazında bakıldığında, sektördeki bankaların büyük bölümünün karşılama oranının yüzde 100'ün üzerinde olduğu görülmektedir (Grafik IV.3.21). Sektörde yüzde 100'ün üzerinde karşılama oranına sahip bankaların dış borç payı yüzde 56 iken, yüzde 50'nin altında olan bankaların dış borç payı yüzde 6'dır. Bu görünüm, bankaların kısa dönemde vadesi gelecek borçların yenilenmemesi durumunda itfayı karşılayacak yeterli tamponları olduğunu göstermektedir.

Grafik IV.3.20: Kısa Vadeli YP Dış Borç ve Karşılama Oranı (Milyar ABD Doları, %)

Grafik IV.3.21: YP Likit Aktif/ Kısa Vadeli Dış Borç Oranının Banka Seviyesinde Dağılımı (Banka Bazlı, Milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB, KAP

Dipnot: Dış borç, 1 yıl içinde vadesi dolacak YP cinsi dış borçları içermekte olup yurt dışı yerleşiklerin YP mevduat hesapları hariç tutularak hesaplanmaktadır. Dış borca ilişkin son veriler eylül ayı, YP likit aktifler ise 30 Ekim itibarıyladır. Sağdaki grafikteki YP likit aktif/kısa vadeli dış borç oranı ilgili aralığa düşen bankaların kısa vadeli dış borç tutarı toplamını göstermektedir.

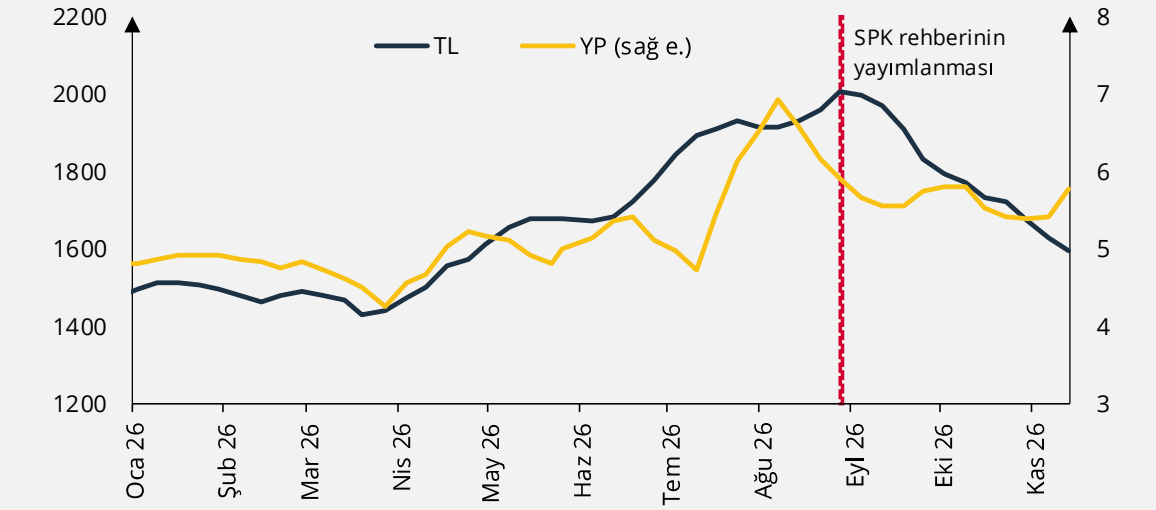
Kutu IV.3.I: Fon Piyasası Gelişmelerinin TL Mevduat Fiyatlamasına Etkileri

Özet: *Bu çalışmada, yatırım fonları piyasasında yaşanan gelişmelerin bankaların TL mevduat fiyatlamasına etkileri mikro veriler kullanılarak incelenmektedir. Söz konusu düzenlemelerin ve yatırım fonlarından gerçekleşen çıkışların etkisiyle fonların bankalarda tuttukları mevduat tutarlarında belirgin bir gerileme gözlenmiştir. Bulgular, fon bağımlılığı yüksek bankaların TL tasarruf mevduatı faizlerinde diğer bankalara kıyasla yaklaşık 2,1 yüzde puan daha az indirime gittiğini göstermektedir. TL ticari mevduat faizlerinde ise istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemektedir. Ayrıca, TCMB'nin bankaların likidite imkânlarını artırmaya yönelik adımlarının söz konusu faiz farklılaşmasını sınırlamış olabileceği değerlendirilmektedir. Elde edilen bulgular, bankaların fonlama yapısındaki değişimlere uyum sağlarken mevduat türleri itibarıyla farklılaşan fiyatlama stratejileri izlediğine işaret etmektedir.*

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), 28 Ağustos 2026 tarihinde *Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber*'i güncelleyerek özellikle para piyasası fonlarının mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirebilecekleri tutarlara ve tek bir bankadaki yoğunlaşmalarına yönelik sınırlamalar getirmiştir. Eylül ayında bazı portföy yönetim şirketlerinin fonlarında yaşanan sorunlardan sonra başta para piyasası ve benzeri fonlar olmak üzere fon piyasasının geneline yayılan çıkışlar görülmüştür. Menkul kıymet yatırım fonlarının söz konusu çıkışları karşılamak üzere mevduatlarını kullanması nedeniyle bankalarda tuttukları TL ve YP mevduat tutarlarında belirgin gerileme gözlenmiştir (Grafik IV.3.I.1).

Bu çalışmada, yatırım fonlarında yaşanan gelişmelerin mevduat fiyatlamasına yansımaları, bankaların olay öncesi fon bağımlılıklarına göre tasarruf ve ticari mevduat faizlerinde ortaya çıkan farklılaşma üzerinden incelenmektedir. Söz konusu gelişmelerin bankaların mevduat fiyatlaması üzerinde farklı yönlerde etkiler oluşturması mümkündür. Bir taraftan, yükümlülükleri içerisinde yatırım fonlarının payı yüksek olan bankaların azalan fonlamayı ikame edebilmek amacıyla mevduata daha yüksek faiz teklif etmeleri beklenmektedir. Diğer taraftan, fonlardan çıkan yerleşiklerin banka mevduatına yönelmesi mevduat arzını artırarak bankaların fonlama maliyetleri üzerinde aşağı yönlü etki oluşturabilecektir.

Grafik IV.3.I.1: Menkul Kıymet Yatırım Fonlarının Bankalardaki TL ve YP Mevduatı
(milyar TL, milyar ABD doları, 4 haftalık hareketli ortalama)

Kaynak: TCMB. Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Veri ve Yöntem

Çalışmadaki analizler çeşitli mikro verilerin birleştirilmesiyle gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada mevduat bankalarının yükümlülükleri içerisinde fonların ağırlığını ölçmek adına BDDK gözetim verileri kullanılmıştır. Günlük frekanstaki akım mevduat montan ve faiz verileri yine BDDK üzerinden elde edilmiştir. Mevduat davranışını takip eden göstergeler haftalık frekansta toplulaştırılmış, TL cinsinden tasarruf ve ticari mevduat faiz oranları, ilgili segmente ilişkin yeni mevduat akımı ile ağırlıklandırılmış haftalık ortalamalar şeklinde hesaplanmıştır. Ayrıca banka özelliklerine ilişkin değişkenler 2026 yılı Temmuz sonu bilanço kalemleri ile Ocak-Temmuz dönemine ait kümülatif gelir tablosu kalemleri kullanılarak BDDK gözetim verilerinden türetilmiştir. Analizlere temel teşkil eden banka örneklemi kamu, yerli özel ve yabancı mevduat bankalarını kapsarken; kalkınma ve yatırım bankaları, katılım bankaları ve dijital bankalar kapsam dışında bırakılmıştır. Tahminler, mevduat fiyatlamasına ilişkin verileri düzenli şekilde raporlayan 23 bankadan oluşan dengeli panel veri seti üzerinden gerçekleştirilmiştir. Analizler 20 Haziran – 13 Kasım 2026 tarihleri arasındaki 21 haftalık dönemi kapsamaktadır.

Bankaların piyasa oynaklıkları öncesi fon bağımlılığı ile mevduat faizlerindeki değişim arasındaki ilişkiyi incelemek için sabit etkili bir farkların farkı modeli kurulmuştur:

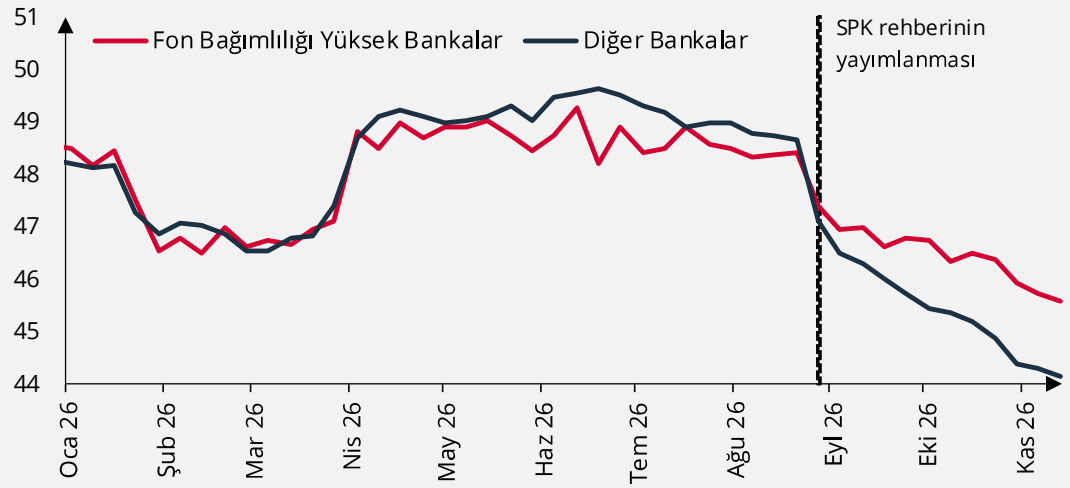
$$\boldsymbol{Mevduat\ Faiz_{b,t} = \beta * (Olay\ Sonrası_t\ x\ Yüksek\ Bağımlılık_b) + \alpha_b + \gamma_t + \varepsilon_{b,t}} \quad \textbf{(1)}$$

Bu gösterimde $Mevduat\ Faiz_{b,t}$ değişkeni b bankasının t haftasında yeni açılan mevduatlara uyguladığı ağırlıklandırılmış akım TL mevduat faiz oranını ifade etmektedir. Analizler tasarruf ve ticari mevduat segmentleri için tekrarlanmıştır. SPK tarafından *"Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber"*in yürürlüğe alındığı 28 Ağustos haftası olay haftası olarak alınmıştır. Dolayısıyla $Olay\ Sonrası_t$ kukla değişkeni 28 Ağustos 2026 haftası ve sonrasındaki haftalar için 1, diğer haftalar için 0 değerini almaktadır. $Yüksek\ Bağımlılık_b$ değişkeni ise pozitif fon bağımlılığına (yatırım fonları kaynaklı TL yükümlülüklerin toplam TL mevduat yükümlülüklerine oranı) sahip bankalar arasındaki medyan değerin üzerinde yer alan bankalar için 1, diğer durumlarda ise 0 değerini almaktadır. Bankaların şok öncesi fonlama yapısındaki farklılıklarını bir maruziyet ölçütü olarak kullanan bu yaklaşım, banka fonlama şoklarının reel ve finansal etkilerinin tanımlanmasında literatürde yaygın biçimde kullanılmaktadır (Khwaja ve Mian, 2008; Iyer ve diğ., 2014). Modele bankalararası iş modeli kaynaklı farklılıkları kontrol etmek amacıyla banka sabit etkisi (α_b) ve ilgili süreçte yaşanan diğer makro finansal gelişmelerin faizlere yansımasını izole etmek amacıyla hafta (γ_t) sabit etkileri dahil edilmiştir. Modeldeki β katsayısı yükümlülükleri içerisinde yatırım fonlarının payı görece yüksek olan bankaların mevduat faizlerinde olay sonrası dönemde, diğer bankalara kıyasla gözlenen farklılaşmayı yüzde puan cinsinden ölçmektedir. $\varepsilon_{b,t}$ stokastik hata terimidir. Standart hatalar banka düzeyinde kümelenmiştir.

Sonuçlar

Ekonometrik analizler öncesinde tanımsal analizler yoluyla, fon bağımlılığı görece yüksek ve düşük olan banka grupları arasındaki ortalama TL tasarruf mevduat faiz oranı gerçekleşmelerinin olay öncesi ve sonrası eğilimi incelenmektedir (Grafik IV.3.I.2). Analiz döneminde, TCMB'nin ara verdiği haftalık repo ihalelerine 23 Ağustos'ta yeniden başlamasının da etkisiyle her iki banka grubunda mevduat faizlerinde gerileme gözlenmiştir. Bununla birlikte, söz konusu gerilemenin fon bağımlılığı yüksek olan bankalarda diğer bankalara kıyasla daha sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu farklılaşma, fon bağımlılığı yüksek olan bankaların azalan fonlamayı mevduat yoluyla ikame etme motivasyonuyla uyumlu bir fiyatlama davranışı sergilediklerine işaret etmektedir.

Grafik IV.3.I.2: Yüksek Fon Bağımlılığı Olan Bankalar ile Diğer Bankaların Ortalama TL Tasarruf Mevduat Faizleri (%)

Kaynak: TCMB. Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Dipnot: TL tasaruf mevduatı faiz serileri, bankaların akım mevduatlarına ilgili haftada uyguladığı faiz oranının basit ortalaması alınarak hesaplanmıştır.

Tahmin sonuçları Tablo IV.3.I.1'de sunulmaktadır. Sütun (1)'de temel modelin sonuçları yer almaktadır. Etkileşim teriminin katsayısı istatistiki olarak anlamlıdır ve 2,1 düzeyinde tahmin edilmiştir. Bu bulgu yüksek fon bağımlılığına sahip bankaların olay sonrası dönemde yeni açılan tasarruf mevduatlarına uyguladıkları faiz oranındaki değişimin diğer bankaların faizlerindeki değişimden yaklaşık 2,1 yüzde puan daha yukarıda oluştuğunu göstermektedir. Bu dönemde ortalama mevduat faiz oranlarında bir gerileme olduğu dikkate alınırsa, fon maruziyeti yüksek bankalardaki faiz indiriminin maruziyeti düşük olan bankalara göre 2,1 yüzde puan daha sınırlı olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo IV.3.I.1: Tasarruf Mevduatı Faiz Oranına İlişkin Sonuçlar

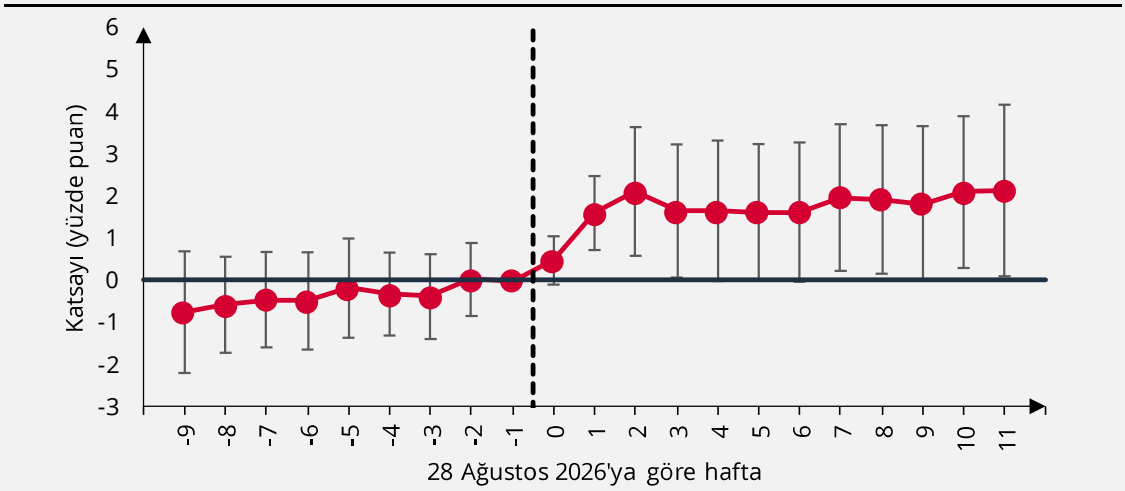
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Olay Sonrası x Yüksek Bağımlılık	2,072** (0,970)	1,947** (0,931)	2,352** (0,986)	2,201** (0,910)	1,884** (0,765)
Gözlem Sayısı	483	483	483	483	483
Banka Sabit Etkileri	✓	✓	✓	✓	✓
Zaman Sabit Etkileri	Hafta	Mevduat/Aktif Dilimi x Hafta	Likidite Dilimi x Hafta	Mevduat Dışı Fonlama Dilimi x Hafta	Özkaynak Dilimi x Hafta
Düzeltilmiş R-Kare	0,933	0,934	0,934	0,928	0,934

Dipnot: ***, ** ve * sırasıyla %1, %5 ve %10 seviyesinde istatistiki anlamlılığı ifade etmektedir.

Temel modelde hafta sabit etkileri, tüm bankaları aynı yönde etkileyen ortak şokları kontrol etmektedir. Ancak söz konusu makroekonomik şoklar bilanço yapısı farklılaşan bankaları farklı biçimde etkileyebilmektedir. Bu olasılığı dikkate almak için ek sağlamlık analizleri yapılmıştır. Bu kapsamda bankalar, 2026 Temmuz sonu itibarıyla mevduat/toplam aktifler, likit aktifler/toplam aktifler, mevduat dışı fonlama/toplam aktifler ve özkaynaklar/toplam aktifler rasyolarına göre ayrı ayrı üçlük dilimlere ayrılmış; hafta sabit etkilerinin yerine ilgili dilim ile haftanın etkileşiminden oluşan sabit etkiler kullanılmıştır. Bu yaklaşım altında karşılaştırmalar, aynı hafta içinde ve söz konusu banka özellikleri bakımından benzer dilimde yer alan örneklem bankaları arasında yapılmıştır. Tablo IV.3.I.1'de sütun (2)-(5)'te yer alan tahminler istatistiki ve ekonomik anlamlılık açısından benzer sonuçları göstermektedir. Dolayısıyla tasarruf mevduatı fiyatlamasına ilişkin bulgular, bankaların gözlenen bilanço yapısı farklılıklarından kaynaklanmamaktadır.

Ek olarak, etkinin zamana göre değişen seyrini izleyebilmek amacıyla, olay çalışması yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda temel modeldeki *Olay Sonrası* değişkeni yerine her bir haftaya ait kukla değişkenlerin *Yüksek Bağımlılık* göstergesi ile etkileşimleri modele dahil edilmiştir. Bu tahminlerde 21 Ağustos haftası (t-1 dönemi) referans dönem olarak dışarıda bırakılmış olup elde edilen katsayılar her bir haftada iki banka grubu arasındaki faiz farkının referans haftaya göre değişimini temsil etmektedir. Banka ve hafta sabit etkileri temel modelle aynı biçimde tanımlanmıştır. Grafik IV.3.I.3'te görüldüğü üzere, olay öncesi dönemde katsayılar sıfır düzeyine yakın negatif değerler alırken, istatistiki olarak anlamlı değildir. Bu durum, fon kaynaklı yükümlülüklere göre ayrıştırılan iki banka grubunun olay öncesi benzer mevduat fiyatlamalarına sahip olduğunu ima etmektedir. Öte yandan, katsayılar olay sonrası dönemde pozitif ve anlamlı değerler almaktadır. Katsayılar t+2 haftasında (11 Eylül 2026) yaklaşık 2 yüzde puana ulaşırken; söz konusu zirve, portföy yönetim şirketlerinin fonlarında temerrüt oluşan ve bazı yatırım fonlarının tasfiyesine karar verilen t+3 haftasından (18 Eylül 2026) önce gerçekleşmektedir. Bu sıralama, faizlerde oluşan ayrışmanın tasfiye kararının ardından değil fonlardan çıkışların hızlandığı dönemde başladığını göstermektedir. Öte yandan, TCMB'nin 17 Eylül 2026 tarihinde bankaların likidite imkânlarını artırmaya yönelik aldığı önlemlerin ardından iki banka grubu arasındaki faiz farkının bir miktar daraldığı görülmektedir. Bu bakımdan, elde edilen bulgular TCMB'nin söz konusu önlemlerinin, fonlardan kaynaklanan likidite baskısının bankaların mevduat faizlerine yansımasını sınırlayıcı yönde etkide bulunmuş olabileceğine işaret etmektedir.

Grafik IV.3.I.3: TL Tasarruf Mevduatı Olay Çalışması Tahminleri (%)

Kaynak: Yazarların hesaplamaları. Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Dipnot: Dikey çizgiler banka düzeyinde kümelenmiş standart hatalardan hesaplanan %90 güven aralığını göstermektedir. Referans hafta t=-1 (21 Ağustos 2026).

Tablo IV.3.I.2 ve Grafik IV.3.I.4 ise aynı tahminlerin ticari mevduat faiz oranı için tekrarlanmasıyla oluşturulmuştur. Temel modelde katsayı -0,605 olarak tahmin edilmekle birlikte istatistiki olarak anlamsız olup, dilim-hafta sabit etkilerinin kullanıldığı sütunlarda ve olay çalışması modelinde de anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemektedir. Bulgular, fon kaynaklı yükümlülüklere daha bağımlı bankaların bu fonlamadaki çıkış baskısını ticari mevduat için rekabet ederek değil, tasarruf mevduatı faizlerini diğer bankalara kıyasla daha yüksek tutarak karşıladığına işaret etmektedir. Bu ayrışma, tasarruf ve ticari mevduatların farklı dinamiklere sahip olmasıyla açıklanabilir. Tasarruf mevduatı, daha geniş bir müşteri tabanına yayılması ve görece istikrarlı yapısı nedeniyle bankalar açısından daha öngörülebilir bir fonlama kaynağı sunarken, ticari mevduat firmaların nakit akışı ihtiyaçları ve bankalarla kurdukları uzun vadeli ticari ilişkiler ile şekillenmektedir. Bu nedenle, bankaların faiz rekabeti yoluyla kısa sürede yeni ticari mevduat çekme kapasitesi sınırlı olabilir. Dolayısıyla fon

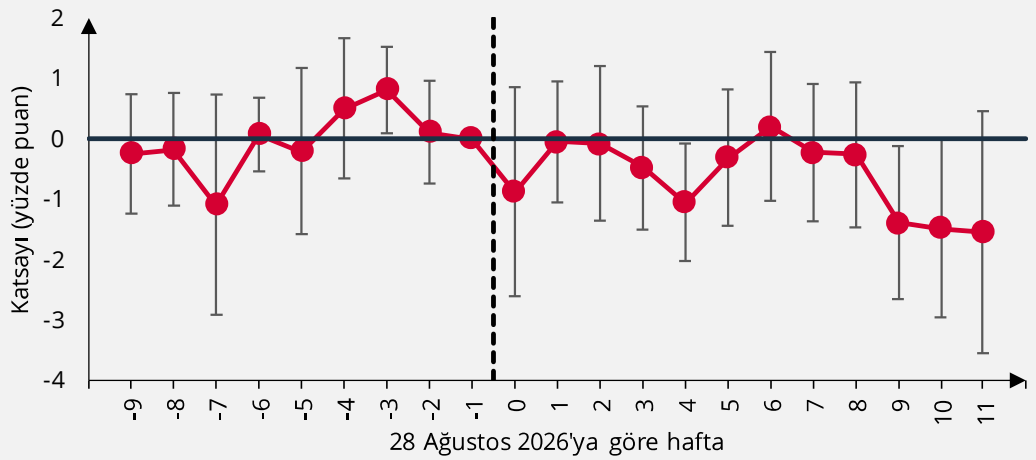
çıkışları karşısında tasarruf mevduatı faizlerinin yüksek tutulmasının daha etkili bir fonlama stratejisi olarak öne çıkmış olabileceği değerlendirilmektedir.

Tablo IV.3.I.2: Ticari Mevduat Faiz Oranına İlişkin Sonuçlar

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Olay Sonrası x Yüksek Bağımlılık	-0,605 (0,491)	-0,613 (0,497)	-0,297 (0,398)	-0,583 (0,531)	-0,349 (0,457)
Gözlem Sayısı	483	483	483	483	483
Banka Sabit Etkileri	✓	✓	✓	✓	✓
Zaman Sabit Etkileri	Hafta	Mevduat/Aktif Dilimi x Hafta	Likidite Dilimi x Hafta	Mevduat Dışı Fonlama Dilimi x Hafta	Özkaynak Dilimi x Hafta
Düzeltilmiş R-Kare	0,917	0,912	0,916	0,914	0,914

Dipnot: ***, ** ve * sırasıyla %1, %5 ve %10 seviyesinde istatistiki anlamlılığı ifade etmektedir.

Grafik IV.3.I.4: TL Ticari Mevduat Olay Çalışması Tahminleri (%)

Kaynak: Yazarların hesaplamaları. Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Dipnot: Dikey çizgiler banka düzeyinde kümelenmiş standart hatalardan hesaplanan %90 güven aralığını göstermektedir. Referans hafta t=-1 (21 Ağustos 2026).

Değerlendirme

Sonuç olarak, bulgular yatırım fonları mevduatındaki azalışın, mevduat faizlerinin genel olarak gerilediği bir dönemde, fon bağımlılığı yüksek bankaların TL tasarruf mevduatı faizlerinde daha sınırlı indirime gitmesiyle ilişkili olduğunu göstermektedir. TL ticari mevduat faizlerinde benzer bir etkinin gözlenmemesi ise ticari mevduatın daha çok firma-banka ilişkileri ile şekillenmesi ve bu alanda faiz rekabetinin daha düşük olmasıyla açıklanabilir. Dolayısıyla bulgular, bankaların fonlama kompozisyonundaki değişimlere uyum sağlarken mevduat türlerinin farklı özelliklerini dikkate alan seçici bir fiyatlama stratejisi izlediğini düşündürmektedir.

Kaynakça

Khwaja, A. I., & Mian, A. (2008). Tracing the impact of bank liquidity shocks: Evidence from an emerging market. *American Economic Review*, 98(4), 1413-1442.

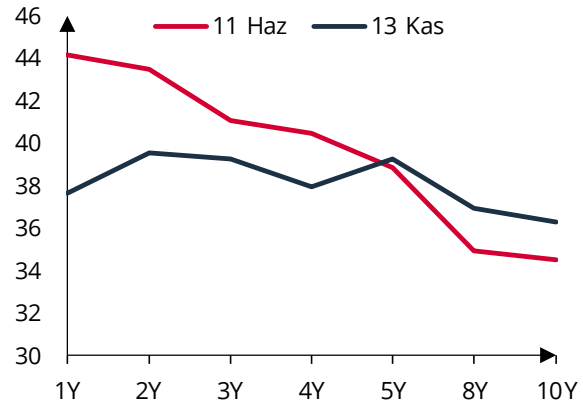
Iyer, R., Peydro, J. L., da-Rocha-Lopes, S., & Schoar, A. (2014). Interbank liquidity crunch and the firm credit crunch: Evidence from the 2007-2009 crisis. *The Review of Financial Studies*, 27(1), 347-372.

IV.4 Faiz ve Kur Riski

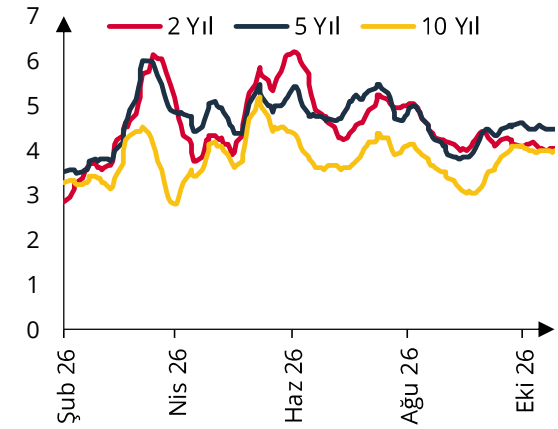
Jeopolitik gelişmelerle yükselen TL DİBS getirileri, mevcut Rapor döneminde kısa vadelerde belirgin biçimde gerilerken, uzun vadelerde bir miktar yükselmiştir.

Jeopolitik gelişmeleri izleyen mart ayında yükselen DİBS getirileri, önceki Rapor döneminden bu yana kısa ve uzun vadelerde ayrışan bir seyir izlemiştir. Haziran ayı sonrasında 1 yıl vadeli DİBS getirisi 650 bp, 2 yıl vadeli DİBS getirisi 390 bp gerilerken; 10 yıl vadeli DİBS getirisi aynı dönemde 180 bp yükselmiştir. Bu gelişmeler sonucunda getiri eğrisi belirgin şekilde yataylaşmıştır (Grafik IV.4.1). Kısa vadeli DİBS getirilerindeki gerilemede 24 Ağustos 2026 itibarıyla bir hafta vadeli repo ihalelerine yeniden başlanması ile jeopolitik gelişmeler sonrasında genişleyen risk priminin daralması etkili olmuştur. DİBS getirilerinde görülen hareketin politika faizi beklenti kanalı dışındaki bileşenleri, DİBS getirisi ile TLREF OIS arasındaki fark üzerinden izlenebilmektedir. DİBS-OIS (Gecelik Endeksli Takas) getiri farkı, 27 Şubat 2026'yı takiben mart ayında 2 ve 5 yıl vadelerde 200 bp'nin üzerinde genişledikten sonra 600 bp civarında dönemin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. İzleyen dönemde kademeli bir gerileme sergilemekle birlikte tüm vadelerde jeopolitik gelişmeler öncesindeki seviyelerin üzerinde kalmıştır (Grafik IV.4.2). Haziran ayına kıyasla risk primlerindeki gerilemeye karşın uzun vadeli DİBS getirilerinin aynı dönemde yükselmesi, uzun uçtaki artışın risk priminden daha çok beklenti kanalından kaynaklandığına işaret etmektedir.

Grafik IV.4.1: Sabit Getirili TL Devlet Tahvili Getiri Eğrisi (Basit, %)

Grafik IV.4.2: DİBS ve OIS Faiz Farkı (5 GHO, %)

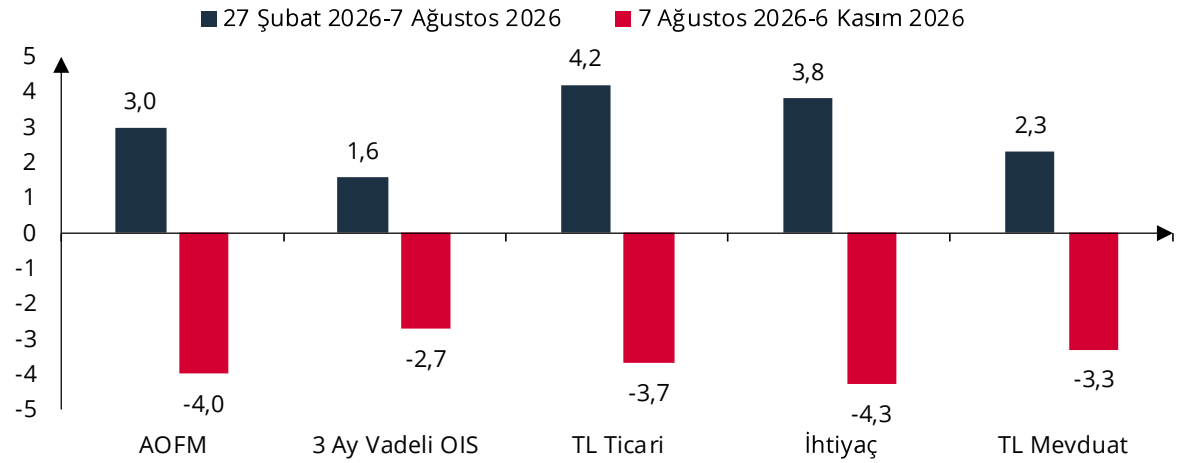
Kaynak: TCMB, Bloomberg

Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Kredi ve mevduat faizleri AOFM'deki gelişmeler ile büyük ölçüde uyumlu hareket etmiştir.

1 Mart tarihinde 1 hafta vadeli repo ihalelerine ara verilmesi ve fonlamanın gecelik vadeden yapılmasıyla AOFM 3 yüzde puan artarken, 1 hafta vadeli repo ihalelerine yeniden başlanacağına yönelik iletişim öncesi döneme kadar geçen süreçte TL ticari kredi faizi 4,2 yüzde puan, ihtiyaç kredisi faizi 3,8 yüzde puan ve TL mevduat faizleri 2,3 yüzde puan yükselmiştir. Üç ay vadeli OIS faizindeki artış ise 1,6 yüzde puan ile sınırlı kalmıştır (Grafik IV.4.3). 1 hafta vadeli repo ihalelerine yeniden başlanması ve 22 Ekim'deki 1 yüzde puanlık politika faizi indirimiyle AOFM toplamda 4 yüzde puan gerilerken, 3 ay vadeli OIS faizi 2,7 yüzde puan; TL ticari kredi faizi 3,7 yüzde puan, ihtiyaç kredisi faizi 4,3 yüzde puan ve TL mevduat faizleri de 3,3 yüzde puan gerilemiştir. Böylece mevduat ve kredi faizleri jeopolitik gelişmeler öncesi seviyesine büyük ölçüde geri dönmüştür.

Grafik IV.4.3: Seçili Dönemlerde Faiz Değişimleri (Basit, % Puan)

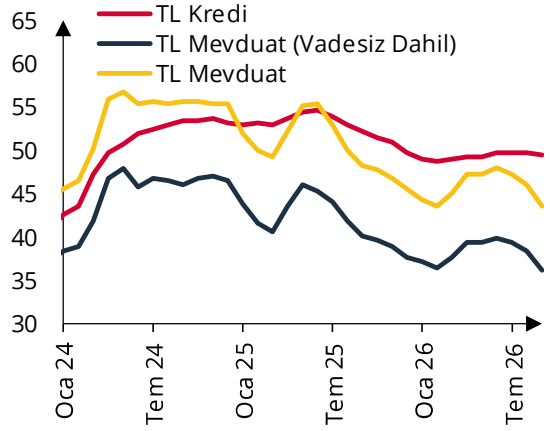
Kaynak: TCMB, Bloomberg Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Faiz değişimleri hesaplanırken basit akım faizler kullanılmıştır. Kredi kartı, KMH ve sıfır faizli krediler hariçtir.

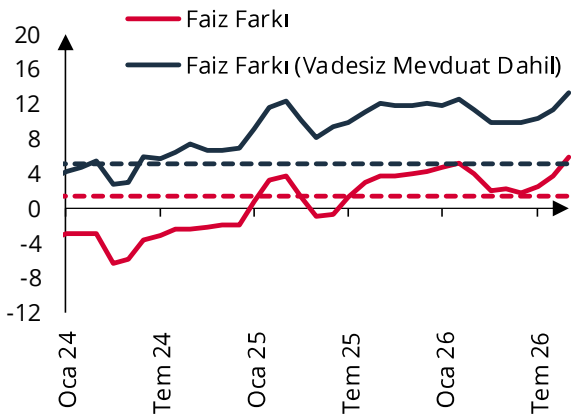
TL kredi-mevduat faiz farkı, mevduat maliyetindeki gerilemenin etkisiyle genişlemiştir.

TCMB faiz kararları kredi ve mevduat faizlerine benzer oranlarda yansımakla birlikte kredi ve mevduat arasındaki vade farkından dolayı stok kredi ve mevduat faiz oranlarına geçiş farklı düzeylerde gerçekleşmektedir. Bu nedenle bankaların net faiz marjları ve banka kârlılıkları bu kararlardan etkilenmektedir. Nitekim, 2026 yılında AOFM'deki değişimlerin kredi mevduat faizine etkisindeki farklılaşma net bir şekilde görülmektedir. Faiz artışını ve azalışını takip eden dönemlerde kısa vadeli mevduat faizlerine geçiş daha hızlı olurken kredi faizlerinde önemli bir değişim gözlenmemiştir. Mevduat faizlerindeki hareketlilik de kredi mevduat faiz farkının önce gerilemesine sonrasında da yükselmesine neden olmuştur. Faiz indirimleri sonrasında kredi mevduat faiz farkının tarihsel ortalamasının belirgin üzerinde ve yükseliş trendinde olduğu görülmektedir (Grafik IV.4.4 ve Grafik IV.4.5) .

Grafik IV.4.4: TL Kredi ve Mevduat Faizleri (Stok, %)

Grafik IV.4.5: TL Kredi-Mevduat Faiz Farkı (Stok, %)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

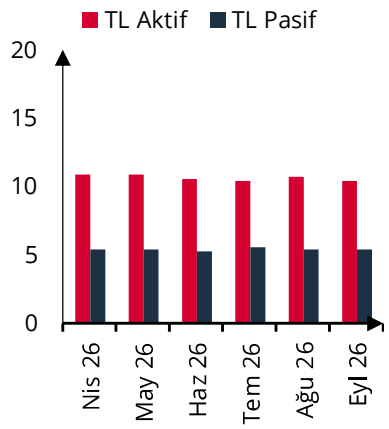
Dipnot: Katılım bankaları dâhil değildir. Mevduat faizi bankalar mevduatı hariçtir. Kredi faizi KK ve KMH dâhil bireysel ve ticari kredileri kapsamaktadır. Kesikli çizgiler 2013–2025 ortalamasını göstermektedir.

Bankaların faize duyarlı aktif ve pasifleri arasındaki vade farkı yataya yakın bir seyir izlemektedir.

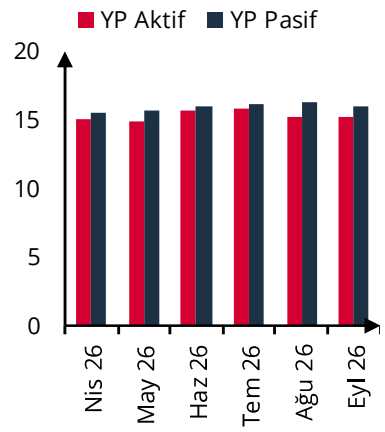
Eylül ayı itibarıyla bankaların faize duyarlı TL aktiflerinin ağırlıklı ortalama vadesi mart ayındaki 11,2 aydan eylül ayında 10,3 aya gerilemiştir. TL aktiflerin vadesindeki azalmaya en büyük katkı gerçeğe

uygun değer (GUD) farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan menkul değerler ve görece kısa vadeli para piyasasından alacaklardan oluşmaktadır. TL pasiflerin ortalama vadesi ise 5,4 aydan 5,5 aya yükselmiştir. TL pasifler ağırlıklı ortalama vadesindeki kısmi artışa en büyük katkı repo işlemlerinden sağlanan fonlardan gelmektedir. Aktif vadesindeki kısalmanın etkisiyle TL aktif-pasif vade farkı 5,8 aydan 4,9 aya gerilemiştir (Grafik IV.4.6 ve Grafik IV.4.8). TL pasiflerin aktiflerden daha kısa sürede yeniden fiyatlanması, faiz düşüşlerinde fonlama maliyetinin aktif getirilerinden önce gerilemesi yoluyla net faiz gelirini desteklemektedir. Vade farkındaki daralma ise net faiz gelirinin faiz değişimlerine duyarlılığını her iki yönde azaltmakta; faiz düşüşlerindeki desteği bir miktar sınırlarken olası faiz artışlarında oluşabilecek aşağı yönlü etkiyi de hafifletmektedir. Aynı dönemde YP aktiflerin ağırlıklı ortalama vadesi 14,9 aydan 15,2 aya yükselirken, YP pasiflerin vadesi ise 15,6 aydan 16 aya yükselmiştir. (Grafik IV.4.7). Türev finansal araçlar ve GUD farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan menkul değerler YP aktiflerin ortalama vadesindeki artışa en yüksek katkıyı vermiştir. Pasif vadesindeki uzamanın aktif vadesini aşmasıyla YP vade farkı eksi 0,8 ay olarak gerçekleşmiştir (Grafik IV.4.8). YP aktifler pasiflerden ortalamada daha erken yeniden fiyatlanmakla birlikte, iki vadenin birbirine yakın seyretmesi, faiz değişimlerinin aktif getirileri ve fonlama maliyetlerine farklı zamanlarda yansımasından kaynaklanan riskleri sınırlamaktadır.

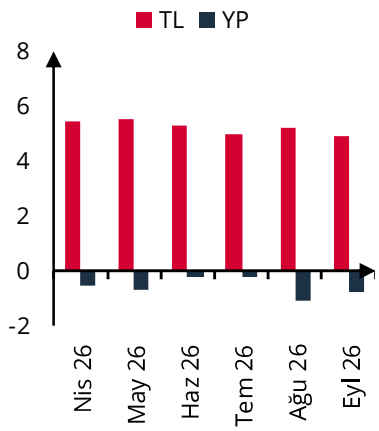
Grafik IV.4.6: TL Aktif ve Pasiflerin Ağırlıklı Ortalama Vadesi (Ay)

Grafik IV.4.7: YP Aktif ve Pasiflerin Ağırlıklı Ortalama Vadesi (Ay)

Grafik IV.4.8: Aktif ve Pasiflerin Ağırlıklı Ortalama Vade Farkı (Ay)

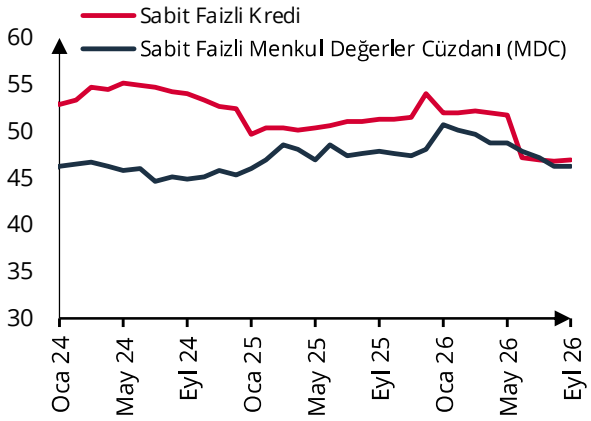
Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Vadeler, yeniden fiyatlama dönemini göstermektedir. Ağırlıklı ortalama vadeler, vade dilimlerinin orta noktaları ile ilgili finansal varlık ve yükümlülüklerin nakit akışları esas alınarak hesaplanmaktadır. Katılım bankaları dâhil değildir. Bankalar, vadesiz mevduat üzerinden hesapladıkları çekirdek mevduatı beş yıla kadar vadelere dağıtabilmektedirler.

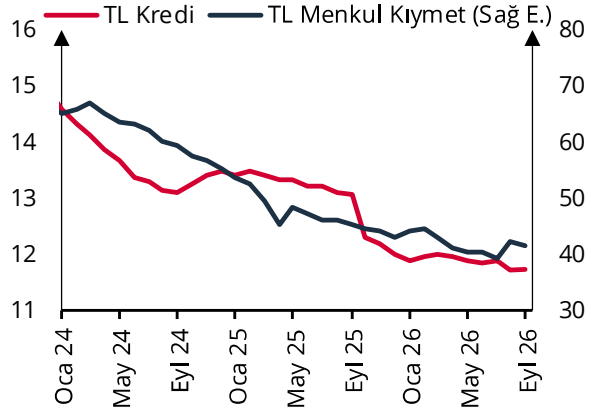
Sabit faizli TL aktiflerin vadesi ve toplam aktifler içindeki payı gerilemiştir.

2026 yılı eylül ayında mart ayına göre sabit faizli TL kredilerin payı 5,2 puan azalarak yüzde 46,9 seviyesine gerilerken, sabit faizli TL menkul kıymetlerin payı 3,5 puan azalarak yüzde 46,2 olmuştur (Grafik IV.4.9). Aynı dönemde sabit faizli TL kredilerin vadesine kalan süre 12 aydan 11,7 aya, sabit faizli TL menkul kıymetlerin vadesine kalan süre ise 42,9 aydan eylül ayı itibarıyla 41,5 aya gerilemiştir (Grafik IV.4.10). Sabit faizli aktiflerin payındaki ve kalan vadelerindeki gerileme, olası faiz şoklarının banka bilançoları üzerindeki etkisini sınırlandırarak faiz riskinin yönetimine katkı sağlamaktadır.

Grafik IV.4.9: TL Kredi ve TL Menkul Kıymetlerde Sabit Faizlilerin Payı (Stok, %)

Grafik IV.4.10: Sabit Faizli TL Aktiflerde Vade (Kalan Vade, Ay)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

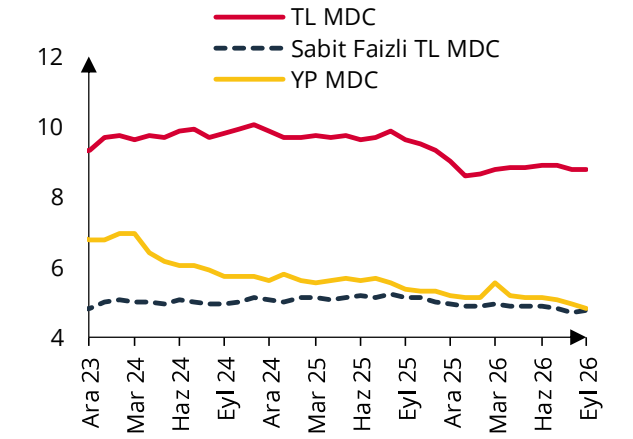
Dipnot: Ağırlıklı ortalama vadeler gösterilmektedir. Ağırlıklı ortalama vadeler, vade dilimlerinin orta noktaları ile sabit faizli TL kredilerin nakit akışları esas alınarak hesaplanmaktadır. TL menkul değerler için vade, bankaların elinde bulundurduğu sabit getirili toplam menkul kıymetler üzerinden hesaplanmıştır. Katılım bankaları hariçtir.

YP ve sabit faizli TL menkul kıymetlerin aktif payları gerilemiştir.

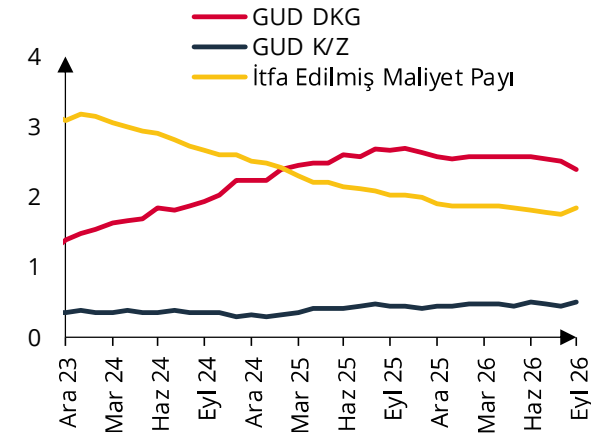
2026 yılı eylül ayı itibarıyla TL menkul değerler cüzdanının toplam aktifler içindeki payı mart ayına göre önemli bir değişim göstermeyerek yüzde 8,8 düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde YP menkul değerler cüzdanının aktif payı 0,8 yüzde puan azalarak yüzde 4,8 olmuştur (Grafik IV.4.11).

Eylül ayı itibarıyla sabit faizli TL menkul kıymetlerin aktifler içindeki payı mart ayına göre önemli bir değişim göstermeyerek yatay seyretmiştir. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan kıymetlerin aktif payı 0,2 yüzde puanlık sınırlı bir düşüşle yüzde 2,4 olmuştur. İtfa edilmiş maliyetle ölçülen kıymetler ile gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan kıymetlerin aktif payları ise sırasıyla yüzde 1,8 ve yüzde 0,5 düzeyinde yatay seyretmiştir (Grafik IV.4.12).

Grafik IV.4.11: Menkul Kıymetlerin Aktif Payı (%)

Grafik IV.4.12: Sabit Faizli TL Menkul Kıymetlerin Aktif Payı (%)

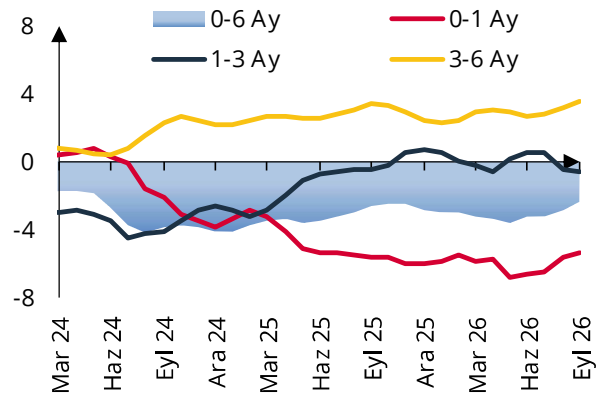
Kaynak: TCMB Son Gözlem: 30 Eylül 2026

Dipnot: GUD K/Z "Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar Zarara Yansıtılan Menkul Değerler"; İtfa Edilmiş Maliyet "İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Değerlenen Menkul Değerler" ve GUD DKG "Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Menkul Değerler" için kullanılmıştır. Getirisi faize bağlı olmayan menkul kıymetler sabit faizli menkul kıymetlere dâhil edilmiştir.

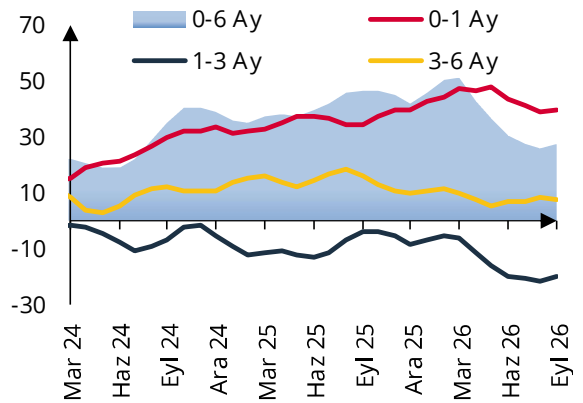
Bankaların altı aydan kısa vadeli TL varlık-yükümlülük açığı eylül ayı itibarıyla önemli oranda gerilemiştir.

Faize duyarlı varlık ve yükümlülüklerin yeniden fiyatlama vadelerine göre gruplandırılması ve her vade diliminde varlık tutarından yükümlülük tutarının çıkarılmasıyla boşluk (gap) analizi yapılmaktadır. Farkın negatif olması, ilgili vadede yeniden fiyatlanan yükümlülüklerin varlıklardan fazla olduğunu ima etmektedir. 2026 yılı eylül ayı itibarıyla TL tarafta 0–1 ay vadede negatif pozisyon bir miktar gerilerken 1–3 ay vadeli pozisyon sıfıra yakın seyretmiş, 3–6 ay vadeli pozisyondaki iyileşme ise 1 aya kadar vadedeki açığı kısmen dengelemiştir. Bu çerçevede, 0–6 ay vadeli TL varlık-yükümlülük açığının toplam aktiflere oranı yüzde 2,3 düzeyinde gerçekleşerek önceki Rapor dönemine göre iyileşmiştir (Grafik IV.4.13). Bankaların 0-6 ay vadeli YP fazla pozisyonu ise gerilemiştir. Önceki Rapor döneminde yaklaşık 51 milyar ABD doları olan fazla pozisyon, 2026 yılı eylül ayı itibarıyla 27,7 milyar ABD dolarına gerilemiştir. Bu gelişmede, 0-1 ve 1-3 ay vadeli varlık-yükümlülük farklarının sırasıyla 7,2 ve 13,7 milyar ABD doları azalması etkili olurken, 3-6 ay vadeli pozisyon yatay seyretmiştir. İlk altı ayda yeniden fiyatlanacak YP varlıkların tutarı yükümlülükleri aşmaya devam etmekle birlikte, aradaki farkın daralması bankaların kısa vadeli net faiz gelirinin YP faiz değişimlerine duyarlılığının azaldığına işaret etmektedir (Grafik IV.4.14).

Grafik IV.4.13: TL Varlık-Yükümlülük/Toplam Aktif Boşluk (Gap) Analizi (%, 3 Aylık HO)

Grafik IV.4.14: YP Varlık-Yükümlülük Boşluk (Gap) Analizi (Milyar ABD Doları, 3 Aylık HO)

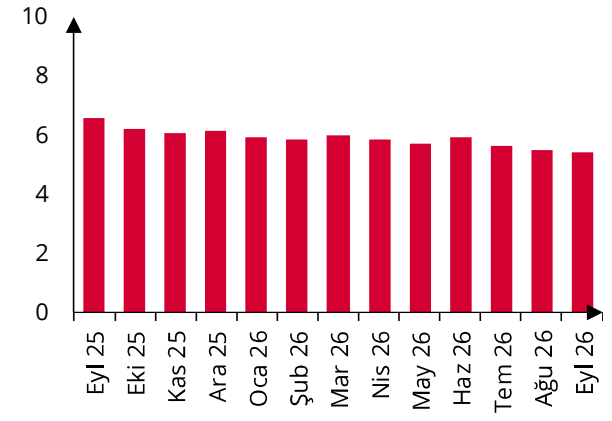
Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Katılım bankaları hariçtir. Vadesiz kalemler hariçtir. Faize duyarlı varlık ve yükümlülükler hesaplamaya dahil edilmiştir.

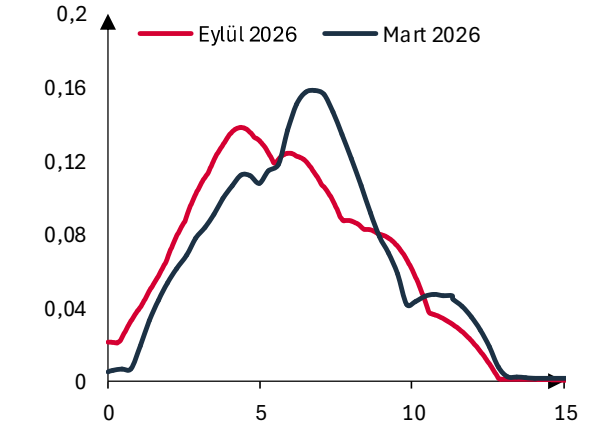
Banka bilançolarının faiz şoklarına duyarlılığı sınırlı seviyededir.

Bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riskinin (BHFOR) standart yaklaşımla ölçümünde bankalar her bir para birimi veya emtia bazında altı farklı şok uygulamaktadır. BHFOR standart rasyosu faiz şokları sonrası hesaplanan ekonomik değer değişiminin ana sermayeye bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Söz konusu oranın bir önceki rapor döneminde yüzde 6 seviyesinden yüzde 5,4'e gerilediği ve yasal sınır olan yüzde 15'in oldukça altında seyrini koruduğu görülmektedir (Grafik IV.4.15). Standart rasyonun aktif büyüklüğü ile ağırlıklandırılmış kernel dağılımı önceki Rapor dönemine göre iyileşmiştir. Bunun yanında tüm bankaların azami rasyonun altında kaldığı ve sektörün önemli bir kısmını oluşturan bankaların rasyolarını tek haneli orta bantlarda yoğunlaştırdığı görülmektedir (Grafik IV.4.16).

Grafik IV.4.15: BHFOR Standart Rasyosu (%)

Grafik IV.4.16: BHFOR Standart Rasyonun Kernel Dağılımı

Kaynak: TCMB

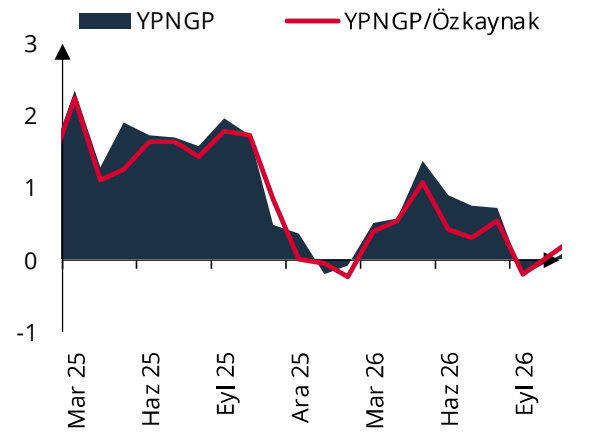
Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Katılım bankaları hariçtir. Sol paneldeki BHFOR standart rasyosu altı farklı faiz senaryosu altında en yüksek değeri veren ekonomik değer değişimi risk tutarının ana sermayeye oranını göstermektedir. Sağ grafikte yer alan Kernel dağılımı aktif büyüklüğü ile ağırlıklandırılmıştır. X-ekseni rasyo seviyelerini, Y-ekseni ilgili rasyo seviyelerindeki yoğunluğu göstermektedir.

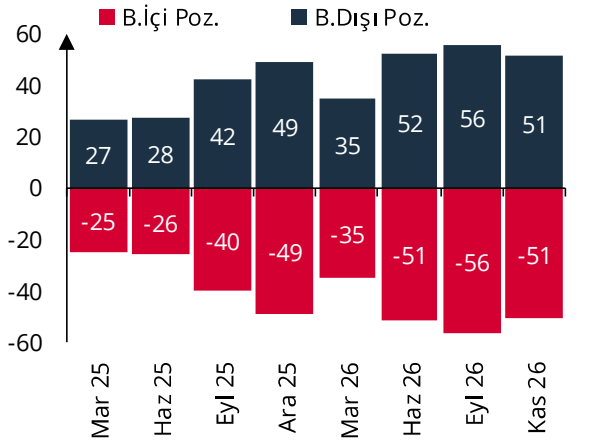
Bankacılık sektörünün taşıdığı yabancı para fazla pozisyon 2025 yılının altında seyretmektedir.

Sektörün yabancı para net genel pozisyonu (YPNGP) önceki rapor döneminde 0,6 milyar ABD doları olan seviyesinden 0,1 milyar ABD dolarına gerilemiştir. YPNGP'nin özkaynaklara oranı yüzde 0,3 ile yüzde +/-10 olan yasal sınırların içinde kalmaya devam etmektedir (Grafik IV.4.17).[1] Banka bazında yabancı para pozisyon durumu incelendiğinde, bankaların ağırlıklı olarak yabancı parada pozisyon fazlasına sahip oldukları görülmektedir. Sektörün yabancı para bilanço içi açık pozisyonu dalgalı bir seyir izlemiştir (Grafik IV.4.18).

Grafik IV.4.17: Bankaların YP Net Genel Pozisyonu (Milyar ABD Doları, %)

Grafik IV.4.18: Bankaların YP Pozisyonu (Milyar ABD Doları)

Kaynak:TCMB

Son Gözlem: 6 Kasım 2026

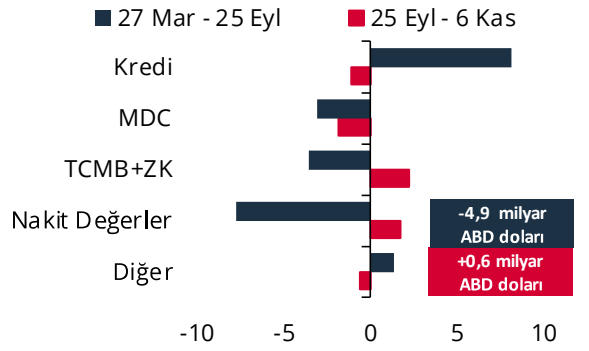
Dipnot: YPNGP/Özkaynak standart oranı değerlerinin haftalık basit aritmetik ortalaması alınmıştır.

[1] Daha önce yüzde 20 olan YPNGP/özkaynak oranı yasal sınırı, 10 Aralık 2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklikle 9 Ocak 2023 tarihinden geçerli olmak üzere yüzde 5'e düşürülmüş, 9 Mart 2023 tarihinde ise yüzde 10'a çıkarılmıştır.

Bankaların bilanço içi YP varlıkları sınırlı gerilerken, yükümlülükleri artmıştır.

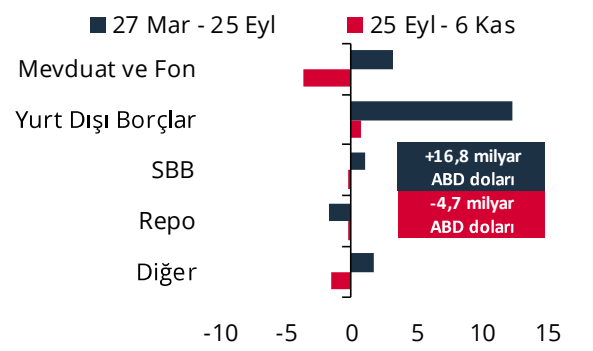
Gerçek kişilerin YP mevduatı altın fiyatı ile paralel hareket ederken; jeopolitik riskler neticesinde tüzel kişilerin YP mevduat talebi bu dönemde bir miktar belirginleşmiştir (Grafik IV.4.19 ve IV.4.20). Altın fiyatındaki gerileme kıymetli maden hesaplarının ABD doları karşılıklarının azalmasında etkili olmuştur. 27 Mart – 25 Eylül tarihleri arasında nominal YP mevduat artışı sınırlı kalırken; 25 Eylül – 6 Kasım döneminde altın fiyatının gerilemesi YP mevduatın özellikle gerçek kişi mevduatı kaynaklı yaklaşık 6 milyar ABD doları nominal azalışa neden olmuştur. Parite ve altın fiyat etkisinden arındırıldığında ise YP mevduatta sınırlı yükseliş görülmüştür. Bankaların bilanço içi döviz yükümlülüklerindeki en büyük artış yurt dışı borçlar kaynaklıdır. Ancak yurt dışı yerleşiklerle gerçekleştirdikleri para takası işlemlerinin tekrar yükselişe geçmesi, YP kredi kullandırımları ve döviz-altın takası kaynaklı, YP nakitlerinde gerileme izlenmiştir. Bu gelişmelerle birlikte bankaların bilanço içi döviz varlıkları 27 Mart – 6 Kasım döneminde toplamda 4,3 milyar ABD doları gerilerken; bilanço içi yükümlülükleri 12,1 milyar ABD doları artmıştır. Böylece bilanço içi açık pozisyon 16,9 milyar ABD doları artmıştır.

Grafik IV.4.19: Bankaların Bilanço İçi Döviz Varlıklarındaki Değişim (Milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB
Dipnot: Nakit değerler, yurt içi ve yurt dışı bankalar, ters repo ve para piyasasından alacakları da içermektedir. Krediler brüt kredileri ve MDC menkul kıymetleri göstermektedir.

Grafik IV.4.20: Bankaların Bilanço İçi Döviz Yükümlülüklerindeki Değişim (Milyar ABD Doları)

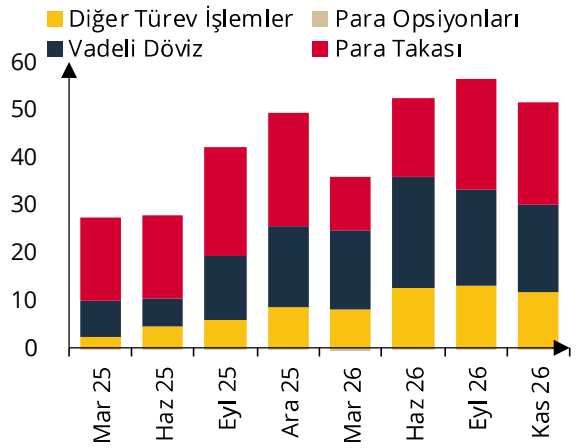

Dipnot: Mevduat ve fon gösteriminde bankalar mevduatı hariçtir. Yurt dışı borçlar, yurt dışından kullanılan krediler ve ihraç edilen menkul kıymetler toplamıdır. SBB, sermaye benzeri borçlara işaret etmektedir.

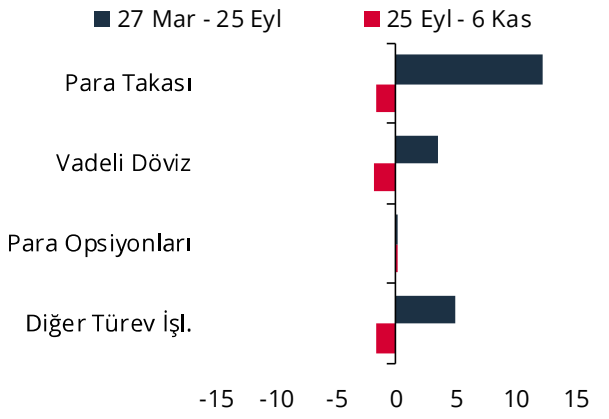
Vadeli döviz ve para takası işlemleri nedeniyle bilanço dışı fazla pozisyon artmıştır.

Bankalar bilanço içi açık pozisyonlarını bilanço dışı işlemler ile dengelemektedir. Para takası ve vadeli döviz işlemleri tarihsel olarak bankanın bilanço dışı işlemlerinin ağırlıklı kısmını oluşturmaktadır (Grafik IV.4.21). Bankaların para takası işlemleri, mart ayından sonra yurt dışı yerleşikler ile gerçekleştirilen işlemlerin hızlanmasıyla artmaya başlamıştır. Ayrıca, bankaların reel sektör ve mali kuruluşlarla gerçekleştirdikleri vadede döviz alım işlemleri de ilgili dönemde artmıştır (Grafik IV.4.22).

Grafik IV.4.21: Bankaların Bilanço Dışı Net Döviz Varlıkları (Milyar ABD Doları)

Grafik IV.4.22: Bankaların Bilanço Dışı Net Döviz Pozisyonu Değişimi (Milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Bankaların vadede döviz alım pozisyonlarıdır. Para opsiyonları, söz konusu dönem için para opsiyonlarının delta eşdeğerini ifade etmektedir. Vadeli döviz pozisyonu, iki güne kadar valörlü döviz pozisyonunu da içermektedir. Diğer türev işlemlerde altın/döviz takası işlemleri de yer alabilmektedir.

Bankaların bilanço dışı net pozisyonu 52 milyar ABD doları seviyesinin üzerindedir.

Bankalar bilanço dışı türev işlemlerini yurt içi yerleşikler veya yurt dışı yerleşiklerle gerçekleştirebilmektedir. Yurt dışı yerleşiklerle yapılan işlemlerde para takası işlemleri önce çıkarken; yurt içi yerleşiklerle para takası işlemlerine ek olarak vadeli döviz alım işlemleri de bulunmaktadır. Yurt dışı yerleşiklerle yapılan türev işlem net pozisyonu 26,1 milyar ABD doları olup bu tutara çapraz para takası ve kıymetli maden/döviz takası işlemleri de dahildir. Bankaların yurt dışı yerleşiklerle TL karşılığı aldıkları net pozisyon ise 13 Kasım itibarıyla 28,5 milyar ABD doları seviyesindedir (Tablo IV.4.1).

Tablo IV.4.1: Bankaların Türev İşlem Pozisyon Yapısı (Milyar ABD Doları)

	Toplam	Yurt İçi Yerleşik	Yurt Dışı Yerleşik	*Bilgi: Yurt Dışı Yerleşik TL Karşılığı İşlemler*
Para Takası	28,3	0,8	27,5	*29,7*
Vadeli Döviz Alım (Forward)	15,5	17,2	-1,7	*-1,7*
Standart Vadeli İşlem (Futures)	4,9	4,9	0,0	*0,0*
Opsiyon	-0,7	0,5	-1,2	*-0,8*
Valörlü Döviz Alımı	4,1	2,4	1,7	*1,8*
Diğer	0,5	0,8	-0,3	*-0,5*
Toplam Net Pozisyon	**52,6**	**26,5**	**26,1**	***28,5***

Kaynak: TCMB, BDDK Son Gözlem: 13 Kasım 2026

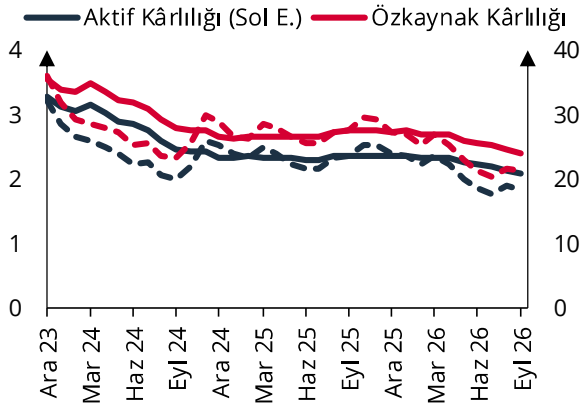
Dipnot: Bakiyeler bankaların işlem bazlı türev raporlamaları esas alınarak yazarlar tarafından hesaplanmış ve sınıflandırılmıştır. Yurt içi yerleşiklere TCMB ile yapılan işlemler dahildir.

IV.5 Kârlılık ve Sermaye Yeterliliği

2026 yılının ilk yarısında bir miktar gerileyen bankacılık sektörü kârlılığı yılın ikinci yarısında yataya yakın bir seyir izlemektedir.

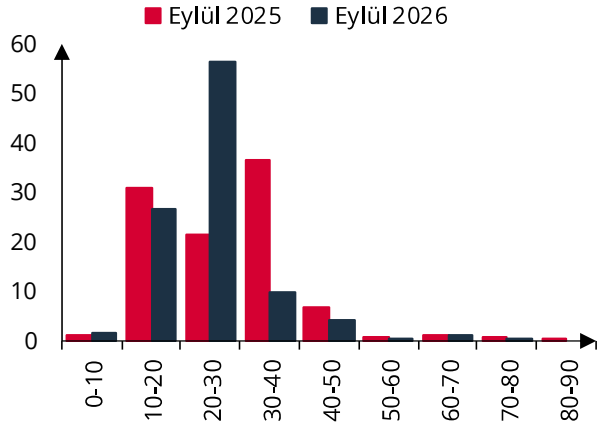
Artan jeopolitik riskler ile birlikte para politikası duruşundaki ilave sıkılaştırmanın etkisiyle 2026 yılının ilk yarısında banka kârlılıkları bir miktar azalmıştı. Ağustos-kasım döneminde AOFM'deki gerileme ile birlikte banka kârlılık oranlarındaki düşüş sonlanırken, 3 aylık yıllıklandırılmış özkaynak ve aktif kârlılığı sınırlı ölçüde artmıştır (Grafik IV.5.1). Bankaların özkaynak kârlılık dağılımına bakıldığında ise kârlılıkların ağırlıklı olarak yüzde 20-30 aralığında yoğunlaştığı görülmektedir (Grafik IV.5.2).

Grafik IV.5.1: Özkaynak ve Aktif Kârlılığı
(12 Aylık, %)

Kaynak: TCMB
Dipnot: Kesikli çizgiler ilgili serilerin yıllıklandırılmış üç aylık değerlerini göstermektedir.

Grafik IV.5.2: Özkaynak Kârlılık Dağılımı
(12 Aylık Özkaynak Kârlılığı %, Aktif Payı)

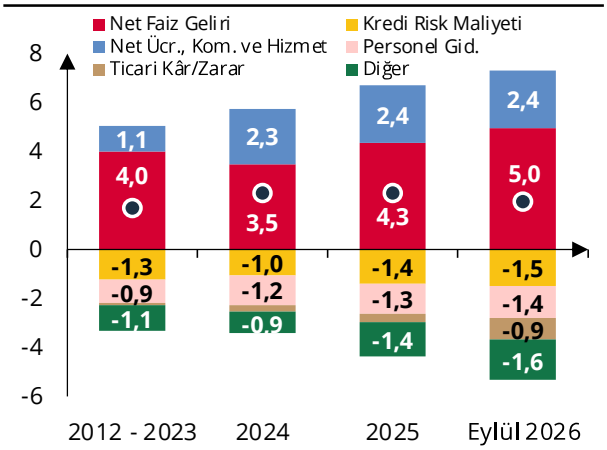

Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Yatay eksen özkaynak kârlılığını, dikey eksen bu bankaların sektördeki aktif payını ifade etmektedir.

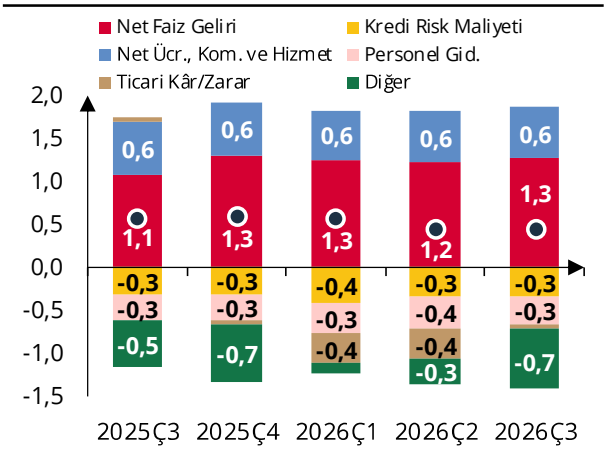
Net faiz gelirlerinin banka kârlılığına katkısı artarken, sermaye piyasası ve kambiyo işlemleri kârlılığı aşağı yönlü baskılamıştır.

2026 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla net faiz gelirlerinin aktif kârlılığına katkısı yıllıklandırılmış verilere göre 2025 yılına kıyasla 0,7 puan artarak 5 yüzde puana yükselmiştir. Ticari kâr/zarar kalemindeki 0,6 yüzde puanlık artış kârlılıktaki gerilemede belirleyici olmuştur. Kredi risk maliyeti ve personel giderlerinin kârlılığı sınırlayıcı etkisi ise yılın üçüncü çeyreğinde sınırlı bir artışla sırasıyla yüzde 1,5 ve yüzde 1,4 puan seviyelerinde gerçekleşmiştir. Ücret ve komisyon gelirlerinin kârlılığa katkısının yıllık ve çeyreklik bazda yatay seyrini koruduğu görülmektedir (Grafik IV.5.3). Çeyreklik verilere göre 2025 yılının son çeyreğinden bu yana sektörün aktif kârlılığında sınırlı azalış görülmektedir. Söz konusu gerilemede ticari kâr/zarardaki artış etkili olmuştur. Öte yandan net faiz gelirleri ve net ücret, komisyon ve bankacılık hizmet gelirlerinin aktif kârlılığına katkısı yatay seyretmektedir (Grafik IV.5.4).

Grafik IV.5.3: Yıllık Aktif Kârlılığının Bileşenleri (% Puan)

Grafik IV.5.4: Çeyreklik Aktif Kârlılığının Bileşenleri (% Puan)

Kaynak: TCMB

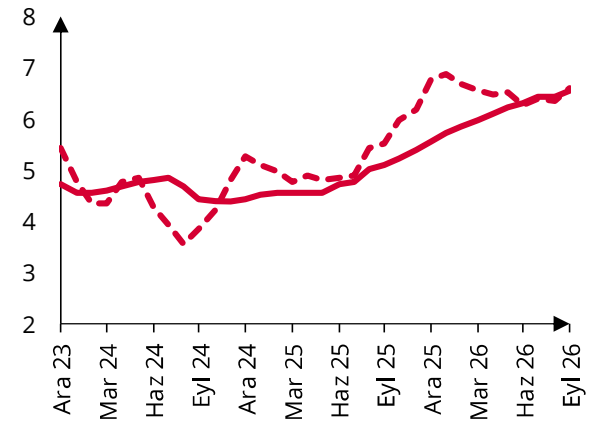
Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Sermaye piyasaları ve kambiyo işlemlerinden elde edilen kâr ticari kâr olarak nitelendirilmiştir. Sermaye piyasası işlemleri kârları, menkul değerler alım/satım kârı, tahvil ve hisse senedi alım/satım komisyonu, menkul kıymetler yatırım fonu gelirleri, kâr ve zarar ortaklığı belgeleri, gelire bağlı senetler ve değerleme kazancının toplamıdır. Kambiyo işlemlerinden elde edilen kâr, arbitraj kârları, efektif ve döviz alım satım ve değerleme kârları, kıymetli maden alım/satım değerleme kârları, dövize endeksli krediler ve finansal kiralama alacakları anapara kur artışları ile dövize endeksli menkul değerler anapara kur artışlarının toplamıdır. Kredi risk maliyeti genel ve özel kredi karşılık giderleri toplamıdır. Diğer kâr/zarar, ağırlıklı olarak faiz dışı gelir ve gider kalemlerinden oluşmaktadır. Eylül 2026 verisi yıllıklandırılmış değeri göstermektedir.

Net faiz marjındaki iyileşmede mevduat faizlerindeki gerileme etkili olmuştur.

Net faiz marjı yıllık bazda yukarı yönlü eğilimini koruyarak yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 6,6'ya yükselmiştir. Üç aylık net faiz gelirlerinin yıllıklandırılması ile elde edilen net faiz marjı ise AOFM'deki artış ile birlikte yılın ilk yarısında geriledikten sonra üçüncü çeyrekte yatay seyir izlemektedir (Grafik IV.5.5). Yıllık net faiz marjındaki yükselişte mevduat faiz giderlerindeki 1,7 yüzde puanlık düşüş etkili olurken, menkul kıymet ve kredi faiz gelirlerindeki gerileme yıllık net faiz marjındaki iyileşmeyi sınırlamıştır (Grafik IV.5.6).

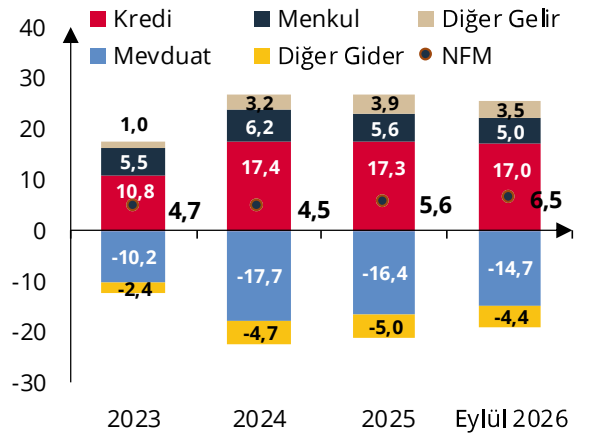
Grafik IV.5.5: Net Faiz Marjı (Yıllık, %)

Kaynak: TCMB

Dipnot: Net faiz marjı, net faiz gelirinin faiz getirili aktiflere oranıdır. Kesikli çizgi yıllıklandırılmış üç aylık değeri göstermektedir.

Grafik IV.5.6: Net Faiz Marjı Bileşenleri (Yıllık, %)

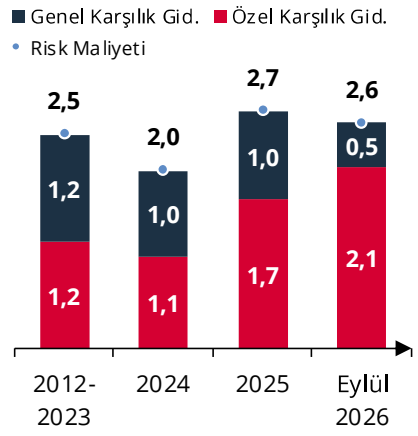
Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Eylül 2026 verisi yıllıklandırılmış değeri göstermektedir. Diğer faiz gelirleri bankalardan, para piyasası işlemlerinden, ters repo işlemlerinden alınan faizler ve finansal kiralama gelirleri ile diğer faiz ve faiz benzeri gelirlerden oluşmaktadır.

Kredi risk maliyetinde ve ücret, komisyon, hizmet gelirlerinde yatay seyir gözlenmiştir.

Kredi risk maliyeti tarihsel ortalamasına yakınsamaktadır. 2026 yılının üçüncü çeyreğinde genel karşılık giderlerinin yıllıklandırılmış kredi risk maliyetindeki payı 2025 yıl sonuna kıyasla 50 bp azalarak yüzde 0,5, özel karşılık giderlerinin payı ise 40 bp artarak yüzde 2,1'e ulaşmıştır. Sektörün kredi risk maliyetinde sınırlı azalışın genel karşılık giderleri kaynaklı olduğu görülmektedir (Grafik IV.5.7). Kredi kartı işlemleri kaynaklı gelirler net ücret ve komisyon gelirlerinin aktiflere oranının tarihsel ortalamasının üzerinde seyretmesinde etkili olmaktadır (Grafik IV.5.8 ve Grafik IV.5.9).

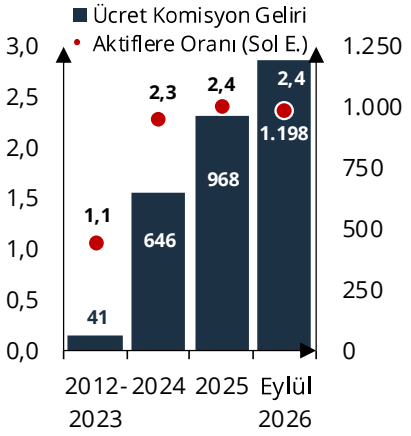
Grafik IV.5.7: Kredi Risk Maliyeti
(Yıllıklandırılmış, %)

Kaynak: TCMB

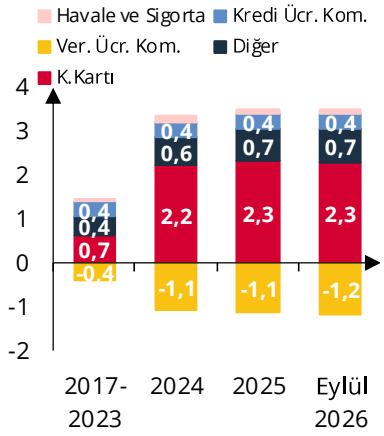
Dipnot: Risk maliyeti, yıllık özel ve genel karşılık giderlerinin ilgili dönem ortalama brüt kredi tutarına oranıdır. Karşılık giderlerine ilişkin karşılık iptalleri dikkate alınmamıştır.

Grafik IV.5.8: Net Ücret ve Komisyon Gelirleri
(Yıllıklandırılmış, Milyar TL, %)

Dipnot: Ücret, komisyon ve bankacılık hizmet gelirleri ile verilen ücret ve komisyonların farkı gösterilmektedir.

Grafik IV.5.9: Net Ücret ve Komisyon Gelirlerinin Aktiflere Oranı
(Yıllıklandırılmış, %)

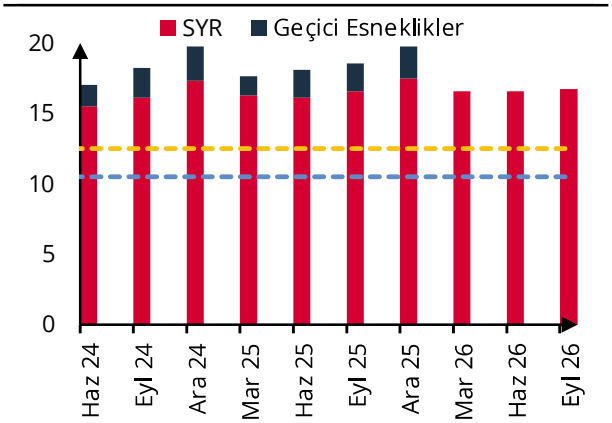
Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Ücret, komisyon ve bankacılık hizmet gelirleri ile verilen ücret ve komisyonların farkı gösterilmektedir. Aktiflere oran olarak hesaplanmıştır.

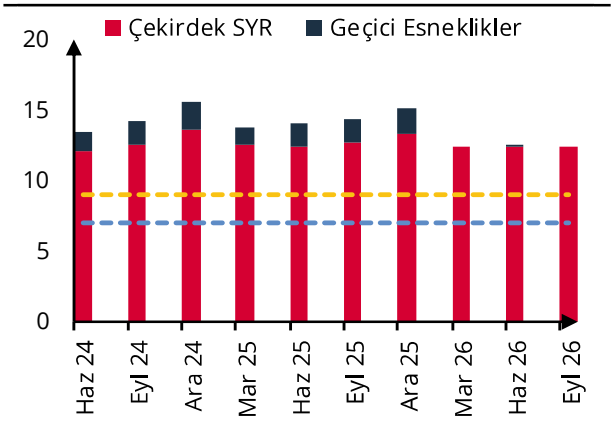
Bankacılık sektörü güçlü sermaye yapısını korumaktadır.

2026 yılı eylül ayı itibarıyla bankacılık sektörü sermaye yeterliliği rasyosu (SYR) tarihsel ortalamalarının bir miktar altında yüzde 16,7 ve çekirdek SYR'si yüzde 12,5 düzeyindedir. Her iki göstergenin önceki rapor dönemine göre görece yatay seyri, sektörün sermaye yeterliliği görünümünün korunduğuna işaret etmektedir (Grafik IV.5.10 ve Grafik IV.5.11). BDDK'nın 17 Eylül 2026 tarihli Kararı ile payları Borsa İstanbul'da işlem gören halka açık bankaların, 16 Eylül 2026 tarihinden sonra bu piyasadan geri aldıkları kendi paylarının yıl sonuna kadar çekirdek sermayeden indirilmemesi ve kredi ile piyasa riskine esas tutar hesaplamalarına dâhil edilmemesi kararlaştırılmıştır. Uygulamanın yılın son çeyreğinde gerçekleştirilebilecek hisse geri alımlarının çekirdek sermaye oranları üzerinde oluşturabileceği aşağı yönlü etkiyi sınırlayarak ilgili bankaların sermaye yeterliliğini desteklemesi beklenmektedir.

Grafik IV.5.10: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

Grafik IV.5.11: Çekirdek Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

Kaynak: BDDK, TCMB Hesaplamaları Son Gözlem: Eylül 2026

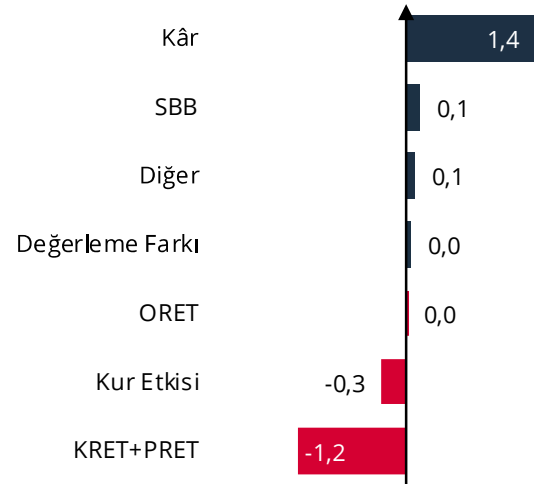
Dipnot: Kırmızı sütunlar BDDK geçici önlemleri hariç SYR ve çekirdek SYR'leri göstermektedir. Altta yer alan mavi kesikli çizgi, sermaye koruma tamponu dâhil yasal alt sınırı; üstte yer alan sarı kesikli çizgi ise sistemik önemli bankaların sermaye koruma tamponu dahil yasal alt sınırı göstermektedir.

Kârlılık, sermaye yeterliliğini destekleyen temel unsur olmayı sürdürmektedir.

SYR değişimine en yüksek katkı kârlılık kaleminden gelmeye devam etmektedir. Bununla birlikte 2025 yılı eylül-2026 yılı mart döneminde banka kârlarının SYR'ye katkısı 1,6 yüzde puan seviyesindeyken, mart-eylül döneminde 1,4 yüzde puan seviyesine gerilemiştir. Aynı dönemde kredi ve piyasa riskine esas tutarlardaki artışın SYR üzerindeki aşağı yönlü etkisi 2,2 yüzde puandan 1,2 yüzde puana düşmüştür. Banka kârlarının sağladığı katkı, risk ağırlıklı varlıklardaki artış ve kur etkisinin sermaye yeterliliği üzerindeki etkisini sınırlarken, toplamda SYR'de sınırlı bir yükseliş gerçekleşmiştir (Grafik IV.5.12).

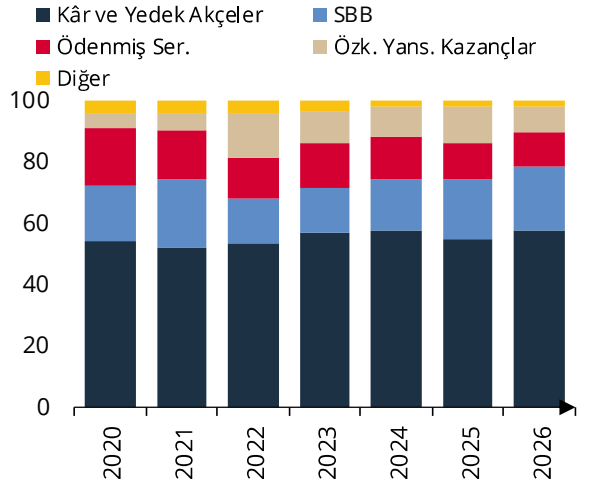
Eylül ayı itibarıyla kâr ve yedek akçelerin yasal özkaynaklar içindeki payı, mart ayına göre 1,5 yüzde puan artarak yüzde 57,9 düzeyinde gerçekleşmiştir. SBB, eylül ayı itibarıyla 0,5 yüzde puanlık azalış ile yüzde 20,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu borçlanmalar ilave ana sermaye veya katkı sermaye kapsamında dikkate alınarak bankaların sermaye kaynaklarını çeşitlendirmektedir. Ortakların sağladığı sermaye katkısını yansıtan ödenmiş sermayenin payı, mart ayına göre 0,7 yüzde puan azalarak yüzde 11,4 olarak gerçekleşmiştir. Belirli menkul kıymetlere ilişkin değer artışları gibi doğrudan özkaynakta muhasebeleştirilen kalemleri kapsayan özkaynağa yansıtılan kazançların payı ise 0,7 yüzde puan azalarak yüzde 8,5 düzeyinde gerçekleşmiştir (Grafik IV.5.13). Böylece sektörün sermaye yapısı, ağırlıklı olarak içsel kaynaklardan beslenmeye devam etmiştir.

Grafik IV.5.12: SYR Değişimine Katkılar
(Mart-Eylül 2026, %)

Kaynak: BDDK, TCMB
Dipnot: KRET, PRET ve ORET sırasıyla kredi, piyasa ve operasyonel riske esas tutarı ifade etmektedir.

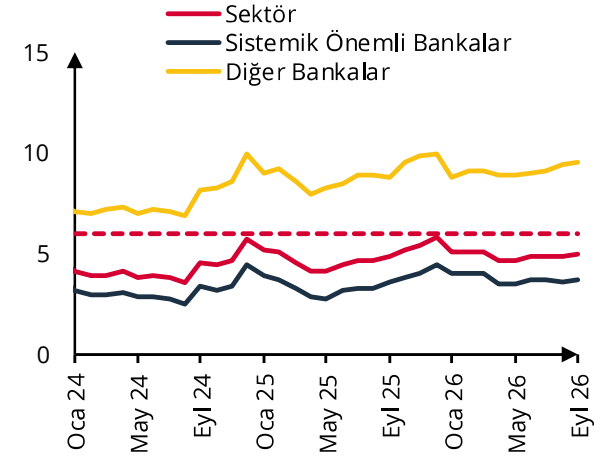
Grafik IV.5.13: Yasal Özkaynak Kompozisyonu (%)

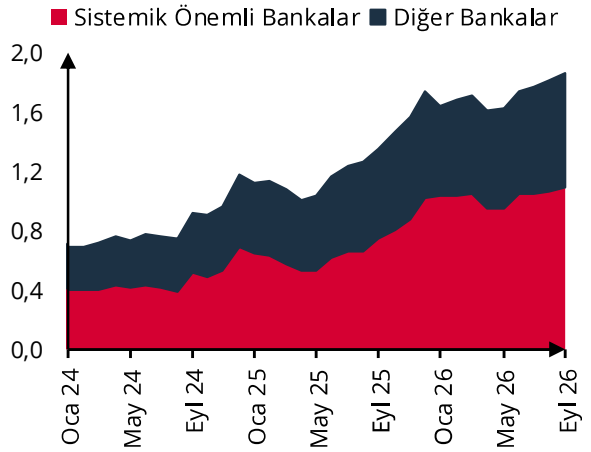
Kaynak: BDDK, TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Hisse senedi ihraç primleri, ödenmiş sermayeye dâhil edilmiştir. Diğer, genel karşılıklar ağırlıklı olmak üzere diğer özkaynak kalemlerinden oluşmaktadır.

Yüksek sermaye tamponları bankaların sağlamlığını desteklemektedir.
Bankacılık sektörü öngörülemeyen stres senaryolarına karşı sermaye tamponlarını dinamik bir şekilde yönetmeye devam etmektedir. Bir önceki rapor dönemine göre bankaların fazla sermaye tampon seviyesi ve risk ağırlıklı varlıklara oranı sistemik öneme sahip bankalar için görece sabit bir seyir izlerken, diğer bankalar için artmıştır. 2026 yılı ilk çeyreğine göre sektörün fazla sermaye tamponu 0,1 trilyon TL artarak 1,9 trilyon TL seviyesine ulaşmıştır (Grafik IV.5.14 ve Grafik IV.5.15). Sermaye tamponları, bankaların risk ve şokları karşılama kapasitelerini artırmanın yanında ekonominin yavaşlama ve daralma dönemlerinde hanehalkı ve firmalara istikrarlı bir şekilde kredi sağlamasına katkı sunmaktadır. Bankaların zarar karşılama kapasitesi sermaye tamponlarının yanı sıra ihtiyari olarak ayrılan serbest karşılıklar ile de desteklenmektedir.

Grafik IV.5.14: Bankaların Fazla Sermaye Tamponu (%)

Grafik IV.5.15: Bankaların Fazla Sermaye Tamponu (Trilyon TL)

Kaynak: BDDK, TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Fazla sermaye tamponları hesaplanırken yüzde 8 yasal sınıra ilave olarak sistemik önemli banka tamponu, sermaye koruma tamponu, bankaya özgü döngüsel sermaye tamponu da dikkate alınmıştır. Fazla sermaye tamponu oranı, bankaların bulundurmaları gereken sermayenin üzerinde bulundurdukları sermayenin risk ağırlıklı varlıklara oranı olarak hesaplanmaktadır. Sol grafikte yer alan kesikli çizgi 2014-2025 yılları ortalamasını ifade etmektedir.